BOT
พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2562

ฟินเทค
กับอนาคตไทย

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
3 มิถุนายน 2562

ทรงพระเจริญ

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและพนักงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย

Editor's Welcome

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร.วิรไท สันติประภพ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุรีรัตน์ ลัคนานิตย์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ธนะแพสย์, มณีฉาย ไชยนุวัติ, วีรมลล์ พันธุ์พานิช, สุพิชา พันธเสน, ปิยะนุช ปฐมศิริ, ปกรวิช อ่อนประไพ, จุฑามาศ ศิรประชา, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์, กัมพล แก่นสุวรรณ์

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน ทุกวันนี้คงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลกอย่างเลี่ยงไม่ได้ **เทคโนโลยีทางการเงิน หรือ "ฟินเทค (FinTech)"** ก็เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีที่เข้ามา "Disrupt" วิถีการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจอย่างคาดไม่ถึง BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ จึงขอนำท่านผู้อ่านไปทำความรู้จักกับฟินเทคให้มากยิ่งขึ้น

เริ่มที่เนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของฟินเทคกับระบบการเงินของไทย ในคอลัมน์ Cover Story ต่อด้วยคอลัมน์ Conversation with the Governor เราได้รับเกียรติจาก คุณทิน โชคกมลกิจ พิธีกรและผู้ประกาศข่าว สำนักข่าว TNN ช่อง 16 มาร่วมสนทนากับ ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. ในหัวข้อ "FinTech และภาคการเงินไทย" ซึ่งท่านผู้ว่าการได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับคอลัมน์ The Knowledge พบกับมิติของฟินเทคในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำในภาคการเงินไทย และความสำเร็จของความร่วมมือด้านการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน รวมไปถึงสรุปภาพโครงการอินทนนท์ระยะที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นโครงการสำคัญด้านนวัตกรรมทางการเงินที่ ธปท. ผลักดันการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) รวมถึงมุมมองเรื่องฟินเทคจากตัวแทนภาครัฐอย่าง ดร.ศักดิ์ เสกขุนทด ผู้อำนวยการ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อตอบคำถามว่า ภาครัฐจะสร้างระบบนิเวศดิจิทัลเพื่อรองรับความก้าวหน้าของฟินเทคได้อย่างไร

ในคอลัมน์ Public Trust เราได้รับเกียรติจาก ดร.มานะ นิมิตรมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันฯ ที่จะเล่าถึงมุมมองเรื่องการคอร์รัปชันที่จะกระตุกความคิดของหลาย ๆ คน คอลัมน์ Relax @ Reun Pae ได้รวบรวมมุมมองแง่คิดดี ๆ และหลักในการดำเนินชีวิตจาก ดร.สันติธาร เสถียรไทย นักเศรษฐศาสตร์ภาคเทคโนโลยีแห่งเอเชียหนึ่งในผู้บริหารไฟแรงที่น่าจับตามองในภาคการเงินปีนี้

นอกจากนี้ยังมีคอลัมน์อื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกมากมาย ทั้งในแง่การศึกษา แรงบันดาลใจเทคโนโลยี หรือคอลัมน์แนะนำร้านอาหารที่คุณไม่ควรพลาดของย่านบางลำพู โดยหวังว่าท่านผู้อ่านจะเพลิดเพลินไปกับสาระและข้อคิดดี ๆ จากวารสารฉบับนี้ไปด้วยกันค่ะ

สุดท้ายนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยขอร่วมแสดงความอาลัยและรำลึกถึงคุณูปการของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ อดีตประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ผู้เป็นแบบอย่างในการรักชาติบ้านเมือง และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ผ่านเรื่องราวและโอวาทของท่านในคอลัมน์ Special Scoop

สุรีรัตน์ ลัคนานิตย์
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

03 Library & Archives
FinTech

04 Cover Story
ภาพรวม FinTech กับระบบการเงินของไทย

08 Conversation with the Governor
FinTech และภาคการเงินไทย

12 The Knowledge
- โครงการอินทนนท์ ก้าวสำคัญของการผลักดันนวัตกรรม สู่โครงสร้างพื้นฐานระบบการเงินไทย
- ดร.ศักดิ์ เสกขุนทด บทบาทของภาครัฐในการสร้าง Digital Ecosystem เพื่อต่อยอดนวัตกรรม FinTech
- FinTech กับการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย
- ASEAN Payment Connectivity เปิดประตูสู่โลกใหม่ของการชำระเงิน
- โครงการคลินิกแก้หนี้ หนึ่งในเสาหลักของการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย

30 Special Scoop
"พลเอก เปรม ติณสูลานนท์" ในความทรงจำ

33 Inspiration
ดำเกิง มุ่งธัญญา (ครูไอซ์)
ครูผู้ยอมรับแต่ไม่ยอมจำนนต่อชะตาชีวิต

36 Public Trust
ดร.มานะ นิมิตรมงคล ผู้สร้างกระแสต้านโกงและวางกลไกต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ

50 BOT Get to Know
- ดร.วรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี กับการบริหารงานบุคคลเพื่อปลดล็อกศักยภาพพนักงาน และขับเคลื่อน ธปท. สู่องค์กรสมัยใหม่
- BOT Go Green โครงการสีเขียว เพื่อความยั่งยืน

56 Bestination
ตามรอยเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

58 Eat Guide
ขวนชิมข้าวต้มรอบดึกย่านบางลำพู

60 Wordbook
5 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับ FinTech

40 Financial Wisdom
3 อันดับภัยไซเบอร์ใกล้ตัวที่คนไทยถูกหลอกมากที่สุด

42 Relax @ Reun Pae
เปลี่ยนปัจจุบัน ทันเศรษฐกิจแห่งอนาคต กับ "ก้าวที่กล้า" ของ ดร.สันติธาร เสถียรไทย

46 Global Trend
ธานินทร์ ทิมทอง Education Technology กับการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย

40

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

FinTech

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการเงิน (ฟินเทค) เปลี่ยนโลกการเงินและเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ขอแนะนำหนังสือ 3 เล่มจากห้องสมุดพระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเท่าทันโลกของเทคโนโลยีทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

FinTech: The New DNA of Financial Services

โดย Pranay Gupta (Author), T. Mandy Tham (Author)

หนังสือเล่มนี้เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญในวงการปฏิวัติด้านเทคโนโลยี เนื้อหาครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเงิน รวมถึงหลากหลายแง่มุมที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการให้บริการทางการเงิน โดยวิเคราะห์ถึงความอยู่รอดของแต่ละภาคบริการทางการเงิน

นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเพื่อความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับฟินเทคในมิติต่าง ๆ เช่น AI, Big Data, Robo-advisory, Blockchain, Cryptocurrency, Insuretech, Cloud Computing, Crowdfunding รวมถึงผลกระทบของฟินเทคในอนาคตที่จะมีต่อภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งการธนาคาร การประกันภัย การลงทุน กฎหมาย รวมถึงทรัพยากรมนุษย์

ฟินเทคจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่ออุตสาหกรรมด้านการเงินและการลงทุนในอีก 10 ปีข้างหน้า เช่นเดียวกับผลกระทบของอินเทอร์เน็ตที่มีต่ออุตสาหกรรมการค้าปลีกที่เคยเกิดขึ้นแล้วในช่วงที่ผ่านมา

Disrupting Finance: FinTech and Strategy in the 21st Century (Palgrave Studies in Digital Business & Enabling Technologies)

โดย Theo Lynn (Editor), John G. Mooney (Editor), Pierangelo Rosati (Editor), Mark Cummins (Editor)

หนังสือเล่มนี้อธิบายวิธีการที่เทคโนโลยีเป็นตัวเร่งการเกิดนวัตกรรมในภาคการเงิน การธนาคาร และบริการทางการเงินแบบดั้งเดิม ซึ่งกำลังอยู่ภายใต้การแข่งขันที่รุนแรงจากธุรกิจด้านเทคโนโลยีระดับโลก เช่น Google, Apple, Amazon, PayPal รวมทั้งต้องเผชิญกับความกดดันจากการที่ผู้ลงทุนพยายามลดต้นทุน และความจำเป็นในการเพิ่มความคล่องตัวด้วยการพัฒนาวิธีการในการให้บริการเพื่อรักษาฐานลูกค้า ดังนั้น เทคโนโลยี เช่น Blockchain, Cloud Computing, Mobile Technologies, Big Data Analytics, Social Media จึงมีศักยภาพที่เพิ่มขึ้นในภาคธนาคารและการเงิน

นอกจากนี้ หนังสือยังอธิบายเกี่ยวกับระบบนิเวศฟินเทคในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะวิธีการสำหรับการทำวิจัยใหม่ ๆ และให้มุมมอง 3 ส่วน คือ ด้านธุรกิจ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม

Bank 4.0: Banking Everywhere, Never at a Bank

โดย Brett King (Author)

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนนำเสนอวิธีจัดการกับประเด็นคำถามที่ว่า "ธนาคารพาณิชย์ยังมีอนาคตอยู่หรือไม่ ในยุคที่เทคโนโลยีหลอมรวมเข้าไปในโลกของศตวรรษที่ 21 แล้ว"

ในอีก 30 - 50 ปี เงินสดและบัตรจะหายไป ไม่มีการใช้งาน และระบบของธนาคารพาณิชย์แบบดั้งเดิมจะได้รับการปรับปรุงระบบให้มีการประมวลผลและทราบผลแบบ Real-Time ภาพของธนาคารพาณิชย์ในรูปแบบดั้งเดิม เช่น บัญชีธนาคาร การระบุตัวตน สินทรัพย์มีค่า รวมถึงการลงทุนจะเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบใหม่อย่างไร หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้เห็นภาพในอนาคต

นอกจากนี้ หนังสือยังกล่าวถึงระบบนิเวศการธนาคารใหม่ ๆ ในปัจจุบัน เช่น Selfie-pay, Blockchain, Self-driving Cars with Their Own Bank Accounts, Augmented Reality

หนังสือเล่มนี้จะอธิบายว่าทำไม Bank 4.0 คือสิ่งที่พลิกโฉมการธนาคารในอนาคต

ภาพรวม FINTECH กับระบบการเงินของไทย

ในโลกการเงินปัจจุบัน หนึ่งในคำที่ได้ยินบ่อย คือ ฟินเทค หรือ เทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งถ้าตีความกว้าง ๆ คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ บริการ และนวัตกรรมทางการเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความสะดวก รวดเร็ว ความปลอดภัย ลดต้นทุนที่เกิดขึ้น และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการได้ดียิ่งขึ้น BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ จึงขอสรุปภาพรวมพัฒนาการของฟินเทคในระบบการเงิน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงการผลักดันระบบนิเวศฟินเทคของ ธปท.

ฟินเทคถูกคาดหวังว่าจะเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการเงินในส่วนที่เทคโนโลยีแบบเดิมไม่สามารถตอบโจทย์ได้ด้วยขีดจำกัดทางความชำนาญด้านเทคโนโลยี วัฒนธรรมองค์กร แนวคิดการให้บริการแบบเดิม ๆ หรือกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามในฐานะสถาบันการเงินก็ดี โดยในแต่ละประเทศมีการพัฒนาฟินเทคในมิติที่แตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

หนึ่งในพัฒนาการที่เห็นได้ชัด คือ การเกิดขึ้นของบริษัทฟินเทคเกิดใหม่ หรือที่เรียกว่า ฟินเทคสตาร์ทอัป (FinTech Startups) ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน โดยมีจุดเด่นคือความชำนาญในด้านเทคโนโลยีและลักษณะการดำเนินธุรกิจ (Business Model) รูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถปิดช่องว่างที่เกิดขึ้นสำหรับลูกค้า โดยเน้นการให้บริการเฉพาะด้านและมีความคล่องตัวสูง ส่งผลให้มีบริษัทฟินเทคเกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมากทั่วโลก ยกตัวอย่างเช่น ในสหราชอาณาจักรมีบริษัทฟินเทคราว 1,600 บริษัท ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการชำระเงินและการโอนเงินระหว่างประเทศ (Payments and Remittances) และซอฟต์แวร์ด้านการเงิน (Financial Software) ประเทศสิงคโปร์มีบริษัทฟินเทคราว 500 บริษัทที่ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการบริหารความมั่งคั่ง (Wealth Management) การให้กู้เงินแบบทางเลือก (Alternative Lending) และการชำระเงิน ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซียมีบริษัทฟินเทคราว 260 บริษัท เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์การชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment) และการให้กู้เงินแบบทางเลือก

ความก้าวหน้าของฟินเทคในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา ฟินเทคเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก โดยมีผู้เล่นจากทั้งในและนอกประเทศ โดยมีฟินเทคสตาร์ทอัปที่เป็นสมาชิกของสมาคมฟินเทคประเทศไทยจำนวนเกือบ 70 บริษัท นอกจากนี้ สถาบันการเงินในไทยก็มีความตื่นตัวในการนำฟินเทคมาปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและรูปแบบธุรกิจของตัวเอง เร่งเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความสามารถ เพื่อให้แข่งขันในยุคดิจิทัลได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงและขยายกลุ่มลูกค้า เพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด รวมทั้งทำให้ประชาชนที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงินสามารถเข้าถึงได้ดียิ่งขึ้นด้วย

ฟินเทคกำลังก้าวเข้ามาเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันจนแทบจะขาดไม่ได้ หนึ่งในพัฒนาการด้านฟินเทคที่เด่นชัดที่สุดของไทยคือ **การพัฒนามาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงิน**

ที่ช่วยเพิ่มทางเลือกในการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ (Mobile Payment) ให้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับร้านค้าขนาดกลางและขนาดเล็ก สามารถรับชำระเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการขยายช่องทางการรับชำระเงินเพื่ออำนวยความสะดวกให้ลูกค้า ทำให้ร้านค้ามีต้นทุนต่ำลง

ยิ่งไปกว่านั้น ประชาชนยังสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินบนโทรศัพท์มือถือได้ (Mobile Banking) โดยไม่ต้องจำชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านให้ยุ่งยาก โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการใช้ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล หรือ Biometrics ที่เพียงแค่สแกนลายนิ้วมือหรือใบหน้าผู้ใช้บริการก็สามารถยืนยันตัวตนเพื่อเข้าใช้งาน Mobile Banking ได้ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังเริ่มใช้ Biometrics ในการเปิดบัญชีเงินฝากเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องแม่นยำของการยืนยันตัวลูกค้า เป็นส่วนเสริมนอกเหนือจากการตรวจสอบโดยพนักงาน

ด้วยเทคโนโลยีการใช้ข้อมูล Biometrics ที่กำลังจะมีบทบาทและความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต การพัฒนาระบบ National Digital Identity (NDID) โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลการพิสูจน์ยืนยันตัวตนลูกค้าระหว่างหน่วยงาน ด้วยวิธีที่มีความมั่นคงปลอดภัยสูง จะช่วยให้ผู้ใช้บริการทางการเงินสามารถทำธุรกรรมทางการเงินโดยไม่ต้องยื่นเอกสารหลักฐานหลายครั้ง เช่น การเปิดบัญชีและการขอสินเชื่อกับผู้ให้บริการรายใหม่ได้สะดวกมากขึ้น โดยใช้หลักการตรวจสอบยืนยันข้อมูลกับหน่วยงานที่เชื่อถือได้ หรือผู้ให้บริการที่เคยรู้จักตัวตนของผู้ขอใช้บริการแล้ว นอกจากนี้ยังสามารถต่อยอดการให้บริการใหม่อื่นๆ ได้ด้วย เช่น Digital Lending หรือ Bio-Payment (อาทิ การชำระเงินด้วยใบหน้าและลายนิ้วมือ)

นอกจากเทคโนโลยี "หน้าบ้าน" หรือเทคโนโลยีที่ผู้ใช้บริการได้ใช้งานโดยตรงที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ยังมีเทคโนโลยี "หลังบ้าน" ที่จะเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของผู้ให้บริการ ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ปลอดภัย และมีต้นทุนที่ถูกลง ตัวอย่างเช่น

Distributed Ledger Technology (DLT)

เทคโนโลยีการประมวลผลแบบกระจายศูนย์ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ในภาคการเงินมากที่สุด ด้วยคุณลักษณะเด่นของบล็อกเชนที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลชุดเดียวกัน โดยข้อมูลไม่ได้ถูกจัดเก็บไว้ที่เดียว มีระบบ Consensus ที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรับทราบและยอมรับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล ทำให้ข้อมูลในระบบมีความโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือสูง สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา และมั่นคงปลอดภัยจากภัยไซเบอร์ โดยในภาคการเงินไทย ได้เริ่มมีการนำบล็อกเชนมาใช้ในการให้บริการหนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) ที่ช่วยให้สถาบันการเงินมีกระบวนการผลิต จัดเก็บ และนำส่งหนังสือค้ำประกัน ที่รวดเร็ว ปลอดภัย และน่าเชื่อถือได้ดีกว่าในรูปแบบกระดาษ ซึ่งนั่นหมายถึงประโยชน์ต่อภาคธุรกิจที่จะสามารถมั่นใจได้ว่าหนังสือค้ำประกันมีความถูกต้อง แม่นยำ และลดต้นทุนในการจัดเก็บและนำส่งหนังสือค้ำประกันไปให้กับคู่ค้าอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำเอาบล็อกเชนเข้ามาใช้เพื่อการโอนเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้มีต้นทุนที่ต่ำลง และรวดเร็วมากขึ้นด้วย

Artificial Intelligence (AI)

หรือปัญญาประดิษฐ์ เป็นอีกหนึ่งเทคโนโลยีที่จะมีความสำคัญไม่แพ้กัน AI คือการสร้างความฉลาด ความเข้าใจ ความรู้ ที่มีในมนุษย์ให้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต โดย AI นั้นสามารถประยุกต์ใช้ในการให้บริการทางการเงินได้หลากหลาย อาทิ การรู้จำตัวอักษร (Optical Character Recognition: OCR) เช่น การอ่านข้อมูลบัตรประชาชนด้วยกล้องโทรศัพท์มือถือ ช่วยเพิ่มความรวดเร็ว และลดความผิดพลาดจากการกรอกข้อมูลผิด การรู้จำคำพูด (Speech Recognition) เช่น การพูดคำสั่งเมื่อโทรเข้า Call Center ที่เป็นระบบอัตโนมัติ ที่เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ และการเรียนรู้ของเครื่อง หรือ Machine Learning ที่สามารถเรียนรู้ และทำนายข้อมูลได้ผ่านการศึกษาและสร้างอัลกอริทึม (Algorithm)

ในภาคการเงินได้เริ่มมีการนำ AI เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ โปรแกรมตอบกลับการสนทนาผ่านตัวอักษรแบบอัตโนมัติ (Chatbot) ซึ่งช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการและลดการใช้แรงงานมนุษย์ลง การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพของลูกค้าผู้ขอกู้เงินด้วย AI ที่ใช้ Machine Learning ในการเรียนรู้ข้อมูลต่างๆ เช่น พฤติกรรมการใช้ชีวิต ลักษณะการใช้จ่าย และการชำระเงิน เพื่อวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ วงเงินปล่อยกู้ที่เหมาะสมมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา

Application Programming Interface (API)

เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้การเชื่อมต่อฐานข้อมูล แอปพลิเคชัน (Application) หรือระบบงานต่าง ๆ สามารถเชื่อมต่อกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ให้บริการทั้งสถาบันการเงินและที่ไม่ใช่สถาบันการเงินได้สะดวกยิ่งขึ้น ตามความประสงค์ของผู้ใช้บริการ บนพื้นฐานของความเป็นส่วนตัวของข้อมูลและการจัดการความปลอดภัยที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การจะดึงศักยภาพของฟินเทคให้ผู้ใช้บริการทางการเงินได้รับประโยชน์มากที่สุด คือ การร่วมกันสร้างระบบนิเวศให้สมบูรณ์ ครบวงจร และเติบโตได้อย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือในทุกภาคส่วน ดังนั้น ลักษณะการทำธุรกิจและการแข่งขันของผู้ให้บริการจะต้องเปลี่ยนแปลงไป และมีความร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการให้ได้มากที่สุด

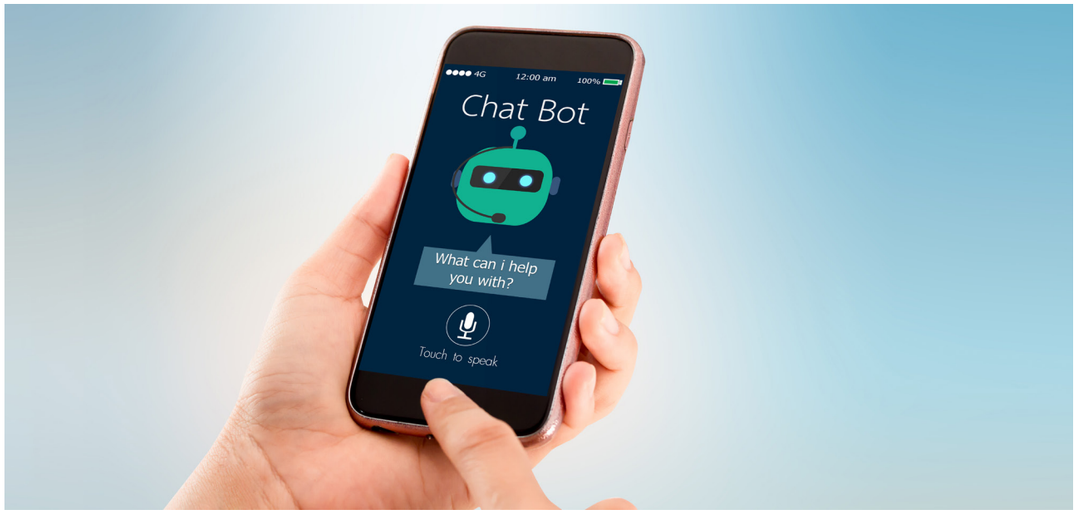

ผลักดันนวัตกรรมทางการเงิน สร้างระบบนิเวศที่สมบูรณ์

ที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินการเพื่อผลักดันให้เกิดนวัตกรรมทางการเงิน พร้อมกับระบบนิเวศที่สมบูรณ์ในหลายด้าน ได้แก่ การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเงินผ่านกลไกการทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ที่เอื้อให้ผู้ให้บริการทางการเงินทั้งสถาบันการเงินและที่ไม่ใช่สถาบันการเงินสามารถพัฒนาบริการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และทดลองให้บริการได้ โดยเริ่มจากการทดสอบการให้บริการในขอบเขตจำกัด ก่อนจะให้บริการในวงกว้าง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและได้รับประโยชน์จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างเต็มที่ รวดเร็ว และปลอดภัย โดยที่ ธปท. ยังสามารถติดตาม ประเมินความเสี่ยงได้อย่างใกล้ชิดและเหมาะสม

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้เริ่มประยุกต์ใช้บล็อกเชนในงานของ ธปท. เอง เพื่อให้ ธปท. และผู้เกี่ยวข้องได้เรียนรู้บล็อกเชนในเชิงลึกและประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงต่อไป โดยได้ดำเนินโครงการนำร่อง 2 โครงการ ได้แก่ (1) **โครงการอินทนนท์** ที่ทดสอบใช้บล็อกเชนในการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน และ (2) **โครงการ DLT Scripless Bond** ที่นำบล็อกเชนมาทดสอบใช้ในงานจำหน่ายพันธบัตรเพื่อช่วยลดความซับซ้อน ลดขั้นตอน และเวลาในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ธปท. ยังมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน รองรับการพัฒนาต่อยอดบริการในอนาคต อาทิ **การจัดตั้ง Thailand Blockchain Community Initiative** ซึ่งเป็นความร่วมมือของภาคการเงินและภาคธุรกิจ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับบล็อกเชนและส่งเสริมการนำบล็อกเชนมาพัฒนาบริการทางการเงินที่หลากหลาย **รวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแล หน่วยงานภาครัฐ และสมาคมผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ** ในการติดตามพัฒนาการ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และแนวทางการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาฟินเทคในประเทศไทยเป็นไปอย่างยั่งยืน ทันการณ์ สอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน และสามารถช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการเงินไทยให้เท่าเทียมกับนานาประเทศได้

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

CONVERSATION with the GOVERNOR

FinTech และภาคการเงินไทย

ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท.

คุณทิน โชคกมลกิจ พิธีกรและผู้ประกาศข่าว สำนักข่าว TNN ช่อง 16

ท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีทางการเงิน หรือ ฟินเทค (FinTech) ได้เปลี่ยนโลกการเงินและเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเรา ช่วง 3 - 4 ปีที่ผ่านมา มีการพูดถึง "ฟินเทค" ในหลากหลายมิติ ทั้งในมิติของประโยชน์ที่มีต่อผู้ใช้บริการทางการเงินและประเทศโดยรวม และในมิติของผลกระทบต่อภาคการเงินการธนาคาร (Disruption) BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก**คุณทิน โชคกมลกิจ** พิธีกรและผู้ประกาศข่าวชื่อดังจากสำนักข่าว TNN ช่อง 16 มาร่วมพูดคุยกับ **ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท.** เกี่ยวกับพัฒนาการฟินเทคในประเทศไทย การใช้ประโยชน์จากฟินเทคเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจไทย รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันจากความเสี่ยงของฟินเทคที่อาจเกิดขึ้น

"พัฒนาการของฟินเทค" ส่งผลกระทบต่อทุกคน

คุณทิน : "ฟินเทค" หลายคนได้ยินคำนี้บ่อย ๆ แต่อยากให้ท่านผู้ว่าการช่วยอธิบายว่า ฟินเทคมีผลกระทบต่อชีวิตเราอย่างไร ทำไมประชาชนคนธรรมดาจึงต้องสนใจฟินเทค

ดร.วิรไท : ถ้ามองให้ไกลกว่าคำว่า "ฟินเทค" จะเห็นว่าเราอยู่ในช่วงที่เทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งพัฒนาการของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของพวกเราทุกคน ในหลายอุตสาหกรรมถูกกระทบอย่างรุนแรง (Disruption) แต่ก็เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ด้วย ภาคการเงินได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการทางการเงิน ประเภทของบริการทางการเงิน และค่าธรรมเนียมในการใช้บริการทางการเงิน ฟินเทคมีศักยภาพสูงมากที่จะช่วยให้วิถีชีวิตของเราง่ายขึ้น ขณะเดียวกันก็มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการทางการเงินรูปแบบเดิม

ถ้ามองไปในอนาคต ผมคิดว่าพัฒนาการของฟินเทคจะเกิดอย่างรวดเร็วและกว้างไกลกว่าในช่วงที่ผ่านมา แต่รูปแบบอาจต่างกันออกไป เมื่อ 3 ปีที่แล้ว คนมักพูดกันว่า ธนาคารพาณิชย์จะไปไม่รอด เพราะฟินเทคจะกลายเป็นคู่แข่งสำคัญ ต่างฝ่ายต่างตั้งป้อมระแวงซึ่งกันและกัน แต่วันนี้ คนไม่พูดแบบนั้นแล้ว เพราะเริ่มเห็นว่าฟินเทคกับธนาคารพาณิชย์ร่วมมือกันมากขึ้น ทั้งสองฝ่ายเห็นข้อจำกัดของตน และนำจุดแข็งของอีกฝ่ายหนึ่งมาส่งเสริมกัน จึงช่วยให้พัฒนาการทางการเงินรุดหน้าไปอย่างก้าวไกล ทุกวันนี้ ธนาคารพาณิชย์รายใดที่ไม่ทำงานร่วมกับฟินเทค อาจได้รับผลกระทบมาก

ฟินเทคกับการพัฒนาทางธุรกิจและคุณภาพชีวิตประชาชน

คุณทิน : ย้อนไป 3 - 4 ปีก่อน ฟินเทคทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงในอุตสาหกรรมการเงิน สักพักเมื่อทุกอย่างเริ่มเข้าที่ ฟินเทคที่เคยถูกมองว่าเป็นคู่แข่งของธนาคารพาณิชย์ ก็มาจับมือกัน ท่านผู้ว่าการมองว่า การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเกิดขึ้นอีกหรือไม่

ดร.วิรไท : การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น บล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีระบบการเก็บข้อมูลแบบกระจายตัวที่มีศักยภาพสูง สมัยก่อนสถาบันการเงินต้องมีทะเบียนกลาง หรือใช้ระบบกลางเป็นหลัก การทำงานจะชำระบัญชีหรือตรวจสอบกันที่บัญชีกลาง (Central Book) ซึ่งต้องทำงานเป็นขั้นตอน ใช้เวลามากและมีคนเกี่ยวข้องมาก แต่ถ้าใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน จะสามารถมีหน่วยข้อมูลที่กระจายอยู่ทั่วไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีบัญชีกลาง และเวลาเกิดธุรกรรมใหม่ ข้อมูลชุดใหม่จะถูกบันทึกไว้ตามหน่วยข้อมูลที่กระจายตัว ซึ่งเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน เชื่อถือได้ และทุกคนสามารถทำงานพร้อมกันได้ จึงช่วยลดระยะเวลาในการทำธุรกรรมลงได้อย่างมาก นี่คือลักษณะการทำงานของบล็อกเชนที่ทำงานบนคอมพิวเตอร์ซึ่งมีความสามารถสูงขึ้นมาก ปัจจุบันสถาบันการเงินหลายแห่งได้เริ่มนำบล็อกเชนมาใช้ในการทำงาน เพราะสามารถตอบโจทย์ในหลายมิติ โดยเฉพาะการเพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตเพราะการดัดแปลงข้อมูลทำได้ยากขึ้น

หนึ่งในตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นโครงการใหญ่และเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจของประเทศไทย คือเป็นครั้งแรกในโลกที่ธนาคารพาณิชย์ 22 แห่ง ร่วมมือกับรัฐวิสาหกิจและบริษัทขนาดใหญ่ของประเทศนำบล็อกเชนมาใช้ในการออกหนังสือค้ำประกัน แต่ละปีประเทศไทยออกหนังสือค้ำประกันประมาณ 5 แสนฉบับ มูลค่ารวมประมาณ 1.3 ล้านล้านบาท กระบวนการที่เกี่ยวกับหนังสือค้ำประกันมีหลายขั้นตอน และมีผู้คนที่เกี่ยวข้องมาก การนำบล็อกเชนมาใช้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพอย่างมากให้กับระบบการเงินและภาคธุรกิจ ซึ่งยังไม่รวมการช่วยลดการตัดต้นไม้ด้วย เพราะที่ผ่านมาหนังสือค้ำประกันทำในรูปกระดาษ

อีกตัวอย่าง คือระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ผ่านมา 2 ปี มีบัญชีที่ผูกกับระบบพร้อมเพย์มากกว่า 47 ล้านบัญชี ซึ่งถือว่าได้รับความนิยมสูงในเวลาที่รวดเร็วมาก ส่วนหนึ่งเพราะระบบพร้อมเพย์ช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินสะดวกขึ้น และต้นทุนการทำธุรกรรมถูกลง นำไปสู่การแข่งขันต่อยอดบริการใหม่ ๆ อีกมาก ระบบพร้อมเพย์ไม่เพียงช่วยให้การชำระเงินง่ายและสะดวกขึ้นเท่านั้น ยังทำให้การซื้อสินค้าออนไลน์มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย เพราะสามารถจ่ายเงินได้ทันทีเมื่อได้รับสินค้า นี่เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่า

เทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ ทำให้วิถีชีวิตคนไทย ตั้งแต่ระดับประชาชนไปถึงธุรกิจ ได้รับความสะดวกมากขึ้นด้วยต้นทุนที่ถูกลง นั่นหมายถึงความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้นของประเทศ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน

ความปลอดภัย คือเรื่องสำคัญอันดับต้นของการใช้ฟินเทค

คุณทิน : ช่วงที่ระบบพร้อมเพย์ออกมาใหม่ ๆ ประชาชนกังวลและตั้งคำถามว่า จะนำข้อมูลไปทำอะไรหรือเปล่า ธปท. จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยของการใช้ฟินเทคหรือเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ อย่างไร

ดร.วิรไท : ความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญมาก และเป็นเรื่องที่ ธปท. ให้ความสำคัญในลำดับต้น ๆ เพราะหลักสำคัญของการทำธุรกรรมทางการเงิน คือ ความไว้วางใจ (Trust) ถ้าไม่มีความไว้วางใจ ธุรกรรมการเงินจะเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้นสถาบันการเงินที่จะออกผลิตภัณฑ์ใหม่ ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างระบบที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยสูง และคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นอย่างดี

ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ ธปท. กำหนดเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตั้งแต่การออกแบบระบบไปถึงการทดสอบระบบ รวมทั้งมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอโดยผู้ตรวจสอบจาก ธปท. และเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกลไกดูแลและชดเชยความเสียหายให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ฉะนั้นเรื่องของความปลอดภัยและการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นกระบวนการที่ ธปท. ต้องดูแลตั้งแต่ต้นน้ำไปถึงปลายน้ำ และต้องทำให้แน่ใจว่ามีการยกระดับอย่างต่อเนื่อง เพราะภัยทางด้านไซเบอร์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา

อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ใช้บริการเอง ก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเงิน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาหลายปัญหาเกิดจากความไม่เข้าใจเทคโนโลยีทางการเงิน เช่น มีคนโทรมาขอ Username หรือ Password ก็ให้ไป นอกจากนี้ ธปท. ต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นด้วย เพราะระบบที่เกี่ยวข้องกับฟินเทคไม่ใช่แค่ระบบธนาคารพาณิชย์เพียงอย่างเดียว หลายธุรกรรมทางการเงินทำผ่านโทรศัพท์มือถือ ธปท. จึงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ผู้กำกับดูแลระบบโทรคมนาคม ยกระดับกลไกเรื่องความปลอดภัยในการให้บริการทางการเงินผ่านระบบโทรคมนาคมด้วย

ธนาคารพาณิชย์ให้ความสำคัญมากกับความปลอดภัยของการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน และลงทุนในเรื่องนี้สูงขึ้นมาก ธปท. ก็เช่นเดียวกัน มีการจัดตั้งฝ่ายงานใหม่ เพื่อทำหน้าที่ดูแลและตรวจสอบสถาบันการเงินทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ขณะเดียวกันได้ยกระดับการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีให้ได้มาตรฐานระดับโลก

การบริหารความเสี่ยงจากเทคโนโลยีทางการเงิน เป็นหน้าที่ของทุกคน

คุณทิน : ปัจจุบันเทคโนโลยีพัฒนาไปไกลมาก ภาคการเงินของไทยตามทันเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือไม่ อย่างเทคโนโลยีข้อมูลทางชีวภาพ (Biometrics) สามารถใช้ได้แล้วในประเทศไทย หรือยังต้องรออีกสักระยะ มีความเสี่ยงอะไรที่ต้องคำนึงถึงบ้าง

ดร.วิรไท : ยอมรับว่าบางเรื่องเทคโนโลยีอาจไปเร็ว แต่เราก็ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำ หลายเรื่อง ธปท. ไม่ได้นำเทคโนโลยีใหม่ล่าสุดเหล่านั้นมาใช้หรือยอมให้ธนาคารพาณิชย์ใช้ในทันที แต่กำหนดให้ต้องนำมาทดสอบใน "กระบะทราย (Regulatory Sandbox)" ก่อน เพื่อพิสูจน์ว่าเทคโนโลยีที่บอกว่าใช้ได้ทั่วโลกนั้น ใช้กับประเทศไทยได้จริงหรือไม่ และหากเกิดข้อผิดพลาดจะมีวิธีดูแลลูกค้าอย่างไร

เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงเร็วมาก และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราต้องเท่าทันกับความเสี่ยงของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้วย นโยบายของ ธปท. เราไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี เพียงแต่จะต้องมีกระบวนการทดสอบและเรียนรู้ไปด้วยกัน เพื่อหากฎเกณฑ์และกลไกที่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงที่มากับเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

ตัวอย่างเทคโนโลยี Biometrics มีความหลากหลายมาก ช่วงหลังเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในเอเชีย คือ เทคโนโลยีจดจำใบหน้า (Face Recognition) แม้ว่าจะมีพัฒนาการดีขึ้น แต่เราต้องคิดถึงการยืนยันตัวตน 2 - 3 ขั้นตอน โดยเฉพาะสำหรับธุรกรรมมูลค่าสูง เพื่อบริหารความเสี่ยงให้ดีขึ้น อีกเรื่องสำคัญที่หลายคนอาจมองข้ามไป คือ การจำกัดความเสี่ยงด้วยตัวของผู้ใช้บริการเองก่อน เช่น เราสามารถกำหนดวงเงินสำหรับโอนไปบัญชีตัวเองและบัญชีบุคคลอื่นได้ ในการใช้ Mobile Banking ทุกคนควรเข้าไปกำหนดวงเงินให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่เรายอมรับได้

> *"สิ่งสำคัญในการนำฟินเทคมาใช้ คือ ต้องเข้าใจและเท่าทันกับเทคโนโลยีที่จะใช้ รวมถึงพิจารณาความสามารถในการรับความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น เพราะเทคโนโลยีมีความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ แฝงมาด้วยเสมอ"*

การเท่าทันกับความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ เป็นหน้าที่ของทุกคน ตั้งแต่ผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ ผู้กำกับดูแลทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง และหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาคการเงินโดยตรง อาทิ หน่วยงานทางด้านโทรคมนาคม ซึ่งถือเป็นสื่อสำคัญของการให้บริการทางการเงินสมัยใหม่

เป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนฟินเทคของ ธปท.

คุณทิน : ธปท. มีเป้าหมายจะผลักดันเรื่องของฟินเทคในประเทศไทยอย่างไร

ดร.วิรไท : ธปท. มุ่งส่งเสริมฟินเทคโดยให้ความสำคัญใน 3 เรื่อง ได้แก่

1. **การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity)** เราเห็นศักยภาพของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะช่วยเพิ่มผลิตภาพให้กับระบบการเงินไทย และจะส่งผลไปสู่ผลิตภาพของเศรษฐกิจไทยโดยรวม ตัวอย่างเช่น ต้นทุนการชำระเงินที่ถูกลง ทำให้ต้นทุนการทำธุรกิจถูกลง ซึ่งหมายถึงกำไรและความสามารถทางการแข่งขันที่จะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จะช่วยลดต้นทุนในเรื่องของเวลาด้วย ซึ่งเป็นอีกต้นทุนที่สำคัญมาก สมัยก่อนการทำธุรกรรมทางการเงินต้องใช้เวลานาน ต้องเดินทางไปทำธุรกรรมที่สาขา เป็นต้นทุนแฝงที่อยู่ในระบบ การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยลดต้นทุนแฝงเหล่านี้ได้ นอกจากนี้ เทคโนโลยีการเงินใหม่ ๆ สามารถต่อยอดไปสู่บริการและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ ด้วย

2. **การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการเงิน (Inclusivity)** สิทธิในการเข้าถึงบริการทางการเงินควรเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทย ไม่ว่าด้านเงินฝาก สินเชื่อ การชำระเงิน หรือประกันภัย เทคโนโลยีทางการเงินจะช่วยให้ประชาชนที่อาจไม่ได้รับบริการเท่าที่ควร สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ง่ายและสะดวกขึ้นด้วยราคาที่ถูกลง ระบบพร้อมเพย์ถือเป็นตัวอย่างที่ทำให้เห็นว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างไร จากการเข้าถึงบริการชำระเงินได้ง่าย สะดวกและทั่วถึงมากขึ้น โดยไม่มีค่าธรรมเนียม

3. **การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบการเงิน (Immunity)** เทคโนโลยีทางการเงินจะช่วยให้ระบบการเงินมีความทนทานมากขึ้น การบริหารความเสี่ยงหลายอย่างต้องอาศัยเทคโนโลยี อาทิ เทคโนโลยีจดจำใบหน้า (Face Recognition) ซึ่งถือว่ามีศักยภาพสูงกว่าการยืนยันตัวตนแบบเดิมที่ใช้ Username และ Password หรือการใช้ QR Code เพื่อจ่ายเงินแทนการให้บัตรเครดิตแก่พนักงานไปรูดบัตร ช่วยลดความเสี่ยงที่ข้อมูลอาจถูกขโมย เทคโนโลยีการประมวลผลข้อมูลที่ดีขึ้นช่วยให้การวิเคราะห์ความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ธปท. ให้ความสำคัญกับทั้งสามเรื่อง ในขณะเดียวกัน เราต้องการให้เทคโนโลยีที่เราส่งเสริมเป็นเทคโนโลยีที่เปิดกว้างสามารถต่อยอดได้ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้ผู้ให้บริการที่มาก่อนด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำกว่าสามารถยึดครองตลาดไปคนเดียว ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน และไม่เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ฉะนั้น ธปท. จึงให้ความสำคัญกับการสร้างแพลตฟอร์มที่เปิดกว้าง (Open Architecture) รวมทั้งส่งเสริมมาตรฐานกลาง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งในที่สุดประชาชนจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด

สุดท้ายนี้ ฟินเทคก็เหมือนเทคโนโลยีอื่น ๆ คือมีทั้งข้อดีและข้อเสีย อยู่ที่ว่าเราเข้าใจและเท่าทันกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นหรือไม่ เปรียบเหมือนเราได้รถคันใหม่ที่วิ่งเร็วขึ้นมาก ถ้าเรากดแต่คันเร่งโดยไม่เข้าใจกลไกของเบรก และไม่รู้ว่าเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจะทำอย่างไร ก็ย่อมเกิดโทษ ดังนั้น สิ่งสำคัญในการนำฟินเทคมาใช้ คือ ต้องเข้าใจและเท่าทันกับเทคโนโลยีที่จะใช้ รวมถึงพิจารณาความสามารถในการรับความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น เพราะเทคโนโลยีมีความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ แฝงมาด้วยเสมอ

คุณทิน โชคกมลกิจ
อดีตนักแสดงที่ผันตัวเป็นพิธีกร และก้าวสู่การเป็นผู้ประกาศข่าวเต็มตัว โดยปัจจุบันมีผลงานให้เห็นทางรายการข่าวของสำนักข่าว TNN ช่อง 16

LIVE
ผู้ที่สนใจสามารถติดตามงาน Bangkok FinTech Fair 2019 ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2562 ได้ทาง Facebook Live ที่ @bankofthailandofficial

เรื่อง : ฝ่ายตลาดการเงิน

โครงการอินทนนท์

ก้าวสำคัญของการผลักดันนวัตกรรม สู่โครงสร้างพื้นฐานระบบการเงินไทย

ในช่วงที่ผ่านมา เทคโนโลยีภาคการเงิน หรือ ฟินเทค (FinTech) ได้เปลี่ยนโลกการเงินในหลายมิติ รวมทั้งเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น และหนึ่งในเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจ คือ Distributed Ledger Technology (DLT) หรือที่คนส่วนใหญ่มักเรียกว่า บล็อกเชน (Blockchain) ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายและถูกมองว่าอาจมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงโลกการเงินในอนาคต ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสถาบันการเงินไทยได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของเทคโนโลยีดังกล่าวที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินไทย จึงนำมาสู่โครงการอินทนนท์ ซึ่งเป็นโครงการทดสอบการนำ DLT มาประยุกต์ใช้ในระบบโครงสร้างพื้นฐานของตลาดการเงิน

แล้ว DLT คืออะไร? ถ้าแปลความแบบตรงตัวจะหมายถึงเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ ซึ่งจะเอื้อให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสานงาน และทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านตัวกลางใด ๆ รวมทั้งสามารถนำสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดเงื่อนไขของสัญญาที่ต้องปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

เทคโนโลยี DLT กับการธนาคารกลาง

คุณลักษณะของ DLT จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลให้ภาคการเงินให้ความสนใจและเริ่มนำ DLT มาใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่างที่ได้ยินกันบ่อยคงหนีไม่พ้นสกุลเงินดิจิทัล หรือ Cryptocurrency ที่สามารถใช้โอนชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างผู้ใช้ได้สะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย อีกทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงินอื่น ๆ ได้อีกด้วย ดังนั้น ธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ จึงเริ่มให้ความสนใจ และเล็งเห็นศักยภาพของการนำ DLT มาประยุกต์ใช้ในงานธนาคารกลาง อาทิ Project LionRock ของธนาคารกลางฮ่องกง และ Project Ubin ของธนาคารกลางสิงคโปร์ ที่ทดสอบการโอนสกุลเงินดิจิทัลระหว่างผู้เล่นรายใหญ่ในรูปแบบต่าง ๆ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักดีว่า เทคโนโลยีดังกล่าวมีพัฒนาการที่รวดเร็ว จากที่เคยมีข้อจำกัดด้านต้นทุนสูงและความซับซ้อนที่อาจยากต่อการนำมาใช้ แต่ในระยะหลังเห็นได้ว่าภาคเอกชนเริ่มนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเงินเป็นวงกว้าง ดังนั้น การสร้างองค์ความรู้เรื่อง DLT ของ ธปท. สถาบันการเงิน และผู้ให้บริการทางการเงินและการชำระเงินอื่น ๆ ในประเทศไทย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการร่วมกันเตรียมความพร้อม เพื่อให้สามารถพัฒนาต่อยอดและก้าวตามประเทศชั้นนำได้อย่างทัดเทียมและเท่าทัน

โครงการอินทนนท์คืออะไร?

โครงการอินทนนท์เป็นหนึ่งในโครงการที่ ธปท. ริเริ่มขึ้นโดยร่วมกับสถาบันการเงิน 8 แห่ง และบริษัท R3 (ผู้พัฒนา DLT ใน Corda Platform) ในการทดสอบความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ DLT กับระบบการชำระเงินของประเทศ ในลักษณะ "ลองเพื่อรู้ ดูว่าทำได้" (Proof of Concept)[1] โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ ธปท. และสถาบันการเงินมีความเข้าใจและเท่าทันเทคโนโลยี ผ่านการลงมือพัฒนาและจำลองระบบต้นแบบ โดยผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสถาบันการเงิน และ ธปท. ได้ร่วมกันออกแบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) รวมทั้งยังให้นักพัฒนาระบบ (System Developer) จากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการร่วมกันพัฒนาระบบการชำระเงินต้นแบบเพื่อเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาระบบการเงินของไทยในอนาคต

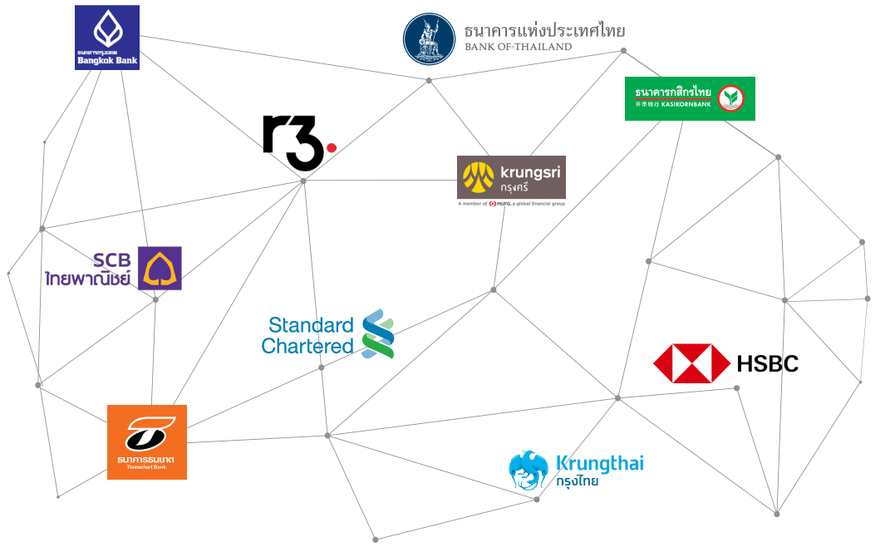

[1] Proof of Concept เป็นการทดสอบความเป็นไปได้ในการนำ DLT มาประยุกต์ใช้กับระบบต้นแบบที่พัฒนาขึ้นว่าสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง และได้ผลลัพธ์ตรงกับความต้องการหรือไม่

ขอบเขตของโครงการอินทนนท์

ระยะที่ 1 สร้างระบบการชำระเงินต้นแบบ โดยใช้ DLT ในการรองรับการโอนเงินในประเทศระหว่างสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ โดยเริ่มจากการแปลงเงินฝากของสถาบันการเงินที่นำมาฝากไว้ที่ ธปท. (Reserve) ให้อยู่ในรูปสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและโอนชำระเงินระหว่างกัน นอกจากนี้ ยังได้ออกแบบกลไกการให้สภาพคล่องแก่สถาบันการเงินระหว่างวันแบบอัตโนมัติ (Automated Liquidity Provision) เพื่อช่วยสนับสนุนให้ระบบการชำระเงินทำงานได้โดยไม่ติดขัด โดยโครงการในระยะที่ 1 ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนมกราคม 2562 และได้เผยแพร่รายงานสรุปโครงการอินทนนท์ระยะที่ 1 ต่อสาธารณชนเรียบร้อยแล้ว

ระยะที่ 2 พัฒนาขีดความสามารถของระบบการชำระเงินต้นแบบ โดยต่อยอดจากโครงการในระยะที่ 1 ให้ครอบคลุมถึงการใช้ประโยชน์จาก Smart Contract มาจำลองวงจรชีวิตของพันธบัตรตั้งแต่การแปลงพันธบัตรให้อยู่ในรูป Token การส่งมอบพันธบัตรและชำระเงินค่าพันธบัตรในเวลาเดียวกัน (Delivery Versus Payment: DVP) การจ่ายดอกเบี้ย จนถึงการจ่ายคืนเงินต้นในวันที่พันธบัตรครบกำหนด รวมทั้งออกแบบระบบให้รองรับการซื้อขายพันธบัตรในตลาดรอง หรือนำพันธบัตรมาใช้เป็นหลักประกันสำหรับธุรกรรมซื้อคืน (Repurchase Agreement) ซึ่งการต่อยอดดังกล่าวจะช่วยให้ระบบต้นแบบรองรับธุรกรรมที่ใกล้เคียงกับโลกความเป็นจริงมากขึ้น นอกจากนี้ ระบบต้นแบบในระยะที่ 2 นี้ยังมีกลไกที่ช่วยตรวจสอบข้อมูลเพื่อช่วยป้องกันธุรกรรมการชำระเงินที่ต้องสงสัย (Fraud Prevention) รวมถึงตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับนักลงทุนต่างชาติ เพื่อลดกระบวนการของสถาบันการเงินในการปฏิบัติตามมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของ ธปท. ซึ่งโครงการในระยะที่ 2 คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณกลางปี 2562

ระยะที่ 3 เชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินในต่างประเทศ ผ่านการใช้ CBDC ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตไปสู่การชำระเงินข้ามประเทศระหว่างสถาบันการเงิน โดยมุ่งหวังที่จะลดกระบวนการในปัจจุบันที่ต้องทำผ่านตัวกลางหลายราย และพัฒนาไปสู่การโอนและชำระเงินโดยตรงถึงกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกรรมชำระเงินระหว่างประเทศให้มีความรวดเร็ว มีต้นทุนที่ถูกลง แต่ยังคงมีความปลอดภัยสูง ซึ่งคาดว่าจะเริ่มดำเนินการระยะที่ 3 ได้ภายในไตรมาส 3 ปี 2562

การกำกับดูแลและดำเนินโครงการ

ธรรมาภิบาลโครงการ (Governance)	รูปแบบความร่วมมือระหว่าง ธปท. และสถาบันการเงิน • ร่วมกำหนดทิศทางสำคัญในการพัฒนาระบบต้นแบบ • ติดตามผลและความคืบหน้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้
เรียนรู้	• ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้าน DLT ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ • นักพัฒนาระบบมีความรู้ความเข้าใจในเชิงธุรกิจมากขึ้น
ออกแบบ	• ธปท. และสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการร่วมกันออกแบบระบบชำระเงินต้นแบบผ่านกระบวนการทำ Design Thinking
พัฒนา	• ระบบการชำระเงินต้นแบบพัฒนาผ่านกระบวนการ Agile ที่ให้ความสำคัญทั้งด้านเทคโนโลยีและกระบวนการทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ
ผลลัพธ์	• เครือข่ายระหว่างผู้เล่นในระบบการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน • ความรู้ความเข้าใจเชิงลึกถึงศักยภาพของ DLT • ระบบต้นแบบด้านการชำระเงินที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

ความคืบหน้าของโครงการอินทนนท์

ปัจจุบัน โครงการอินทนนท์อยู่ระหว่างการดำเนินการในระยะที่ 2 และนับว่าประสบความสำเร็จจากการสร้างระบบต้นแบบที่พิสูจน์ได้ว่า เราสามารถนำ DLT มาใช้งานและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินได้ แม้ว่าปัจจุบันจะยังอยู่ในขั้นทดลอง แต่ถือว่าเป็นการปูทางไปสู่ระบบนิเวศทางการเงินโฉมใหม่ของไทยในอนาคต โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลางของระบบการเงินโดยใช้ CBDC นอกจากนี้ การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ร่วมตลาดกลุ่มเล็ก ๆ ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ DLT ที่สามารถนำไปต่อยอดและขยายไปสู่ภาคการเงินได้ในวงกว้าง จุดสำคัญของโครงการอินทนนท์อีกประการหนึ่ง คือ โครงการนี้ไม่ได้เป็นผลจากความคิดของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นชิ้นงานที่คิดและทำร่วมกันระหว่างภาคเอกชนและทางการซึ่งช่วยให้ทุกฝ่ายคำนึงถึงความต้องการของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อคิดหาทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับทุกฝ่าย

เป้าหมายของโครงการอินทนนท์

เป้าหมายสูงสุดของโครงการอินทนนท์ไม่จำกัดแค่การพัฒนาระบบต้นแบบอยู่ในห้องทดลองเท่านั้น ในอนาคตอันใกล้ หาก DLT ได้รับการพัฒนาไปถึงระดับที่สามารถนำมาใช้ขยายออกไปในวงกว้างด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ระบบต้นแบบที่ร่วมกันพัฒนาภายใต้โครงการอินทนนท์นี้จะถือเป็นรากฐานสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของประเทศที่นำมาใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชน ทั้งในแง่ของความเร็วและความสะดวกที่จะมีเพิ่มขึ้น ต้นทุนและค่าใช้จ่ายจะต่ำลง ช่วยลดข้อผิดพลาดจากการดำเนินธุรกรรมหลายขั้นตอนและเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบติดตามที่ดีขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมต่อการบริการทางการเงินระหว่างไทยและโลกให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น สามารถรองรับธุรกรรมทางการเงินครบวงจรได้แบบ Anywhere Anytime และ Seamless มีความปลอดภัยสูง สอดรับกับชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างแท้จริง

สามารถอ่านรายงานสรุปผลโครงการอินทนนท์ ระยะที่ 1 ฉบับเต็มได้ที่ https://www.bot.or.th/English/FinancialMarkets/ProjectInthanon/Documents/Inthanon_Phase1_Report.pdf

ดร.ศักดิ์ เสกขุนทด
ผู้อำนวยการ
สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
และกรรมการระบบการชำระเงิน

ดร.ศักดิ์ เสกขุนทด
บทบาทของภาครัฐในการสร้าง Digital Ecosystem เพื่อต่อยอดนวัตกรรม FinTech

ปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านสมาร์ทโฟนได้มากขึ้น ซึ่งนับเป็นโอกาสดีที่ภาครัฐจะพัฒนาต่อยอดเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงบริการข้อมูลของภาครัฐ และสามารถทำธุรกรรมกับภาครัฐผ่านระบบออนไลน์ที่เชื่อมโยงกันมากขึ้น

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Development Agency: DGA) เป็นหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบเรื่อง Digitization ของภาครัฐ ร่วมกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ยุคดิจิทัลที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างภาครัฐและประชาชน จึงต้องอาศัยระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่มีองค์ประกอบของ 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ การชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัล (Digital Payment) การยืนยันตัวตน (National Digital ID) และข้อมูล (Data) ที่มั่นคง ปลอดภัย และน่าเชื่อถือ

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้สนทนากับ **ดร.ศักดิ์ เสกขุนทด ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และกรรมการระบบการชำระเงิน** เพื่อสอบถามถึงแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินจากภาครัฐไปสู่สังคมดิจิทัล รวมถึงการเตรียมกรอบกฎหมายที่เหมาะสม ซึ่งจะเอื้อให้ภาคเอกชนและประชาชนได้ประโยชน์จากการพัฒนานี้อย่างสูงสุด

Payment and Digital ID

หน่วยงานภาครัฐเริ่มต้นทำเรื่องการชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัล ตอนที่มีโครงการ National e-Payment และได้รับแรงสนับสนุนจากระบบพร้อมเพย์ โดย ดร.ศักดิ์มองว่า ฟินเทค (FinTech) จะมาเติมเต็มขั้นตอนสุดท้ายของการทำธุรกรรมภาครัฐที่ครบวงจร

"หากประชาชนมั่นใจใช้ฟินเทคสำหรับจ่ายเงินอย่างทุกวันนี้ ผมคิดว่าก็ไม่น่ามีปัญหาในการที่เขาจะใช้ในการทำธุรกรรมอื่น ๆ ของภาครัฐ เช่น การเสียภาษี และการลงทะเบียนกับหน่วยงานต่าง ๆ" ดร.ศักดิ์กล่าว

จิ๊กซอว์สำคัญอีกประการที่จะผลักดันเรื่อง Digital Payment ให้สมบูรณ์ขึ้น คือ National Digital ID ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมช่วยกันผลักดัน

"หลักการของ Digital ID เป็นเรื่องการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อสังคมดิจิทัล แทนที่รัฐบาลจะออก ID ใหม่มาให้ทุกคนลงทะเบียนใช้ ก็เปลี่ยนเป็นการใช้ ID เดิมที่เรามีอยู่แล้วให้เชื่อมโยงกันมากขึ้น เช่น ผมมี ID ของธนาคาร A ผมก็บอกธนาคาร A ว่าผมจะใช้ ID นี้ เป็น Digital ID ของผม ถ้าผมจะไปทำธุรกรรมภาครัฐ เช่น เสียภาษี แทนที่จะใช้ Username และ Password จากกรมสรรพากร ผมก็สามารถเลือกได้ว่าผมจะใช้ Digital ID ของธนาคาร A ในการเสียภาษี ระบบหลังบ้านก็จะไปจัดการดึงข้อมูลกันเอง รวมถึงบริการอื่น ๆ เช่น การลงทะเบียนต่าง ๆ ของภาครัฐ จากเดิมที่ต้องไปออก Username และ Password ของหน่วยงานภาครัฐแต่ละที่ซึ่งยุ่งยากมาก แต่ถ้าระบบเชื่อมโยงกันบนพื้นฐานที่ต้องได้รับความยินยอม (Consent) ในการเปิดเผยข้อมูลจากบุคคลนั้น ก็จะสะดวกมากขึ้น ตอนนี้อุปสรรคแรกที่ประชาชนไม่อยากลงทะเบียนทำธุรกรรมออนไลน์กับภาครัฐ คือ การเสียเวลาลงทะเบียน และข้อมูลไม่อัปเดต"

> *"ถ้าประชาชนมีความมั่นใจในการใช้งาน และรัฐบาลได้เตรียมกรอบกฎหมายกำกับที่เหมาะสม ภาคเอกชนก็พร้อมจะต่อยอดให้เกิดนวัตกรรม ถ้ามองในเรื่องของฟินเทค โครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมเหล่านี้ จะส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น Peer-to-Peer (P2P) Lending และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำในที่สุด"*

ดร.ศักดิ์เสริมว่า "ต่อไปจะมีผู้ให้บริการ Digital ID จากภาคเอกชนเกิดขึ้น และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) จะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องการยืนยันตัวตนและความปลอดภัยในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ซึ่งจุดเด่นของประเทศไทย คือ Digital ID จะใช้งานได้ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเป็นเรื่องการยืนยันตัวตนและมีความปลอดภัยในการทำธุรกรรมต่าง ๆ สิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปคือ บริการต่าง ๆ ของภาคเอกชน ถ้าใช้ Digital ID จะสามารถลดขั้นตอนการลงทะเบียนของประชาชนได้ เพราะ ID เดียวสามารถใช้ได้หมด"

ดร.ศักดิ์กล่าวว่า "ถ้าประชาชนมีความมั่นใจในการใช้งาน และรัฐบาลได้เตรียมกรอบกฎหมายกำกับที่เหมาะสม ภาคเอกชนก็พร้อมจะต่อยอดให้เกิดนวัตกรรม ถ้ามองในเรื่องของฟินเทค โครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมเหล่านี้ จะส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น Peer-to-Peer (P2P) Lending และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำในที่สุด"

Digital Building Block

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กล่าวว่า หากระบบนิเวศทั้งสามครบ คือ (1) Digital Payment (2) Digital ID และ (3) Data การขยายดิจิทัลให้ลงไปถึงเรื่องต่าง ๆ จะไม่มีปัญหา เพราะทั้งสามเรื่องนี้จะเป็นโครงสร้างหลัก (Building Block) ของดิจิทัลทั้งหมด

"เรื่องแรก Digital Payment ปัจจุบันประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบอยู่แล้ว จึงมีการโอนเงินกันมาก เรื่องที่สอง Digital ID อยู่ในขั้นตอนที่กำลังรอ ซึ่งทางธนาคารกำลังจะเริ่มก่อน โดยมี e-KYC (Electronic Know Your Customer) เป็นจุดเริ่มต้น ประเทศไทยโชคดีที่มีธนาคารเป็นตัวนำ เพราะถ้าเรื่องเงินสามารถทำได้ เรื่องอื่นก็ไม่ใช่เรื่องยาก และเรื่องที่สาม Data อยู่ในระหว่างดำเนินการการทำให้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเป็นดิจิทัล เริ่มจากโครงการยกเลิกสำเนาเอกสาร โดยต่อไปสำเนาที่ภาครัฐส่งหากันจะเป็นสำเนาดิจิทัล ซึ่งขณะนี้รัฐบาลอยู่ระหว่างรอประกาศออกกฎหมาย 3-4 ฉบับ[1] เพื่อรองรับในเรื่องการทำเรื่องดิจิทัลให้ถูกต้องตามกฎหมาย"

[1]ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 แล้ว โดยมีผลบังคับใช้ วันที่ 28 พฤษภาคม 2562

> *"หากระบบนิเวศทั้งสามครบ คือ (1) Digital Payment (2) Digital ID และ (3) Data การจะขยายดิจิทัลให้ลงไปถึงเรื่องต่าง ๆ จะไม่มีปัญหา เพราะทั้งสามเรื่องนี้ จะเป็นโครงสร้างหลัก (Building Block) ของดิจิทัลทั้งหมด"*

กฎหมายที่จะเอื้อต่อการทำเรื่องดิจิทัล ประกอบด้วย พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฉบับใหม่[2] ซึ่งจะมีเรื่องการกำกับ Digital ID และธุรกิจต่าง ๆ พ.ร.บ. การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ที่จะทำให้การเชื่อมฐานข้อมูลภาครัฐเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ ซึ่งในที่สุดจะทำให้เกิด One-Stop Service นอกจากนี้ยังมี พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้มั่นใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผ่านดิจิทัลไม่มีปัญหา และทำให้การเชื่อมข้อมูลดิจิทัลสามารถข้ามจากภาครัฐไปภาคเอกชนได้ รวมถึงจะมีระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ที่การันตีได้ว่า ถ้าหากมีปัญหาขึ้นมาจะมีหน่วยงานไปดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ

ดร.ศักดิ์กล่าวว่า "รัฐบาลได้วางโครงสร้างทางด้านกฎหมายกฎระเบียบ และภายใต้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะมีหน่วยงานเกิดขึ้นใหม่ 2 หน่วยงาน คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคล ซึ่งจะทำให้มั่นใจว่ามีการกำกับดูแลที่เหมาะสม"

นอกจากนั้น ในร่าง พ.ร.บ. การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล จะมีมาตราหนึ่งที่ระบุถึงเรื่องธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) "ถ้าข้อมูลภาครัฐที่ปล่อยออกไป ไม่มีธรรมาภิบาล ไม่มีความถูกต้องก็ไม่มีประโยชน์ เพราะโลกดิจิทัลเป็นเรื่องของการเชื่อมข้อมูลเข้าด้วยกันทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นภาครัฐต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีว่าข้อมูลที่เปิดออกไปมีความถูกต้อง" ดร.ศักดิ์กล่าวเสริมว่า สำหรับกรณีข้อมูลส่วนบุคคลจะเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แม้จะไม่ได้มีการเปิดเผยข้อมูล แต่จะมีการแลกเปลี่ยนกันได้ ในเงื่อนไขที่เจ้าตัวยินยอม

"ถ้า Digital ID สามารถทำให้ประชาชน Consent ได้ แสดงว่าฟินเทคนั้น สามารถเชื่อมข้อมูลจากภาครัฐเอาไปใช้ต่อได้ อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไป ฟินเทคอาจต้องกำกับโดย ETDA หรือหน่วยงานด้านคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งต้องทำให้ประชาชนมั่นใจว่า แม้จะได้รับ Consent แล้ว แต่ระบบในการนำข้อมูลไปใช้ต้องดีด้วย เหตุผลที่เราต้องทำแบบนี้คือ การกำกับในเรื่องความเป็นส่วนตัว"

ดร.ศักดิ์กล่าวว่า ตอนนี้จิ๊กซอว์ทุกอย่างครบแล้ว ประเทศไทยเหลือแค่การนำไปปฏิบัติ "ถ้าทำดี ๆ มันจะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เหมือนกับที่ ธปท. ทำให้ประชาชนมีการโอนเงินเยอะมากผ่านระบบพร้อมเพย์ เรากำลังจะเข้าสู่สังคมไร้เงินสดจริง ๆ

"สิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อเชื่อมต่อข้อมูลถึงกันผ่านดิจิทัล คือ ตรวจสอบข้อมูลได้หมด เกิดความโปร่งใสในกระบวนการต่าง ๆ มากขึ้น เช่น กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การที่รัฐจ่ายเบี้ยโดยตรงให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยหรือผู้สูงอายุ"

Payment Ecosystem in Asean

หากมองในภาพกว้างออกไป ระบบนิเวศดิจิทัลในประเทศอาจไม่เพียงพอที่จะรองรับความเปลี่ยนแปลงในภูมิภาค แนวคิดเรื่องระบบนิเวศในอาเซียนจึงเป็นสิ่งที่ ดร.ศักดิ์ให้ความสนใจและคาดหวังให้เกิดขึ้น

"ผมอยากให้เกิดระบบนิเวศในอาเซียน เราอย่ามองเรื่อง Digital ID แค่ประเทศไทย ผมยังคิดว่า จะเป็นไปได้ไหมที่จะมี Digital ID ของอาเซียน ไม่มีประโยชน์ที่จะทำ Digital ID ของประเทศเราแล้วคุยกับประเทศอื่นไม่ได้ ถ้าทำให้เกิดระบบนิเวศในอาเซียนได้ โดยที่ลดค่าบริการ (Overhead) ต่าง ๆ จะตอบโจทย์มากขึ้น และในปีนี้เราเป็นประธานของอาเซียน ผมเสนอไอเดียว่าจะทำอย่างไรให้เกิดการชำระเงินภายในอาเซียนในลักษณะที่ทุกคนได้ประโยชน์ไปด้วยกันทั้งหมด (Win-Win)"

ดร.ศักดิ์กล่าวว่า "ภายใต้กรอบคิดเรื่องนี้ ในภูมิภาคอาเซียนย่อมจะมีประเทศที่พร้อมและประเทศที่ไม่พร้อม ดังนั้นหลักการต้องเน้นเรื่องความยุติธรรม (Fairness) ธรรมาภิบาล (Governance) และการรักษาสมดุล (Balance)

"โดยรวมแล้ว ผมมองว่าโจทย์เรื่องฟินเทคและดิจิทัลที่สำคัญคือ ทำอย่างไรที่จะลดค่าบริการที่ไม่จำเป็นและลดให้ได้มากที่สุด ถ้าเป็นไปได้ ไม่มีเลย ทุกวันนี้คนชอบใช้ Mobile Banking เพราะไม่ต้องเสียค่าโอน คนก็พร้อมจะโอนเงิน ซึ่งต่อไปจะเกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการระดมทุนหรือทำธุรกิจผ่านฟินเทคมากขึ้น เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งนำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์แก่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชนมากขึ้น ผมจึงมองว่า ฟินเทค คือ Backbone ของยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง"

[2]พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2562

เรื่อง : ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน

FinTech
กับการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

ความเหลื่อมล้ำเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของไทยและหลายประเทศทั่วโลก สะท้อนจากรายได้ของกลุ่มผู้มีรายได้สูงที่สุดและกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำที่สุดของประเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ งานศึกษาหลายชิ้น รวมทั้งที่จัดทำโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) ชี้ให้เห็นว่า หนึ่งในสาเหตุสำคัญของปัญหาความเหลื่อมล้ำ คือ การไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงิน (Financial Inclusion) ขั้นพื้นฐาน เช่น บัญชีเงินฝาก หรือการมีระบบการชำระเงินที่มีค่าธรรมเนียมที่ถูก ทำให้บุคคลหรือครัวเรือนจำนวนหนึ่งไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินอื่น เช่น การชำระและโอนเงิน หรือสินเชื่อ ซึ่งเป็นบริการที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต อันจะนำไปสู่การลดช่องว่างความยากจน (Poverty Gap) และความเหลื่อมล้ำได้ในที่สุด ซึ่งเทคโนโลยีทางการเงิน (ฟินเทค) จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้คนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินพื้นฐานและค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน

ช่องว่างความยากจน (Poverty Gap)

หมายถึง ช่องว่างระหว่างมาตรฐานความเป็นอยู่ของคนจนที่ตกอยู่ใต้เส้นความยากจน เพื่อบ่งชี้ว่าคนจนเหล่านี้มีระดับรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนมากน้อยเพียงใด

FINANCIAL INCLUSION
in the Sustainable Development Goals

องค์การสหประชาชาติได้บรรจุการเข้าถึงบริการทางการเงินเป็นส่วนหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ถึง 7 เป้าหมายจากทั้งหมด 17 เป้าหมาย ไทยเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติและรับปฏิบัติตามทั้ง 17 เป้าหมาย (ที่มา : www.un.or.th)

FinTech กับการเข้าถึงบริการทางการเงิน

เมื่อพัฒนาการทางเทคโนโลยีเติบโตอย่างก้าวกระโดด และเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันกับประชาชนทุกกลุ่มมากขึ้นด้วยราคาที่ต่ำลง การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการเงิน จึงนำมาสู่โอกาสการเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน ที่จะนำไปสู่การบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างในหลายประเทศที่ใช้เทคโนโลยีทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูง ตามระดับการพัฒนาของโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละประเทศ เพื่อช่วยส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน

M-Pesa เป็นตัวอย่างของบริการทางการเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ที่เริ่มให้บริการในเคนยาเป็นประเทศแรก ตั้งแต่ปี 2550 โดยประชาชนสามารถทำธุรกรรมทางการเงินพื้นฐานได้ จากโทรศัพท์มือถือของตนเอง ผ่านกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet) ทำให้ผู้ใช้สามารถฝากเงิน ถอนเงิน โอนเงิน หรือนำเงินไปใช้ซื้อสินค้าหรือบริการได้ โดยไม่ต้องมีบัญชีธนาคาร นอกจากนี้ M-Pesa ยังมีโปรแกรมส่งเสริมการออม โดยยอดเงินออมใน M-Pesa จะใช้เป็นหลักฐานทางการเงินประกอบการพิจารณาให้ได้รับอนุมัติสินเชื่อง่ายขึ้น ซึ่งในช่วง 10 ปีภายหลังจากเปิดให้บริการครั้งแรก M-Pesa ได้ขยายการให้บริการครอบคลุม 10 ประเทศ มีผู้ใช้บริการรวม 29.5 ล้านราย และพบว่าประชาชนกว่าร้อยละ 96 ที่อาศัยนอกกรุงไนโรบี (เมืองหลวงของเคนยา) มีบัญชี M-Pesa อย่างน้อย 1 บัญชี และจากการสำรวจของ World Bank ในปี 2560 พบว่าร้อยละ 82 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรเคนยาเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2554 กว่าเท่าตัว เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีเชื่อมต่อการใช้บริการทางการเงินพื้นฐานไปสู่การสร้างวินัยการออมและการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อของผู้มีรายได้น้อย ปัจจุบันธุรกิจในลักษณะเดียวกับ M-Pesa เกิดขึ้นในบังคลาเทศ (bKash) และฟิลิปปินส์ (Ayannah) ด้วยเช่นกัน

M-Pesa

พันธกิจหลักอีกด้าน
ของธนาคารแห่งประเทศไทย คือ
**การขยายโอกาสให้ประชาชน
ส่วนใหญ่ของประเทศเข้าถึง
บริการทางการเงิน
ด้วยต้นทุนที่เป็นธรรม**

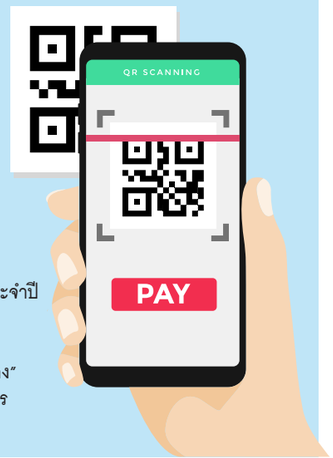

ปาฐกถาของ
ดร.วิรไท สันติประภพ
ในงานสัมมนาวิชาการประจำปี
"บทบาทธนาคาร
แห่งประเทศไทย
ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง"
ในงานสัมมนาทางวิชาการ
ประจำปี 2559

บริษัท CreditEase ในจีนบริการให้คำปรึกษา และมีแพลตฟอร์มแบบ Peer-to-Peer (P2P) สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก ชาวนา และนักศึกษาให้มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อและบริการทางการเงินอื่น ๆ ได้โดยตรงอย่างครบวงจร เช่น ประกันเกษตรกรรม การวางแผนสินทรัพย์ โดยไม่ต้องผ่านสถาบันการเงิน ซึ่งปัจจุบันได้ขยายบริการไปทั่วประเทศจีน และฮ่องกง โดยจากเริ่มแรกจนถึงปี 2560 ได้ให้สินเชื่อกว่า 300 ล้านหยวน เพื่อช่วยเหลือชาวนาแล้วกว่า 25,000 คนทั่วประเทศ

Ricult เป็นบริษัทฟินเทคสัญชาติไทยที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในไทย และปากีสถาน โดยช่วยจับคู่ระหว่างผู้ซื้อและเกษตรกรโดยตรง จัดทำ Credit Score โดยวิเคราะห์จากข้อมูลทางการเกษตรของเกษตรกรผู้ใช้บริการ ช่วยให้สถาบันการเงินสามารถใช้ข้อมูลเชิงลึกปล่อยสินเชื่อให้เกษตรกรเหล่านั้นภายใต้ความเสี่ยงและต้นทุนที่น้อยลงได้ นอกจากนี้ ยังให้บริการเทคโนโลยี Machine Learning และภาพถ่ายดาวเทียม ให้คำแนะนำเกษตรกรด้านภูมิอากาศ และฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มผลผลิตได้อีกด้วย

ธปท. กับการผลักดัน FinTech ในไทย

สำหรับไทย การเข้าถึงบริการทางการเงินของภาคครัวเรือนอยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน โดยจากผลการสำรวจการเข้าถึงบริการทางการเงินภาคครัวเรือนปี 2559 ของ ธปท. พบว่า กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนไทยเข้าถึงบริการทางการเงินถึงร้อยละ 97.3 ด้วยเหตุนี้ นโยบาย ธปท. ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน จึงมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพด้านราคาหรือความสะดวกสบายในการใช้บริการของผู้ใช้รายย่อยมากกว่าการเพิ่มระดับการเข้าถึงในเชิงปริมาณเหมือนประเทศอื่น โดยที่ผ่านมา ธปท. ได้พัฒนาระบบพร้อมเพย์ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงินกลางของประเทศที่ช่วยให้ประชาชนทำธุรกรรมการเงินตลอดจนรับเงินสวัสดิการ และรับคืนสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้โดยสะดวก ด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำหรือไม่มีค่าใช้จ่าย ลดความเสี่ยงจากการฉ้อโกง และลดการรั่วไหลของเงิน ปัจจุบันมีการลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้วมากกว่า 46 ล้านบัญชี สอดคล้องกับปริมาณการใช้ระบบการชำระเงินแบบดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 83 ในช่วงปี 2559 - 2561

อีกด้านหนึ่ง คือ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้มาตรฐาน QR Code เพื่อการชำระเงิน ช่วยเพิ่มทางเลือกในการชำระเงินให้สามารถทำได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้นผ่านโทรศัพท์มือถือ รองรับการชำระเงินได้หลากหลายทั้งบัญชีธนาคาร บัตรเครดิต บัตรเดบิต และเงินอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้ร้านค้าขนาดกลางและเล็กมีช่องทางรับชำระเงินที่สะดวก เข้าถึงลูกค้าได้โดยตรง ไม่ต้องฝากขาย หรือผ่านตัวแทนรับเงิน ลดต้นทุนในการถือเงินสด โดยปัจจุบันมีร้านค้าในไทยที่ติดตั้ง QR Code แล้วกว่า 3 ล้านร้านค้า

อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีช่องว่างการเข้าถึงบริการทางการเงินของกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและเล็กอยู่ เช่นเดียวกับหลายประเทศ เมื่อเดือนเมษายน 2562 ธปท. จึงได้ออกประกาศเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกรรมสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (P2P Lending Platform) เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการรายเล็กสามารถเข้าถึงเงินทุนได้ง่ายขึ้น จากเดิมที่การขอสินเชื่อทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีประวัติทางการเงินและไม่มีสินทรัพย์ค้ำประกัน โดย P2P Lending Platform จะเข้ามาเป็นตัวกลางทางการเงิน จับคู่ความต้องการและลดความไม่สมมาตรของข้อมูลระหว่างผู้กู้และนักลงทุน ด้วยต้นทุนการดำเนินงานที่ต่ำกว่า ให้ผลตอบแทนแก่นักลงทุนได้สูงกว่าธนาคาร และผู้กู้ได้จ่ายดอกเบี้ยถูกลง จึงช่วยให้ SMEs เข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้น ทั้งนี้ ผู้ที่จะประกอบธุรกิจ P2P Lending ต้องผ่านเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด และต้องเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ก่อนยื่นขอรับใบอนุญาตและให้บริการจริง โดย P2P Lending นี้ประสบความสำเร็จอย่างมากในจีน สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ซึ่งคาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อ SMEs ไทยในลักษณะเดียวกัน

Open Banking กับการลดความเหลื่อมล้ำในอนาคต

สำหรับบทบาทของเทคโนโลยีในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินในระยะต่อไปนั้น เนื่องจากโลกยุคดิจิทัลเป็นโลกที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล จึงเป็นไปได้มากที่การเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จะนำมาซึ่งการเข้าถึงบริการทางการเงินที่ดีขึ้น และเทคโนโลยีที่มีการกล่าวถึงในวงกว้างในตอนนี้ คือ เทคโนโลยี Open Banking ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยและแบ่งปันข้อมูล (Openness) ระหว่างสถาบันการเงินหรือองค์กรต่าง ๆ โดยมีหลักการสำคัญคือ ต้องได้รับความยินยอมจากลูกค้า ก่อนที่ผู้ให้บริการจะสามารถนำข้อมูลทางการเงินไปประมวลผล เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าแบบเฉพาะรายบุคคลให้ตรงความต้องการยิ่งขึ้นได้ เช่น การใช้ข้อมูลที่ได้รับมาประยุกต์รวมกับ Alternative Data จากแหล่งอื่น ๆ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการใช้สินเชื่อของบุคคลนั้น ๆ แล้วนำเสนอสินเชื่อที่ตรงกับความต้องการดังกล่าว ทั้งนี้ รูปแบบ Open Banking จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักรได้ตรากฎหมายกำหนดให้ธนาคารชั้นนำ 9 แห่ง ต้องเปิดเผยข้อมูล และแบ่งปันสู่ผู้เล่นฟินเทคอื่นหากได้รับการร้องขอจากลูกค้า ฮ่องกงออกนโยบายให้ทุกธนาคารต้องเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์ของตนในลักษณะ "Read-only" เพื่อให้ลูกค้าสามารถเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของแต่ละธนาคารได้ และในอนาคตจะค่อย ๆ เพิ่มระดับให้บริษัทฟินเทคสามารถทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าธนาคารได้ โดยไม่ต้องผ่านธนาคารโดยตรง ซึ่งคาดว่าจะช่วยเพิ่มการแข่งขันระหว่างธนาคารและบริษัทฟินเทค รวมถึงเปิดโอกาสให้บริษัทฟินเทคเข้ามาให้บริการในส่วนที่ธนาคารยังให้บริการได้ไม่ทั่วถึง

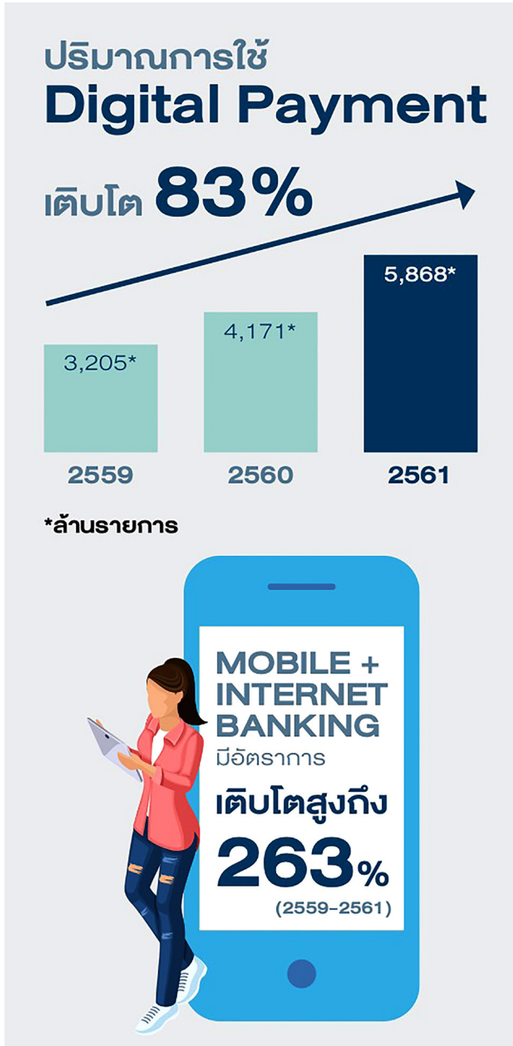

ที่มา : แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 - 2564) ของ ธปท.

สุดท้ายนี้ การใช้ประโยชน์จากฟินเทคเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินจะเป็นไปได้ยากหากไม่มีปัจจัยสนับสนุนอื่นประกอบ อาทิ (1) ความพร้อมและการส่งเสริมการเปิดรับการใช้เทคโนโลยีของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อลดความเสี่ยงที่พัฒนาการทางเทคโนโลยีนำไปสู่การขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงิน เช่น ผู้สูงอายุที่ไม่คุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตหรือสมาร์ทโฟน (2) การมีเกณฑ์การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่น เอื้อให้ผู้ให้บริการสามารถใช้เทคโนโลยีในการให้บริการได้ และเปิดรับนวัตกรรมโดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ ขณะเดียวกันก็ยังดูแลความเสี่ยงใหม่ที่จะเกิดขึ้น เช่น Cyber Risk และ (3) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบฐานข้อมูลประชากร ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับต่อยอดไปสู่การทำ Open Banking ในอนาคต

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมที่ดีไปพร้อมกับการสนับสนุนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นจะทำให้ฟินเทคเป็นเครื่องมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างมีประสิทธิผลและยั่งยืนต่อไป

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 34 (34th ASEAN Summit) ณ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 20 - 23 มิถุนายน 2562

ASEAN Payment Connectivity เปิดประตูสู่โลกใหม่ของการชำระเงิน

ปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนให้เข้มแข็งขึ้น ทั้งในด้านการค้า การลงทุนและบริการต่าง ๆ ในการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางอาเซียน ครั้งที่ 5 ระหว่างวันที่ 2 - 5 เมษายน 2562 ณ จังหวัดเชียงราย ซึ่งกระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้ร่วมเป็นเจ้าภาพนั้น นอกจากจะมีการหารือถึงประเด็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การธนาคารเพื่อความยั่งยืน การสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่น และการเตรียมความพร้อมเรื่องภัยไซเบอร์แล้ว อีกด้านสำคัญที่มีการกล่าวถึงและได้รับความสนใจอย่างมาก คือ การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในอาเซียน โดยมีการลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างธนาคารกลางของอาเซียน การจัดงานแถลงข่าวและการจัดแสดงนวัตกรรมทางการชำระเงินที่มีการเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Payment Connectivity) นับเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของความร่วมมือของกลุ่มประเทศในภูมิภาค ซึ่งได้นำเทคโนโลยีทางการเงินมาพัฒนาบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ความร่วมมือด้านระบบการชำระเงินและนวัตกรรมทางการเงินระหว่างธนาคารกลางอินโดนีเซีย กับ ธปท. (ภาพซ้าย) และธนาคารกลางแห่ง สปป. ลาว กับ ธปท. (ภาพขวา)

ในด้านความร่วมมือระหว่างธนาคารกลาง ธนาคารกลางอินโดนีเซีย กับ ธปท. และ ธนาคารกลางแห่ง สปป. ลาว กับ ธปท. ได้มีการลงนามในบันทึกความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือด้านระบบการชำระเงินและนวัตกรรมทางการเงิน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นอันดีในการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน รวมทั้งการสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการชำระเงินระหว่างประเทศและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจการเงินของภูมิภาคอย่างยั่งยืนต่อไป

ในด้านนวัตกรรมการชำระเงินระหว่างประเทศ ภายในงานมีการแถลงข่าวและการจัดแสดงนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของสถาบันการเงิน บริษัทฟินเทค ผู้ให้บริการชำระเงิน Non-bank และผู้ให้บริการเครือข่ายบัตร (Card Scheme) ภายในอาเซียน ซึ่งได้ร่วมกันพัฒนาบริการในประเทศต่าง ๆ ทั้งการชำระเงินค่าสินค้าและบริการ การโอนเงินของแรงงานและธุรกิจ และการให้บริการทำธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้า (Trade Finance) โดยมีนวัตกรรมที่น่าสนใจ ดังนี้

การชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Interoperable QR Payment (กัมพูชาและไทย)

ธนาคารไทยพาณิชย์ร่วมกับสาขาของธนาคารในกัมพูชาได้พัฒนาและทดสอบบริการชำระเงินด้วย Interoperable QR Code ที่ให้นักท่องเที่ยวไทยสามารถใช้ Mobile Banking Application ของธนาคารไทยสแกน QR Code เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการให้กับร้านค้าในกัมพูชาที่ร่วมให้บริการได้

บริการธุรกรรม Letter of Credit (L/C) ระหว่างอินโดนีเซียและไทย และภายในอาเซียนด้วย Enterprise Blockchain (อินโดนีเซียและไทย / ภายในอาเซียน)

ธนาคารกรุงเทพร่วมกับบริษัท GC Marketing Solutions Company Limited (GCM) ผู้ดำเนินธุรกิจปิโตรเคมีและเป็นบริษัทในกลุ่มของ PTT Global Chemical Company Limited (GC) ได้ทดสอบการทำธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าระหว่างไทยกับอินโดนีเซียโดยใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน

การชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Interoperable QR Payment และ Blockchain Interledger: การโอนเงินระหว่างประเทศแบบ Real-Time สำหรับภาคธุรกิจ (สปป. ลาวและไทย)

ธนาคารธนชาตและ Banque Pour Le Commerce Exterieur Lao Public (BCEL) ร่วมกันพัฒนาบริการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Interoperable QR Code โดยลูกค้าของ BCEL สามารถใช้ BCEL Mobile Banking Application สแกน QR Code เพื่อชำระเงินที่ร้านค้าในไทย และคนไทยสามารถใช้ Mobile Banking Application ของธนาคารไทยสแกน QR Code เพื่อชำระเงินที่ร้านค้าใน สปป. ลาว ซึ่งจะเปิดให้บริการเร็ว ๆ นี้

ธนาคารกรุงศรีอยุธยาได้ใช้นวัตกรรมบล็อกเชนในการโอนเงินระหว่างประเทศแบบทันที (Real-Time) สำหรับภาคธุรกิจจาก สปป. ลาว มายังไทย และส่งต่อจากไทยไปยังสิงคโปร์ในเวลาที่รวดเร็ว ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันในด้านการบริหารจัดการ ลดต้นทุน และช่วยลดความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยน

ความร่วมมือด้านนวัตกรรมการชำระเงินระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน

การโอนเงินระหว่างประเทศด้วยเทคโนโลยี Blockchain (เมียนมาและไทย)

ธนาคารกรุงไทยและ Shwe Bank เมียนมา ร่วมกับ Everex บริษัทผู้พัฒนา Blockchain Platform ซึ่งลูกค้าจะสามารถโอนเงินโดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่แข่งขันได้ผ่านบริการ Mobile Application ของธนาคารกรุงไทย โดยผู้รับเงินในเมียนมาสามารถเลือกรับเงินได้หลายช่องทาง เช่น การส่งเงินถึงบ้านหรือรับเงินจากสาขาของธนาคาร Shwe Bank หรือการโอนเข้าบัญชี Shwe Bank โดยตรง ซึ่งจะเริ่มเปิดใช้บริการในอนาคตอันใกล้นี้

การโอนเงินระหว่างประเทศผ่านเทคโนโลยี API[1] การชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Interoperable QR Payment และการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย Interoperable QR Payment (สิงคโปร์และไทย)

ธนาคารกสิกรไทยและธนาคาร DBS ได้ร่วมพัฒนาบริการโอนเงินระหว่างประเทศโดยใช้เทคโนโลยี API (API-based Funds Transfer Service) เพื่อรองรับการโอนเงินจากสิงคโปร์มาไทย บริการดังกล่าวมีความพิเศษที่อนุญาตให้ผู้โอนสามารถตรวจสอบสถานะบัญชีของผู้รับโอนก่อนการโอนเงิน และสามารถโอนเงินได้สูงสุด 1.5 ล้านบาทต่อรายการ ซึ่งได้เริ่มเปิดให้บริการแล้วตั้งแต่เดือนเมษายน 2562

AIS mPay และ Singtel เริ่มให้บริการ GLOBAL Pay ซึ่งเป็น Mobile Wallet Application ที่สามารถใช้บริการชำระเงินด้วย QR Code ผ่าน VIA ซึ่งเป็นเครือข่ายการชำระเงินระหว่างประเทศของ Singtel Group ซึ่งผู้ใช้บริการชาวไทยสามารถสแกน QR Code ณ จุดรับชำระที่มีสัญลักษณ์ VIA และชาวสิงคโปร์สามารถสแกน QR Code ในไทยได้ ซึ่งในการทำธุรกรรมผ่าน VIA ลูกค้าจะได้รับความสะดวก ปลอดภัย และมีอัตราแลกเปลี่ยนที่แข่งขันได้ผ่าน Mobile Wallet ของประเทศนั้น ๆ ซึ่งได้เริ่มเปิดให้บริการแล้วตั้งแต่ปลายปี 2561

[1] Application Programming Interface (API) เป็นช่องทางการเชื่อมต่อเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจากระบบหนึ่งไปสู่ระบบหนึ่งที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ลดความซ้ำซ้อนและต้นทุนในการพัฒนาระบบ และรองรับการต่อยอดนวัตกรรม

ธนาคารกรุงเทพร่วมกับผู้ให้บริการ Thai Payment Network และ UnionPay ทดลองการชำระเงินด้วย QR Code โดยใช้มาตรฐาน EMV ซึ่งลูกค้าชาวไทยสามารถใช้ BBL BeWallet Application ที่ผูกกับบัตรเดบิต Be1st ในการชำระเงินระหว่างประเทศผ่านเครือข่ายของ UnionPay ที่ร้านค้าของ United Overseas Bank สิงคโปร์

การโอนเงินระหว่างประเทศผ่านเทคโนโลยี API (มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย)

CIMB Group ให้บริการ SpeedSend บริการโอนเงินระหว่างประเทศของ CIMB Group ซึ่งเชื่อมโยงกับ 10 ประเทศอาเซียนผ่านเทคโนโลยี API และเครือข่ายของธนาคารซึ่งมีความร่วมมือกับสถาบันการเงินและผู้ให้บริการโอนเงินในหลากหลายประเทศ โดยปัจจุบันรายการส่วนใหญ่ของธนาคาร CIMB ไทยเป็นการโอนเงินไปยังฟิลิปปินส์ ช่วยสนับสนุนการโอนเงินกลับบ้านของผู้ที่ทำงานระหว่างประเทศได้อย่างดี

ภาพความร่วมมือในการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นจริงนี้ได้จุดประกายความคิดและกระตุ้นการพัฒนาการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในอาเซียนในลักษณะ Open & Interoperable Infrastructure ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานสำคัญ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบริการชำระเงิน ลดต้นทุนการดำเนินการ เพิ่มช่องทางบริการและนวัตกรรมที่หลากหลาย สะดวกปลอดภัย เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของอาเซียนให้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลไปพร้อมกัน **เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของอาเซียนต่อไป**

ประโยชน์จาก ASEAN Payment Connectivity

ประชาชน

นักท่องเที่ยวสามารถสแกน QR Code ชำระค่าสินค้า/บริการในต่างประเทศโดยสามารถเลือกสกุลเงินที่จะชำระได้ทันที และแรงงานต่างชาติสามารถโอนเงินกลับบ้านได้อย่างรวดเร็วด้วยค่าธรรมเนียมที่ถูกลง

ผู้ประกอบธุรกิจ

สามารถโอนเงินระหว่างประเทศแบบทันทีซึ่งช่วยลดระยะเวลาในการดำเนินการ ลดต้นทุนการบริหารจัดการ และลดความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน กระบวนการทำงานมีความโปร่งใสตรวจสอบได้

สถาบันการเงินและผู้ให้บริการชำระเงิน

สามารถขยายฐานลูกค้าและสามารถใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้าเพื่อเสนอบริการและผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับลูกค้าต่อไป

ผู้กำกับดูแล

สามารถใช้ข้อมูลในระบบมาวิเคราะห์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินและการชำระเงิน การบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการป้องกันอาชญากรรมทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น

โครงการคลินิกแก้หนี้
หนึ่งในเสาหลักของการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนไทย

"หนี้ครัวเรือน" ถือเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันดูแลและแก้ไข รวมถึงร่วมกันสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในการบริหารจัดการเงิน

ในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินการใน 3 มิติสำคัญ

มิติที่หนึ่ง คือ การกำกับดูแลเพื่อส่งเสริมการปล่อยสินเชื่อที่ยั่งยืน (Responsible Lending) ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเพื่อควบคุมการให้สินเชื่อ เพราะที่ผ่านมามีการเร่งขยายสินเชื่อโดยไม่ได้คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ทำให้เกิดผลเสียตามมาในระยะยาว **มิติที่สอง คือ โครงการคลินิกแก้หนี้** (Debt Clinic) เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการช่วยเหลือลูกหนี้ที่สุจริตและตั้งใจที่จะแก้ไขหนี้ และรักษาวินัยทางการเงินให้สามารถออกจากกับดักหนี้ได้ เนื่องจากปัจจุบันลูกหนี้จำนวนมากมีหนี้สินล้นพ้นตัว มีเจ้าหนี้หลายราย และไม่มีทางออก **มิติที่สาม คือ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเงิน** (Financial Literacy) ยุคนี้เป็นยุค Digital Finance and Banking ทำให้คนตัดสินใจใช้บริการทางการเงินได้ง่ายขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมความรู้ทางการเงินจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อให้ประชาชนระมัดระวังการใช้จ่าย และไม่ให้ใช้จ่ายเงินเกินตัว

แนวคิดของโครงการคลินิกแก้หนี้

"โครงการคลินิกแก้หนี้" เป็นหนึ่งในเสาหลักของการแก้ไขปัญหาหนี้ จากความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด (SAM) โดยการสนับสนุนของ ธปท. ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2560 เป็นต้นมา ในลักษณะ One-stop Service เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาหนี้กับเจ้าหนี้หลายราย โดย SAM จะทำหน้าที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกันตามที่ได้ตกลงกับเจ้าหนี้ที่เข้าร่วมโครงการทุกราย ติดตามการชำระหนี้ และจัดสรรเงินให้กับเจ้าหนี้ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยากที่ลูกหนี้จะไปหาเจ้าหนี้ทุกรายและเจรจาหนี้ได้สำเร็จ ทั้งนี้ เงื่อนไขของโครงการนี้จะช่วยให้สามารถผ่อนชำระได้ยาวถึง10 ปี และอัตราดอกเบี้ยลดลงไม่เกินร้อยละ 7 ตัวอย่างเช่น หากเรามียอดหนี้ 100,000 บาท จะผ่อนชำระต่อเดือนเพียง 1,200 บาท

โครงการระยะที่ 1 เป็นโครงการนำร่อง ครอบคลุมเฉพาะลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง ในช่วงเกือบ 2 ปี มีลูกหนี้ที่เข้ามาปรึกษา 37,000 ราย ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้สำเร็จ 1,500 ราย มีเจ้าหนี้เฉลี่ย 3 ราย เงินต้นเฉลี่ย 300,000 บาท โดยลูกหนี้ส่วนหนึ่งยังไม่เป็นหนี้เสีย (NPL) หรือเป็นลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) รวมอยู่ด้วย จึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ นอกจากนี้ จากข้อมูลพบว่าทั้งระบบมีลูกหนี้ที่เป็นหนี้เสีย หนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน จำนวน 490,000 ราย ยอดหนี้คงค้าง 49,000 ล้านบาท และในจำนวนนี้มีลูกหนี้ที่มีหนี้กับ Non-bank ถึงร้อยละ 80 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2561) ดังนั้น ในระยะที่ 2 ของการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องขยายขอบเขตให้รวมหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ Non-bank เพื่อสามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างกว้างขวางและเบ็ดเสร็จมากขึ้น

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ เพื่อให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถให้บริการกับ Non-bank ได้ ซึ่งเมื่อพระราชกำหนดที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมมีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 ธปท. ชมรมธุรกิจบัตรเครดิต และชมรมสินเชื่อส่วนบุคคล จึงได้เปิด **"โครงการคลินิกแก้หนี้ ระยะที่ 2"** โดยมี Non-bank 19 แห่ง เข้าร่วมโครงการ และเมื่อรวมกับธนาคารพาณิชย์ 16 แห่ง จะทำให้ครอบคลุมสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลได้เกือบทั้งระบบ และคาดว่าโครงการจะเป็นกลไกที่ช่วยแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือน ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างได้อย่างกว้างขวางและครบวงจรมากขึ้น โดยลูกหนี้ Non-bank สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไป

สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

พลเอก เปรม ถ่ายภาพร่วมกับคณะผู้สื่อข่าว

"พลเอก เปรม ติณสูลานนท์" *ในความทรงจำ*

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมไว้อาลัย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ หรือ "ป๋าเปรม" อดีตประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมอย่างสงบ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2562 เพื่อรำลึกถึงคุณูปการของท่านที่ฝากไว้ในแผ่นดิน BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก **คุณปราโมทย์ ฝ่ายอุประ อดีตผู้สื่อข่าวไทยรัฐ** สื่อมวลชนรุ่นใหญ่ที่เคยทำงานใกล้ชิดกับพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มากว่า 10 ปี สมัยท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มาร่วมถ่ายทอดความทรงจำถึงรัฐบุรุษที่เป็นหนึ่งในตำนานของไทย

เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน

คุณปราโมทย์เล่าว่า เมื่อระลึกถึง พลเอก เปรม คนจะนึกถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความจงรักภักดี และความมุ่งมั่นทำคุณประโยชน์เพื่อประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดระยะเวลา 8 ปีที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยไม่มีปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นเพราะท่านเป็นคนเด็ดขาด มองผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก และรู้จักเลือกใช้คนที่หลากหลายมาร่วมรัฐบาล

"ป๋าแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ ท่านเน้นมากเรื่องเกิดมาต้องตอบแทนคุณแผ่นดิน และทำเป็นตัวอย่างมาตลอด ท่านสอนเสมอว่าต้องให้คนดีปกครอง นอกจากนี้ ท่านยังให้ความสำคัญกับงานที่ช่วยขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า อย่างแบงก์ชาติ สภาพัฒน์ ท่านให้ความเป็นอิสระเต็มร้อย ไม่เข้ามาแทรกแซง สมัยนั้นทีมเศรษฐกิจแข็งแกร่งยิ่งใหญ่มาก" คุณปราโมทย์เล่าถึงการให้ความเป็นอิสระทางการเมืองแก่หน่วยงานรัฐ และยังเล่าต่อถึงการให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

"สมัยนั้น เศรษฐกิจโชติช่วงชัชวาล เพราะป๋าเปิดโอกาสให้คณะนักธุรกิจร่วมเดินทางไปเจรจาการค้าด้วย รอบละกว่า 50 คน"

และถึงแม้ท่านจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ทว่าการทำงานของท่านนั้น ติดดิน มีการลงพื้นที่จริง ไม่มีจังหวัดไหนที่ท่านไม่เคยไป ซึ่งหลายครั้งคุณปราโมทย์ได้ร่วมติดตามไปทำข่าวด้วย

"ป๋าเป็นนายกฯ ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ท่านลงพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับประชาชนในทุกจังหวัดของประเทศไทย ซึ่งตอนนั้นยังใช้ลำโพงกระจายเสียง เพื่อเสนอข่าวให้ได้ยินทั้งชุมชน"

เมื่อท่านวางมือจากการเมือง พลเอก เปรม ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ จากรัชกาลที่ 9 แต่งตั้งให้เป็นองคมนตรี รัฐบุรุษ และประธานองคมนตรี ด้วยความอุทิศตนและทุ่มเท ท่านได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นประธานองคมนตรีในรัชกาลที่ 10 ด้วย

ฉายา "เตมีย์ใบ้"

เป็นที่ทราบกันว่า พลเอก เปรม เป็นคนพูดน้อย จนได้ฉายาว่า "เตมีย์ใบ้" แต่คำพูดที่เอ่ย มีความหนักแน่น จริงจัง และเชื่อถือได้เสมอ ดังนั้น ทุกครั้งที่ท่านให้สัมภาษณ์นักข่าวไม่ว่าสั้นหรือยาว จึงเป็นประเด็นขึ้นหน้า 1 บ่อยครั้ง

"สมัยเป็น รมช. กระทรวงมหาดไทย ท่านเป็นคนมีอัธยาศัยดี คุยข่าวได้ตลอด ไม่ว่าเวลาเช้า กลางวัน เย็น นักข่าวถามอะไร ท่านตอบทุกคำถาม แต่พอเป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว ท่านพูดน้อยลง" คุณปราโมทย์เสริมว่า ด้วยความที่ภาระหน้าที่ท่านยิ่งใหญ่ขึ้น ท่านจึงระมัดระวังทุกคำพูดมากขึ้น เพราะอาจกระทบกับคนอื่น กระทบกับประเทศ

คุณปราโมทย์ ฝ่ายอุประ อดีตผู้สื่อข่าวไทยรัฐ

"ป๋าเคยเล่าว่า ที่พูดน้อยลงเพราะตอนอยู่กระทรวงมหาดไทย ยังมีคนใหญ่กว่ามาแก้ข่าวให้ แต่พอดำรงตำแหน่งสูงสุดในรัฐบาลแล้ว หากพูดผิดไป ก็ไม่รู้ว่าใครจะมาแก้ข่าวให้

"ป๋ารักษาคำพูด ไม่เคยต้องแก้ข่าว ท่านถือเรื่องนี้มาก บางครั้งมีเรื่องที่อยากพูด ท่านก็ให้คนสนิทโทรมานัดแนะให้นักข่าวช่วยถามเรื่องนี้ เพื่อจะได้ขยายความให้สื่อช่วยสื่อสารต่อ ตอนนั้นป๋าเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งห้องข่าวในตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาลด้วย"

คุณปราโมทย์กล่าวทิ้งท้ายว่า พลเอก เปรม เป็นผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นคนตรง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ท่านนำพาบ้านเมืองผ่านวิกฤตการเมืองในช่วงนั้นได้

"พลเอก เปรม" กับ ธปท.

ธปท. ได้รับเกียรติต้อนรับพลเอก เปรม ถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อท่านยังดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และลงพื้นที่พบปะพ่อค้า ข้าราชการและประชาชนในจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2530 โดยคุณเตชะพิทย์ แสงสิงแก้ว (ผู้อำนวยการสำนักงานภาคใต้ในขณะนั้น) ให้การต้อนรับ

อีกครั้งเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2543 ซึ่งท่านในฐานะประธานองคมนตรีและประธานกรรมการจัดพิมพ์ธนบัตรที่ระลึกเนื่องในอภิลักขิตสมัยมหามงคลวันราชาภิเษกสมรส และวันบรมราชาภิเษกครบ 50 ปี ให้เกียรติร่วมประชุมกับคณะทำงาน ซึ่ง ธปท. น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดพิมพ์ธนบัตรชุดนี้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (พระอิสริยยศขณะนั้น)

โอวาทอันทรงคุณค่า จาก “พลเอก เปรม”

ถึงแม้บุคลิกส่วนตัวของ พลเอก เปรมจะเป็นคนพูดน้อย โอวาทที่ท่านได้กล่าวในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ล้วนให้ข้อคิดมากมาย และเตือนสติให้คนไทยเป็นคนดี และจงรักภักดีต่อบ้านเมือง และเพื่อระลึกถึงท่าน กองบรรณาธิการขอนำเสนอบางส่วนของโอวาทที่ท่านเคยกล่าวไว้ ดังนี้

“ ผมเชื่อว่าพระสยามเทวาธิราชมีจริง และจะปกป้องคนดี และสาปแช่งคนไม่ดี คนทรยศต่อชาติบ้านเมืองให้พินาศไป นั่นคือความเชื่อของผม ส่วนบุคคลอื่นจะเชื่อหรือไม่ขึ้นอยู่กับจริยธรรมและคุณธรรมของแต่ละคน ”

“ ผู้ปกครองบ้านเมืองที่ดี ต้องรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน ต้องรู้จักการปิดทองหลังพระ ต้องรู้ว่าประโยชน์ของชาติบ้านเมือง คือสิ่งที่คนในชาติต้องการ ต้องรู้จักการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ”

“ การตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน คือ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสถาบันที่ดี เป็นองค์กรที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งกระทำแต่ความดี เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน ”

“ จิตวิญญาณเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยจรรโลงเชิดชูความเป็นคนไทย คนไทยจะแก้ปัญหาใหญ่น้อยทั้งหลาย ไม่ว่าปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ได้ง่าย สะดวก และหวังผลสำเร็จได้จริง ”

“ สิ่งที่ผมถือปฏิบัติอยู่อย่างหนึ่ง คือ อย่าทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ อย่าบังคับฝืนใจตัวเอง ในสิ่งที่เราไม่อยากไป ไม่ต้องอธิบายเหตุผล ใจคอไม่สบายไม่ต้องฝืนใจทำ ”

“ ไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวไกลไปอย่างไร วิชาการจะสูงส่งเพียงใดนั้น ‘คน’ คือพวกเรายังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ประเทศไทย ใสสะอาด หรือไม่ใสสะอาด ”

ที่มา : www.posttoday.com, www.newtv.co.th

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

ดำเกิง มุ่งธัญญา (ครูไอซ์)

ครูผู้ยอมรับแต่ไม่ยอมจำนนต่อชะตาชีวิต

ครูไอซ์ ก็เหมือนกับใครอีกหลายคนที่ฝันอยากเป็นครู แต่ที่ยากหรือต่างจากคนอื่น คือการเกิดมามีดวงตาที่มืดมิด ก่อนเรียนจบคณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จนมาเป็นครูไอซ์ เส้นทางชีวิตของครูไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ ดวงตาที่มืดมิด ทำให้ต้องอดทน วิริยะ อุตสาหะ มากกว่าคนธรรมดาหลายเท่า เรื่องราวของครูไอซ์ เป็นกำลังใจให้กับหลายคนที่กำลังท้อแท้กับชะตาชีวิต

ดำเกิง มุ่งธัญญา (ครูไอซ์)
ครูสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

ฝ่าฟัน สานฝันเพื่อเป็นครู

ในช่วงแรกของชีวิตการเป็นครูนั้น ไม่ได้สวยงามอย่างที่คิดไว้ ครูไอซ์ต้องเจอกับอุปสรรคมากมาย จนเกือบไม่ได้สอนหนังสืออย่างเช่นทุกวันนี้ ในช่วงแรกผู้ปกครองต่างเป็นกังวลและสอบถามทางโรงเรียนว่า ครูตาบอดจะสอนเด็กได้อย่างไร ทางโรงเรียนจึงให้ครูไอซ์ช่วยรับโทรศัพท์ในส่วนงานทะเบียน แต่ด้วยแรงสนับสนุนจากผู้ที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตของครูไอซ์ท่านหนึ่ง คือ คุณครูหัวหน้าหมวด (ครูวีณา) ที่ช่วยยืนยันกับผู้ใหญ่หลายท่านว่าครูไอซ์สามารถสอนได้ ทำให้ครูไอซ์ได้เริ่มสอนหนังสือ

"คุณครูหัวหน้าหมวดผมท่านประเสริฐมาก โรงเรียนไม่กล้าให้สอน แต่ท่านกล้าให้สอน จึงให้ผมสอนห้องที่ยังขาดครู คือ ห้อง 2/5 และ 2/6 สิ่งที่ประทับใจ คือ มีครูท่านหนึ่งสอนห้อง 2/2 แล้วครูก็บอกเด็ก ๆ ว่า 'ครูสอนไม่นานนะ เพราะครูใหม่มาก็จะให้เขาสอน' และเด็กก็ถามเขาว่า 'ครูใหม่ใช่ครูไอซ์หรือเปล่า อยากให้ครูไอซ์สอน อยากเรียนกับครูไอซ์'

"ณ จุดนั้น แม้จะมีบางคนที่ไม่เห็นความสามารถของเรา ก็ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่เห็น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนที่ต้องเจอกับเราโดยตรง ก็คือนักเรียน ทำให้เกิดคำถามว่าทำไมนักเรียนที่ไม่เคยเจอเราถึงอยากเรียนกับเรา เขาไม่กลัวหรือว่าครูมองไม่เห็นจะสอนรู้เรื่องหรือเปล่า

"ครูท่านนั้นบอกผมว่า 'ไอซ์ไปสอนไหม อยากไปสอนหรือเปล่า' ด้วยความที่เด็กห้องนั้นเป็นเด็กเรียนอยู่แล้ว เด็กตั้งใจเรียนมาก แล้วครูท่านนั้นก็แอบถ่ายวีดีโอในคาบที่ผมสอนเอามาลงไลน์กลุ่ม และคุยกันว่าใครบอกน้องสอนไม่ได้ แล้วนี่คืออะไร และคนที่บอกสอนไม่ได้ เคยมาดูหรือเปล่า จากตรงนั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ได้สอนมากขึ้น จุดเริ่มต้นอีกอย่างหนึ่งที่ผมได้สอน คือ เวลาครูพานักเรียนไปแข่งสอบ ก็จะไม่มีใครสอน ผมจึงอาสาสอนแทน จนได้สอนเต็มตัว ตอนนี้สอน ม. 2 สี่ห้อง ม. 6 ห้าห้อง"

ปัจจุบันครูไอซ์เป็นครูสอนภาษาอังกฤษอยู่ที่โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยมา 2 ปีแล้ว โดยครูไอซ์กล่าวไว้ว่า "หากพูดถึงความเป็นครู ผมว่าเป็น 'ความภาคภูมิใจ' ความสุขที่สุดคือการที่เราได้อยู่กับเด็ก ได้ช่วยเด็กหลายคนจากที่เขาอ่านภาษาอังกฤษไม่ได้ หรือมีทัศนคติไม่ดีกับภาษาอังกฤษ แต่ด้วยวิธีการสอนของเราก็ช่วยทำให้เขาชอบและพัฒนาตัวเองมากขึ้น มีความสุขและภูมิใจในตัวเองมากขึ้น"

เตรียมสื่อการสอนแบบครูไอซ์

หลายคนอาจนึกภาพไม่ออกว่าครูไอซ์เตรียมการสอนอย่างไร เพราะแม้กระทั่งครูทั่วไปก็ใช้เวลาไม่น้อย แต่ครูไอซ์กลับมีเทคนิคที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กนักเรียนได้

"ผมใช้ PowerPoint ในการสอน ยิ่งภาษาอังกฤษเด็ก ม.ต้น ถ้าเป็นตัวหนังสืออย่างเดียวรับรองเด็กหลับ เราต้องมีลูกเล่น มีรูปภาพ สำหรับตัวเนื้อหาเราสามารถค้นหาได้โดยโปรแกรมช่วยอ่านออกเสียง แต่ต้องมีคนช่วยหาภาพ สิ่งที่ทำให้ทำงานได้เร็วขึ้น คือการตั้งชื่อไฟล์ เช่น ภาพแฮมเบอร์เกอร์ ก็ตั้งชื่อไว้ เวลาเลือกไฟล์ก็ทำได้และใส่ได้ถูกต้อง แล้วจึงให้คนช่วยจัดหน้านิดหน่อย

"หากเป็นวีดีโอ ยิ่งง่าย ผมอัดเองได้ เพราะมีเสียง ส่วนการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ไม่ใช่เพียงรูปภาพทั่วไป อย่างเด็กผู้หญิงจะชอบดาราเกาหลี ชอบคนดัง เราให้นักเรียนส่งมาว่าอยากให้มีรูปใครบน PowerPoint รวมถึงมีกิจกรรมในห้อง เด็กสมัยนี้ติดโทรศัพท์มือถือมาก เราจัดกิจกรรมให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการเรียนมากขึ้น เช่น QR Code อีกกิจกรรมที่ใช้อยู่และเด็กชอบมาก คือ คาร์ฮูด (Kahoot) เป็นเกมส์ที่ตอบสนองต่อการเรียนการสอน โดยมีการตอบคำถามการอภิปรายผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของตัวเอง เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือแท็บเล็ต"

บรรยากาศการบรรยายของครูไอซ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

> *"...ในเมื่องานบางอย่างที่ไม่อยากทำ อาจเป็นทัศนคติของเราที่เราไม่ชอบ ไม่ถนัด หรืออะไรก็ตาม เราจะทำงานเยอะ ๆ บวกกับความรู้สึกแย่ ๆ หรือเราจะทำงานตรงนี้เยอะ ๆ แล้วปรับความรู้สึกให้ดีขึ้น แล้วผ่านมันไปได้"*

ครูทั่วไป ถ้าจำเนื้อหาไม่ได้จะสามารถเขียนใส่กระดาษได้ แต่สำหรับครูไอซ์ต้องใช้ความพยายามและความอดทนในการทำหนังสือแต่ละเล่มมากกว่าคนปกติ

"ผมจะขอไฟล์หนังสือสำหรับครูที่เป็น PowerPoint ซึ่งสำนักพิมพ์จะให้มาอยู่แล้ว ผมนำมาเข้าโปรแกรมแปลงรูปภาพเป็นตัวอักษร ชื่อโปรแกรม Happy File Reader เพื่อให้ผมสามารถใช้คอมพิวเตอร์ตัวเองอ่านได้ก่อน จากนั้นจึงเอาเนื้อหาไปพิมพ์ใส่โปรแกรม Word และเอาไปพิมพ์ต่อ เช็คความถูกต้อง ให้อาจารย์ช่วยอ่าน และนำไปแปลงเป็นอักษรเบรลล์อีกครั้ง นี่คือขั้นตอนกว่าผมจะได้หนังสือแต่ละเล่ม"

เทคนิคการตรวจการบ้าน

"เราใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ ผมให้นักเรียนส่งการบ้านมาทางเฟซบุ๊คหรือไลน์ เพราะในคอมพิวเตอร์ผมจะมีโปรแกรมอ่านจอภาพ สามารถอ่านได้ และสามารถตอบกลับได้ กรณีที่เด็กไม่มีโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ ผมให้เด็กเขียนมาอ่านให้ฟัง และผมตอบกลับได้เลย คือ นักเรียนไม่ใช่รู้แค่ว่าได้กี่คะแนน แต่จะรู้ด้วยว่าต้องปรับปรุงอย่างไร โชคดีที่ผมเกิดยุคนี้ ถ้าเกิดเร็วกว่านี้ก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรเหมือนกัน"

มากกว่าการสอนคือความใส่ใจ

สำหรับคนตาดี การจะรู้จักหรือจำใครได้สักคนบางครั้งยังอาจเป็นเรื่องยาก แต่สำหรับครูไอซ์ การจำนักเรียนแต่ละคนนอกจากเทคนิคแล้ว ยังเต็มไปด้วยความใส่ใจ

"ผมอาศัยการจำเสียง นักเรียนแต่ละคนเสียงไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นคนส่วนใหญ่จะให้นักเรียนทำข้อมูลส่วนตัวมา ติดรูป ผมก็ทำข้อมูลส่วนตัวเหมือนกัน ผมใช้ Google Forms ให้เด็กพิมพ์ส่งมา และผมนำมาอ่าน วิเคราะห์ วางแผนการสอน เด็กห้องนี้มีแนวโน้มชอบด้านไหน บางห้องบอกว่าอยากมีเกมภาษาอังกฤษ อยากให้มีการสนทนา เราก็เอามาปรับกิจกรรมการสอน

"อีกส่วนที่ทำให้เราจำนักเรียนได้ วันแรกผมจะให้นักเรียนแนะนำตัวและอัดเสียงไว้ ส่วนใหญ่นักเรียนจะไม่ย้ายที่นั่ง จากประสบการณ์สองปีกว่า ๆ นักเรียนจะย้ายที่เพราะหนีไปทำอะไรข้างหลังห้อง หรือทะเลาะกับเพื่อน พอเราอัดเสียงก็เหมือนทำผังที่นั่ง บางทีผมจำเสียงไม่ได้ แต่รู้ว่าคนนี้มาคู่กับคนนี้

"อีกสิ่งที่สำคัญ คือ ความที่ผมเป็นคนแบบนี้ ทำให้เด็กสนิทมาเล่นด้วย ได้คุยกันบ่อยขึ้น นักเรียนกล้าเข้ามาปรึกษา เลยทำให้นักเรียนจำได้มากขึ้น อีกอย่างผมพยายามใส่ใจนักเรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะเด็กที่ไม่ส่งงาน ผมจะเรียกบ่อยมากและกลายเป็นสนิทกัน ที่จริงแล้วเด็กเขารู้อะไรถูก อะไรผิด แต่เราจะมีวิธีการพูดอย่างไรให้เด็กพร้อมที่จะปรับตัวดีขึ้น จะทำอย่างไรให้เขายอมรับและเปิดใจ"

เปลี่ยนงานที่ไม่ชอบให้ชอบ

"ชีวิตครูมีสุขบ้าง ทุกข์บ้าง การที่เราได้อยู่กับเด็ก การได้มาสอน แนะนำนักเรียน คือความสุข แต่ก็มีอะไรบางอย่างที่เราไม่อยากทำ เช่น งานเอกสาร แต่สุดท้ายก็ต้องทำ สิ่งสำคัญที่สุด คือ เมื่อเรามีปัญหา เราท้อ เราเศร้าได้ แต่เศร้าแล้วต้องหาวิธีเยียวยา เราห้ามไม่ให้ป่วยไม่ได้ ผมบอกกับตัวเองว่า ในเมื่องานบางอย่างที่ไม่อยากทำอาจเป็นทัศนคติของเราที่เราไม่ชอบ ไม่ถนัด หรืออะไรก็ตาม เราจะทำงานเยอะ ๆ บวกกับความรู้สึกแย่ ๆ หรือเราจะทำงานตรงนี้เยอะ ๆ แล้วปรับความรู้สึกให้ดีขึ้น แล้วผ่านมันไปได้

"ผมคิดว่า เราเลือกไม่ได้หรอก งานจะเยอะหรือน้อย เราห้ามตรงนั้นไม่ได้ ยิ่งเราโวยวาย ความคิดลบยิ่งเกิด ผมบอกตัวเองว่าบางอย่างมันแย่พอแล้ว เราจะให้จิตใจมันแย่ไปอีกหรือ ฉะนั้นพยายามครับ อย่าพยายามเปลี่ยนตรงอื่น แต่เปลี่ยนตัวเรา แล้วผลสำเร็จอะไรต่าง ๆ จะตามมาแน่นอน

"ทุกวันนี้ ผมไม่ได้ภูมิใจที่ตนเองโด่งดัง เพราะคิดว่าเวลาผ่านไปเรื่อย ๆ คนก็จะลืมแล้ว สิ่งที่อยากให้จดจำ คือ สิ่งที่ทำ เพราะว่ามันจะติดตัวและคนจะกล่าวถึงไปเรื่อย ๆ ความโด่งดังมันผ่านมาแล้วก็ไป แต่การกระทำของเราที่ทุ่มเทกับสิ่งที่ทำจะอยู่และเป็นประโยชน์ ไม่ใช่แค่กับตัวเอง แต่กับทุก ๆ คน กับองค์กร จะย้อนกลับมาให้เราภาคภูมิใจและมีความสุขทุก ๆ วันที่เราทำงาน"

ในชีวิตของใครคนหนึ่งที่มีใจอยากเป็น "ครู" อาจไม่ง่ายด้วยความไม่สมบูรณ์พร้อมทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิการทางสายตา ทำให้ต้องฝ่าฟันเพื่อเอาชนะทัศนคติ และความเชื่อที่ว่าคนตาบอดทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด และจะเป็นครูสอนคนตาดีได้อย่างไร ซึ่งวันนี้ ครูไอซ์ได้พิสูจน์แล้วว่าผู้พิการทำอะไรได้มากกว่าที่คิด และการเป็นครูจากหัวใจนั้นเป็นอย่างไร

เรื่อง : ณัฐกานต์ วรสง่าศิลป์

ดร.มานะ นิมิตรมงคล

ผู้สร้างกระแสต้านโกงและวางกลไกต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบ

ดร.มานะ นิมิตรมงคล
เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

ความพยายามต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันในไทยเกิดขึ้นมาหลายสิบปี แต่สถานการณ์ไม่ได้ดีขึ้น โดยดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในภาครัฐ (Corruption Perceptions Index) ปี 2561 ของไทยลดลงมาอยู่ที่อันดับ 99 จาก 180 ประเทศ[1] โดยอยู่ในกลุ่มเดียวกับฟิลิปปินส์และโคลัมเบีย อย่างไรก็ดี เกือบทศวรรษแล้ว ที่ภาคธุรกิจรวมตัวกันก่อตั้งองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เพื่อเป็นแกนหลักในการต่อสู้กับคอร์รัปชัน และมีส่วนสร้างความตื่นตัวในภาคประชาชน สื่อมวลชน จนเกิดกระแส "ต้านโกง" ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่หนักแน่นขึ้น จนเป็นพลังสำคัญและทำให้หลายฝ่ายประเมินว่านี่คือความหวังของไทยในการขจัดปัญหานี้ได้ในอนาคต BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก **ดร.มานะ นิมิตรมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)** มาให้ความกระจ่างเกี่ยวกับสถานการณ์และพัฒนาการต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทย

สถานการณ์และพัฒนาการคอร์รัปชันในไทย

"สถานการณ์คอร์รัปชันของไทยยังอยู่ในขั้นวิกฤต การทุจริตยังมีอยู่มาก แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปเมื่อดูจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศคือ คอร์รัปชันขนาดเล็ก ซึ่งหมายถึง การเรียกรับสินบนจากประชาชนที่ไปติดต่อส่วนราชการลดลง แต่ที่เพิ่มขึ้นคือคอร์รัปชันขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งมีแนวโน้มเหมือนกันทั่วโลก กล่าวคือ คอร์รัปชันขนาดกลางคือ การที่คนติดต่อส่วนราชการในระดับธุรกิจถูกเรียกเงินใต้โต๊ะมากขึ้น และคอร์รัปชันขนาดใหญ่ หรือคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่คนใช้อำนาจหน้าที่ของตัวเองไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือให้พวกพ้องของตัวเองได้เปรียบคนอื่น"

ปัจจัยที่ทำให้คอร์รัปชันฝังรากลึกในสังคมไทย

"การที่คอร์รัปชันฝังรากลึกในสังคมไทยมาจากหลายปัจจัยที่ไม่เคยได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างจริงจัง ได้แก่ (1) Mindset แบบระบบอุปถัมภ์ การให้ความสำคัญกับคนร่ำรวยหรือคนมีอำนาจที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง (2) ระบบราชการที่เป็นจุดตั้งต้นการคอร์รัปชันไม่เคยมีการปฏิรูปกันมานาน ขาดความโปร่งใส ทำอะไรก็ตรวจสอบไม่ค่อยได้ (3) กฎหมายจำนวนมากเปิดโอกาสให้ข้าราชการใช้ดุลพินิจ และเป็นช่องทางคอร์รัปชัน (4) การขาดกลไกปกป้องคุ้มครองประชาชนที่พยายามต่อสู้ที่จะไม่จ่ายสินบน หรือเปิดโปงการทุจริต และ (5) การเอาผิดคนโกงทำได้ยาก เนื่องจากหลักฐานไม่เพียงพอ หรือมีการช่วยเหลือกัน เชื่อหรือไม่ว่า ทุกวันนี้เรื่องที่สามารถเอาผิดลงโทษได้มีไม่ถึงร้อยละ 5 ของเรื่องร้องเรียนที่อยู่ในมือของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และมีไม่ถึงร้อยละ 5 ของจำนวนเรื่องที่เกิดขึ้นจริง **ที่สำคัญ ในภาคการเมือง ผู้นำประเทศไม่ได้แสดงท่าทีที่ชัดเจนและจริงจังว่าเขารังเกียจการโกง และจะเล่นงานคนโกงอย่างเท่าเทียมไม่เลือกหน้า**

"สุดท้ายคอร์รัปชันที่เคยจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ ทุกวันนี้กระจายไปสู่ทุกกลุ่มในสังคม เพราะมีแบบอย่างให้เห็นว่า เมื่อผู้ใหญ่ระดับสูงทำกัน ทำให้ข้าราชการระดับรองลงมาก็ทำ เมื่อข้าราชการทำ พ่อค้าก็ทำได้ พระสงฆ์ก็ทำได้ นักการเมืองท้องถิ่นก็ทำได้ ดังนั้น ชาวบ้านเมื่อมีโอกาส เขาจึงโกงเพื่อความสุขสบายของตัวเองจึงไม่แปลกใจที่ทุกวันนี้เราจะเห็นคนทุกอาชีพเป็นข่าวที่เกี่ยวพันกับการโกง"

ผลของคอร์รัปชันที่กระจายตัวในทุกกลุ่มในสังคม

"ผมคิดว่า **คอร์รัปชันเป็นการเอารัดเอาเปรียบ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม และเป็นเหตุให้สังคมแตกแยก** กล่าวคือ **ภาครัฐ** เราจะได้ยินว่า ข้าราชการจำนวนหนึ่ง นักการเมืองจำนวนมากดิ้นรนเข้าสู่อำนาจ เพื่อจะให้ตัวเองได้ใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและเกื้อหนุนพวกพ้อง จนบั่นทอนประสิทธิภาพของระบบราชการ

"**ภาคเศรษฐกิจ** แทนที่นักธุรกิจจะแข่งขันกันเพื่อพัฒนาศักยภาพตัวเองอย่างตรงไปตรงมา เมื่อเขาเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อมในระบบเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยต่อการแข่งขันอย่างเท่าเทียม ทุกคนก็จะหาช่องทางเพื่อให้ตัวเองได้งาน ได้ผลประโยชน์มากขึ้นเกินกว่าปกติ ซึ่งก็คือ Rent Seeking ถ้าวันนี้ ประเทศไทยยืนอยู่เพียงประเทศเดียวเราจะเดินหน้าไปอย่างพิการแบบนี้ แต่ความจริงเราต้องแข่งขันในระดับโลก การที่เราไม่พัฒนาศักยภาพตัวเอง ความสามารถในการแข่งขันของไทยจึงถดถอยลงเมื่อเทียบกับคู่แข่ง

"**ภาคประชาชน** การที่สังคมไม่เป็นธรรม เราจึงเห็นความแตกแยกในสังคม สุดท้ายประชาชนรับต้นทุนที่หนักกว่าเงิน และถ้าเราไม่ทำอะไรเลย นับวันสิ่งเหล่านี้ มีแต่จะเลวร้ายลงไปเรื่อย ๆ"

ทัศนคติของคนไทยต่อการคอร์รัปชัน

"ถ้าย้อนหลังไป 7 - 8 ปีที่แล้ว ผลการสำรวจทัศนคติคนไทยพบว่าคนส่วนใหญ่เห็นว่า คอร์รัปชันไม่เป็นไรถ้ามีผลงาน แต่ทุกวันนี้ผลการสำรวจจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ Global Corruption Barometer (GCB) ปี 2560[2] ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่คนไทยยอมรับไม่ได้ และ GCB วิเคราะห์ว่า คนไทยมองสถานการณ์คอร์รัปชันดีที่สุดในเอเชียแปซิฟิก กล่าวคือ คนไทยเพียงร้อยละ 17 เห็นว่า

[1] https://www.transparency.org/cpi2018

[2] https://www.transparency.org/news/feature/global_corruption_barometer_citizens_voices_from_around_the_world

คอร์รัปชันจะมากขึ้นในอนาคตซึ่งน้อยกว่าญี่ปุ่น ฮ่องกง สิงคโปร์ ขณะที่คนไทยร้อยละ 72 บอกว่า พร้อมจะให้การสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ด้านหนึ่งอาจตีความได้ว่า คนไทยจำนวนมากรังเกียจคอร์รัปชัน"

ปัจจัยที่ทำให้ทัศนคติคนไทยดีขึ้น

"หลายปีที่ผ่านมาเราพยายามรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนผ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้น ขณะเดียวกันสื่อมวลชนก็พยายามขุดคุ้ยพฤติกรรมการโกงให้เห็น และ Social Media ช่วยขยายผลได้มาก นอกจากนี้ งานวิชาการที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและวัดขนาดความเสียหายได้รับการสนับสนุนมากขึ้น แต่**ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนรุ่นใหม่รังเกียจคอร์รัปชันมากขึ้นคือ พวกเขาได้สัมผัสความไม่เป็นธรรมด้วยตัวเอง และเรียนรู้ว่า เศรษฐกิจที่มีปัญหาทุกวันนี้เพราะทุกคนไม่สามารถเข้าถึงโอกาสได้อย่างเท่าเทียมกัน**

"ในแง่ของเด็กที่จบใหม่เข้าตลาดแรงงาน คนที่อยากรับราชการจำนวนมากต้องเผชิญกับระบบเส้นสาย จ่ายเงินใต้โต๊ะ และแม้เมื่อทำงานแล้ว จะย้ายหน่วยงาน ก็ต้องมีเส้นสายและจ่ายเงินใต้โต๊ะ ที่ได้ยินกันมากคือ วงการตำรวจ หรือที่เริ่มมีข่าวออกมามากขึ้นคือ วงการครูหรือพยาบาล หากต้องการย้ายไปประจำโรงเรียนหรือสถานพยาบาลใกล้บ้าน พวกเขาต้องจ่ายค่าย้ายตามระยะทาง ตามขนาดของโรงเรียน"

สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อทัศนคติด้านคอร์รัปชันของคนไทยเปลี่ยนไป

"เมื่อคนไทยส่วนใหญ่พร้อมจะให้การสนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน รัฐบาลเริ่มตอบรับกับข้อเรียกร้อง จะเห็นว่าในปี 2559 - 2560 มีการออกกฎหมายหรือมาตรการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน เช่น **การออกพระราชกฤษฎีกาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย** ทำให้การใช้อำนาจหรือดุลพินิจแสวงหาผลประโยชน์จากช่องโหว่ของกฎหมายยากขึ้น หรือ**การตั้งศาลคอร์รัปชัน** ทำให้กระบวนการเอาผิดเอาโทษทำได้เร็วขึ้น โดยสามารถลดเวลาพิจารณาทางกฎหมายลงเหลือเพียง 1 ใน 3 ของเวลาที่เคยใช้ในอดีต"

บทบาทองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน

"คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่มีมานาน และทุกวันนี้เป็นปัญหาที่ใหญ่มากเกินกว่าองค์กรใดองค์กรหนึ่ง หรือกลุ่มคนจำนวนหนึ่งจะแก้ไขปัญหาได้ เราจึงพยายามชักชวนและสร้างให้มีเครือข่ายที่มองเห็นปัญหานี้ และร่วมลงมือกันแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันมากขึ้น ด้วยการ '**ปลูกฝัง-เปิดโปง-ป้องกัน**' ในเรื่อง '**การปลูกฝัง**' ผ่านการรณรงค์ให้ความรู้กับสังคม และ '**การเปิดโปง**' เพื่อกระตุ้นให้มีการปราบปรามอย่างจริงจังเป็นสิ่งที่ต้องทำ

"สำหรับ '**การป้องกัน**' ด้านหนึ่งเราพยายามทำงานร่วมกับภาครัฐเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างบางอย่าง เช่น มีกฎหมายที่จะลดปัจจัยในการทุจริต หรือกฎหมายที่จะทำให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลของรัฐสู่สาธารณะให้มากขึ้น รวมถึงกฎหมายหรือนโยบายของรัฐที่จะทำให้ประชาชนมีสิทธิและมีบทบาทเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจ การใช้เงิน การกำหนดนโยบายสาธารณะให้มากยิ่งขึ้น ผมคิดว่า 'ตรงนี้มีความสำคัญมากกว่ากฎหมายที่คอยเอาผิดลงโทษเสียอีก' เพราะถ้าการใช้อำนาจรัฐ การใช้งบประมาณ โปร่งใส ได้รับการเปิดเผย โอกาสโกงย่อมยากขึ้น และเมื่อโกงไปแล้ว โอกาสรอดก็จะยากเป็นทวีคูณ เพราะในสังคมที่คนมีสิทธิ์มีเสียง เขาจะไม่ปล่อยอะไรง่าย ๆ จะเกิดการเรียกร้อง ซึ่ง '**การเรียกร้องในสังคม**' จะเป็นแรงกดดันไปถึงระดับนักการเมืองว่า การที่เขาเข้ามาสู่อำนาจ เขาได้ทำอะไรบ้างเพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน เพราะที่ผ่านมาปัญหาหลายอย่างของประเทศไม่สามารถแก้ไขได้และวิกฤตลง เพราะถูกบ่อนทำลายด้วยการทุจริต หรือผลประโยชน์ของพวกพ้อง

"**อีกด้านเราพยายามระดมทรัพยากรในภาคเอกชน** เพื่อสร้างเครื่องมือให้สื่อมวลชนหรือภาคประชาชนได้ใช้ในเรื่องของการตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูล เช่น ทุกวันนี้ **ในกฎหมายจัดซื้อจัดจ้างพูดไว้แล้วว่า ต้องใช้ข้อตกลงคุณธรรม** หรือ**ในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ใช้หลักความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ** Construction Sector Transparency (CoST) ตรงนี้จะเป็นกลไกให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ มีตัวแทนประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม

"นอกจากนี้ ล่าสุดเราร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สร้าง 'ACT AI' สำหรับการต่อต้านคอร์รัปชัน กล่าวคือ ถ้าอยากรู้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐก็สามารถเข้ามาค้นหาได้ ถ้าหน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือ ต่อไปเราจะรู้ได้เลยว่า ใน 1 ปี ที่ผ่านมามีการสร้างศาลากลางจังหวัดกี่แห่ง ในภาคเหนือมีบริษัทไหนได้บริษัทนี้ทั้งภาคเหนือหรือทั้งประเทศได้ไปกี่งาน แต่ละงานได้ในราคาเท่าไร แต่ละงานมีใครเป็นบริษัทคู่เทียบ คู่เทียบแต่ละรายเมื่อตรวจสอบจะทราบว่า มีใครเป็นผู้ถือหุ้น แต่ละบริษัทที่มาประมูลเอา Bank Guarantee มาจากไหน และใช้หลักทรัพย์อะไรประกอบ เมื่อทำเช่นนี้จะรู้เลยว่า มีการฮั้วประมูลหรือไม่ และบรรดาคู่เทียบ ซึ่งในหลายโครงการตอนนี้ ใครเป็นคนได้งานจะเป็นคนทำ Bank Guarantee มาแจก ดังนั้นเราจะรู้ทันทีว่า โครงการไหนที่บริษัทที่มาประมูลใช้โฉนดเดียวกันเป็น Bank Guarantee แสดงว่าฮั้วกัน นอกจากนี้ยังติดตามได้ว่า คนนามสกุลนี้ หลังจากร่วมรัฐบาลแล้ว ร่ำรวยขึ้นเท่าไร หรือหลังจากคนนามสกุลนี้เป็น รมต.คมนาคม มีที่ดินตามแนวตัดถนนแค่ไหน นี่คือสิ่งที่เราคาดหวังจะเห็น แต่ในช่วงเริ่มต้นมีแค่กรมบัญชีกลางที่ยอมเปิดเผยข้อมูล แต่ระบบจะสมบูรณ์ได้จะต้องข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ธนาคาร กรมสรรพากร กรมที่ดิน กรมศุลกากร กรมพัฒนาธุรกิจ

> *"สิ่งที่ท้าทายที่สุดคือ ทำอย่างไรให้ทุกคนเชื่อว่า การต่อต้านคอร์รัปชันเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำ เพราะถ้าเราคอยโยนภาระให้รัฐบาล ป.ป.ช. หรือองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันฯ แล้ว การขจัดคอร์รัปชันไม่มีทางสำเร็จ"*

หากได้ข้อมูลจากหน่วยงานเหล่านี้ จะเปรียบเหมือนเรานำกระดิ่งไปผูกคอคนโกง และจะช่วยยกระดับกระบวนการติดตาม ตรวจสอบให้เข้มข้นขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ"

อะไรคือความท้าทายที่สำคัญที่สุด

"สิ่งที่ท้าทายที่สุดคือ ทำอย่างไรให้ทุกคนเชื่อว่า การต่อต้านคอร์รัปชันเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องทำ เพราะถ้าเราคอยโยนภาระให้รัฐบาล ป.ป.ช. หรือองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันฯ แล้ว การขจัดคอร์รัปชันไม่มีทางสำเร็จ"

ทำอย่างไรให้แก้ปัญหาคอร์รัปชันสำเร็จอย่างยั่งยืน

"Key Success **มี 2 ตัว ตัวแรกคือ** Political Will ของผู้นำประเทศ ถ้าผู้นำไม่เอาจริง ไม่มีทางสำเร็จ อาทิ เวลาถูกกดดันก็ทำ แต่ไม่มีการกำกับดูแล หรือปราบคอร์รัปชันไม่ทั่วถึง ไม่เท่าเทียม คนก็จะไม่เชื่อถือ ไม่ศรัทธา Key Success **ตัวที่สองคือ ความตื่นตัวและความเข้าใจของประชาชน**ว่า คอร์รัปชันเป็นมหันตภัยของชาติ ของอนาคตพวกเราทุกคน รวมทั้งลูกหลานเราด้วย ถ้ามีสองปัจจัยนี้ คอร์รัปชันจึงถูกแก้ไขอย่างยั่งยืน แต่ไม่จำเป็นต้องมาพร้อมกัน และ**ตัวที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนได้คือ ภาคประชาชนที่เข้มแข็ง** ซึ่งการสร้างแนวร่วมที่เข้มแข็งต้องอาศัยพลังและความอดทนมาก ผมเชื่อว่า ถ้าคนไทยทุกคนทำในบทบาทที่ตัวเองทำได้ ไม่ว่าจะเป็นในภาคอุตสาหกรรม ในกลุ่มการค้า ในกลุ่มวิชาชีพ ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น ทำในบทบาทที่ตัวเองทำได้มากบ้างน้อยบ้าง อย่างนั้นจึงจะสำเร็จ"

กำลังใจที่ช่วยให้ต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันอย่างไม่หวั่นไหว

"ผมไม่เคยคิดว่าเก่งกาจอะไร คิดแค่เรื่องนี้ต้องมีคนทำ มีคนอธิบายให้สังคมฟังถึงพิษภัยของคอร์รัปชัน ถ้าทุกคนคิดว่า 'ไม่ใช่ธุระ' ประเทศนี้จะไม่ไปไหน ยิ่งเมื่อเข้ามาร่วมงานในองค์กรนี้ทำให้พบว่า ยังมีผู้ใหญ่ที่มุ่งมั่นทำในสิ่งที่ถูกต้องให้ประเทศมาก ยังมีคนไทยที่คิดดีทุ่มเทเพื่ออนาคตของประเทศอีกมาก เมื่อรวมพลังกันได้ นี่คือ

อนาคตของประเทศ สิ่งที่ผมระลึกไว้เสมอคือ พระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ว่า ความดีทำยากและใช้เวลา แต่ต้องทำ ท่านทรงเป็นกำลังใจให้คิดเสมอว่า 'ไม่ว่าจะยากแค่ไหนก็ต้องทำ ต้องสู้กันต่อไป'"

สิ่งที่อยากฝากไว้

"แม้ปัญหาคอร์รัปชันจะฝังลึกในสังคมไทย แต่ผมเชื่อว่า ยังมีคนไทยจำนวนมากที่รักประเทศ ผมอยากฝากบอกพวกเขาว่า ช่วยกันลุกขึ้นมาเป็นพลัง 'ต้านโกง' ทำให้คนโกงไม่มีที่ยืนในแผ่นดิน พวกเราคงไม่มีใครอยากเห็นลูกหลานของเราต้องอยู่ในสังคมอย่างหวาดระแวงกับบ้านเมืองที่มีแต่คนที่คิดจะเอาเปรียบกันหรือได้รับอุบัติเหตุจากบริการสาธารณะที่ไม่ได้มาตรฐาน มาร่วมกันปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพื่อให้ลูกหลานเราใช้ชีวิตอย่างสมศักดิ์ศรีบนแผ่นดินที่พวกเขาภูมิใจได้ว่า ที่พวกเขามีชีวิตที่ดีได้ เพราะบรรพบุรุษเขาร่วมกันขจัดคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป"

นี่คือ ดร.มานะ นิมิตรมงคล ผู้สร้างกระแสต้านโกงและวางกลไกต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเป็นระบบจนประเทศไทยได้รับการยอมรับในระดับสากลว่า มีโอกาสหลุดพ้นจากวงจรคอร์รัปชันได้ในอนาคต แต่ความสำเร็จนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วย 2 เงื่อนไขคือ Political Will ของผู้นำประเทศ และความตื่นตัวของประชาชนในการต่อต้านคอร์รัปชัน และวันนี้อนาคตของประเทศอยู่ในมือพวกเรา มาร่วมกันเป็นพลังต้านโกง ปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่ออนาคตที่ดีของลูกหลานไทยด้วยกันเถอะ

3 อันดับภัยไซเบอร์ใกล้ตัวที่คนไทย ถูกหลอกมากที่สุด

หากพูดถึงภัยไซเบอร์ในปัจจุบัน เชื่อว่าหลายคนเคยได้ยินข่าวการโจมตีสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจต่าง ๆ หรือหน่วยงานภาครัฐมาบ้างแล้ว แต่ในความเป็นจริงนั้น ภัยไซเบอร์อยู่ใกล้ตัวเรามากกว่าที่คิด คอลัมน์ Financial Wisdom ฉบับนี้ จะพาไปทำความรู้จักภัยไซเบอร์ใกล้ตัวแต่ละประเภทที่ควรรู้ รวมถึงแนะนำวิธีรับมือและป้องกันตนเองจากภัยที่อาจเกิดขึ้น

ภัยประเภทที่ 1 : มิจฉาชีพบน Social Media

ในยุคแห่ง Social Media นั้น เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า เราใช้ชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ บนโลกออนไลน์มากขึ้นเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ซึ่งมิจฉาชีพเองก็เริ่มใช้ช่องทางดังกล่าวเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เช่นเดียวกัน โดยอาศัยข้อมูลจากแชทหรือโพสต์ต่าง ๆ เป็นตัวช่วยในการสวมรอยหรือปลอมแปลงข้อมูลเพื่อหลอกลวงประชาชน ยกตัวอย่างเช่น การส่งข้อความแชทเพื่อหลอกให้โอนเงิน หรือการปลอมแปลงสลิปโอนเงินในการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ซึ่งถ้าหากเราไม่ระวังอาจทำให้สูญเสียเงิน หรือเสียผลประโยชน์ทางธุรกิจได้

วิธีรับมือและป้องกัน :

1. อย่าหลงเชื่อข้อความผ่านแชทเพื่อขอให้โอนเงินหรือขอข้อมูลใด ๆ หากผู้ส่งข้อความเป็นเพื่อน ควรติดต่อเพื่อนโดยตรงผ่านช่องทางอื่นเพื่อยืนยันตัวตนและจุดประสงค์ก่อน
2. ควรตรวจสอบสลิปโอนเงินจากผู้โอนให้มั่นใจก่อนยืนยันการโอนเงินทุกครั้ง

ภัยประเภทที่ 2 : อีเมลหลอกลวง (Phishing)

ทุกวันนี้ เราทุกคนมีอีเมลเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและสมัครบริการต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ จึงไม่ถือเป็นเรื่องแปลกที่เหล่ามิจฉาชีพจะนิยมใช้ช่องทางนี้ในการแสวงหาผลประโยชน์หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน ซึ่งหนึ่งในกรณีที่พบเห็นบ่อย คือการส่งอีเมลโดยแอบอ้างเป็นธนาคารพาณิชย์เพื่อหลอกให้ทำธุรกรรมหรือกรอกข้อมูลสำคัญ เช่น รหัสผ่าน หมายเลขบัตรเครดิต นอกจากนี้มิจฉาชีพอาจฝังมัลแวร์ (โปรแกรมมุ่งร้าย) ไว้ในเอกสารแนบของอีเมล ซึ่งหากเปิดไฟล์ดังกล่าว จะทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับเกิดความเสียหายได้ เช่น ไฟล์ต่าง ๆ ถูกยึดเพื่อเรียกค่าไถ่ หรือระบบคอมพิวเตอร์ถูกทำลายจนไม่สามารถใช้งานได้

วิธีรับมือและป้องกัน :

หากได้รับอีเมลต้องสงสัยให้ "คิด" ก่อน "คลิก" ควรตรวจสอบผู้ส่ง เนื้อหา และลิงก์ภายในอีเมลโดยละเอียดก่อนตอบกลับหรือให้ข้อมูลใด ๆ ทุกครั้ง

ภัยประเภทที่ 3 : การขโมยข้อมูลส่วนบุคคล (Data Theft)

สำหรับผู้อ่านที่ติดตามข่าวด้าน Cybersecurity ในช่วงนี้ จะเห็นได้ว่ามีข่าวเว็บไซต์และบริการหลายแห่งถูกแฮกข้อมูล หรือทำข้อมูลรั่วไหลออกมาบ่อยครั้ง ซึ่งรวมถึงเว็บไซต์และบริการสาธารณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้อยู่ด้วย โดยข้อมูลที่รั่วไหลมักเป็นข้อมูลสำคัญ เช่น ชื่อบัญชีผู้ใช้งาน รหัสผ่าน หรือข้อมูลบัตรเครดิต และมิจฉาชีพสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวเข้าถึงบัญชีผู้ใช้งานของเรา หรือกระทำการใดโดยมิชอบในนามของเราได้ เช่น โอนเงินโดยทุจริต

วิธีรับมือและป้องกัน :

1. ไม่ให้ข้อมูลสำคัญกับเว็บไซต์หรือบริการใด ๆหากไม่จำเป็น
2. หมั่นติดตามข่าวสารด้าน Cybersecurity อย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีข่าวเว็บไซต์หรือบริการที่ท่านใช้งานอยู่ถูกขโมยข้อมูลไป ควรรีบเปลี่ยนรหัสผ่านหรือดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น อายัดบัตรเครดิตทันที

จะเห็นได้ว่าภัยไซเบอร์นั้นมีหลากหลายรูปแบบ และอาจส่งผลกระทบต่อตัวเรา ครอบครัว และองค์กรได้โดยไม่ทันตั้งตัว ดังนั้น เราจึงต้องตระหนักรู้และเท่าทันภัยไซเบอร์ตลอดเวลาโดยติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ การอัปเดตอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นเวอร์ชันล่าสุดเพื่ออุดช่องโหว่ด้านความปลอดภัย ก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน

เปลี่ยนปัจจุบัน ทันเศรษฐกิจแห่งอนาคต กับ "ก้าวที่กล้า" ของ ดร.สันติธาร เสถียรไทย

ในประเทศไทย มีนักเศรษฐศาสตร์ไม่กี่คนที่ผันตัวเข้ามาทำงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีอย่างจริงจัง เพราะการก้าวออกจาก Comfort Zone ไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการก้าวออกจาก "โลกเก่า" เช่นอุตสาหกรรมการเงินรูปแบบเดิม ไปสู่ "โลกใหม่" ที่แทบไม่รู้จัก เช่นอุตสาหกรรมดิจิทัล BOT พระสยาม Magazine ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากหนึ่งในนั้นคือ **ดร.สันติธาร เสถียรไทย** เจ้าของสมญานาม "นักเศรษฐศาสตร์ภาคเทคโนโลยีแห่งเอเชีย" Group Chief Economist ของ Sea Limited บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำของอาเซียน ซึ่งเป็นผู้ให้บริการที่เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยม อาทิ เกม RoV อีคอมเมิร์ซ Shopee และ AirPay มาเปิดใจถึง "ก้าวที่กล้า" ออกจากโลกเดิม เพื่อเผชิญกับอนาคตที่ไม่เคยคุ้น ซึ่งเชื่อว่ามุมมองและประสบการณ์ดังกล่าวจะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อคนทำงานยุคนี้อย่างมาก

การก้าวออกจาก "โลกเก่า" เข้าสู่ "โลกใหม่"

วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้ชีวิตใครหลายคนพัง แต่สำหรับ ดร.สันติธาร วิกฤตต้มยำกุ้งเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้เขาเลือกที่จะศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจในเหตุการณ์ครั้งนั้น รวมถึงหาแนวทางป้องกันวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคต ใบเบิกทางที่ทำให้เขาเข้าสู่เส้นทางสายเศรษฐศาสตร์การเงินเริ่มต้นที่กระทรวงการคลัง และเข้าสู่เส้นทางสายวิชาการด้วยการเป็นอาจารย์พิเศษด้านเศรษฐศาสตร์มหภาคที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุดเปลี่ยนอีกครั้งเกิดขึ้นหลังจบการศึกษาปริญญาโทและเอกจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดย ดร.สันติธารได้เข้าทำงานภาคการเงินระหว่างประเทศที่ธนาคารเครดิตสวิส (Credit Suisse) ประจำสิงคโปร์ ซึ่งตำแหน่งสุดท้ายก่อนออกจากอุตสาหกรรมการเงินคือ Head of Emerging Asia Economics Research

เมื่อเดือนมิถุนายนปีที่ผ่านมา ดร.สันติธารตัดสินใจก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยร่วมงานกับ Tech Startup มูลค่ากิจการระดับหมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ (Decacorn) อย่าง Sea Limited ในตำแหน่ง Group Chief Economist หรือ "ประธานนักเศรษฐศาสตร์" ซึ่งมีบทบาทด้านบริหารเช่นเดียวกับผู้บริหารระดับ C Level อื่น เป็นตำแหน่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในบริษัทเทคโนโลยีของเอเชีย

"ตำแหน่งนี้ตั้งขึ้นมาตอนที่ผมเขียนแผนโครงการไปเสนอว่าบริษัทควรมีตำแหน่งนี้ โดยมีหน้าที่หลัก 2 ประการ ได้แก่ (1) การสร้างองค์ความรู้โดยรวม มีหน้าที่ศึกษาวิจัยผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลกับเศรษฐกิจในแต่ละประเทศ และศึกษาปัจจัยที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลในอาเซียน เพื่อทำให้บริษัทก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางความคิด (Thought Leader) ในอุตสาหกรรมนี้ และ (2) การเป็นสะพานเชื่อมกับภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและสร้างระบบนิเวศเศรษฐกิจดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวสร้างโอกาสในการพัฒนาคนและเปลี่ยนแปลงสังคม"

"ความกลัว" เป็นวัตถุดิบของความกล้า

ก่อนก้าวออกจาก Comfort Zone ในโลกการเงิน ดร.สันติธารก็เหมือนนักเศรษฐศาสตร์การเงินหลายคน ที่มีความถนัดและเชี่ยวชาญในแวดวงของตน แต่ในโลกแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล เรียกได้ว่าเขาคือ "มือใหม่" ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยมาก เขาต้องมานั่งเรียนรู้ใหม่ทั้งหมด

ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีค่อย ๆ สะสมจากการค้นคว้าข้อมูลเพื่อเขียนบทความเกี่ยวกับโลกอนาคตในหลากหลายแง่มุมลงในหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ จนสามารถรวมเล่มเป็นหนังสือ "Futuration: เปลี่ยนปัจจุบัน ทันอนาคต"

ผู้บริหารหนุ่มเล่าว่า การเขียนหนังสือเป็นการอุ่นเครื่องให้เขาเริ่มรู้จักโลกอนาคต กระทั่งวันหนึ่ง มีทางเลือกเข้ามาให้ต้องตัดสินใจระหว่างการทำงานสายงานเก่าในตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือเปลี่ยนไปสายงานใหม่ที่ดูน่ากลัวเพราะไม่คุ้นเคย แต่สุดท้าย เขาเลือกสายงานที่น่ากลัว เพราะมองว่าท้าทาย และน่าจะทำให้เขากระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ยิ่งขึ้น

"ผมกลัวการลองสิ่งใหม่ กลัวที่จะล้มเหลว กลัวเสียหน้า แต่สิ่งที่กลัวมากกว่า คือกลัวเสียโอกาส กลัวว่าวันหนึ่ง เมื่อมองย้อนมา จะตอบตัวเองไม่ได้ว่าเราได้พยายามเต็มที่แล้ว"

ดร.สันติธาร เสถียรไทย
Group Chief Economist
บริษัท Sea Limited

"แน่นอน ผมกลัวการลองสิ่งใหม่ กลัวที่จะล้มเหลว กลัวเสียหน้า แต่สิ่งที่กลัวมากกว่า คือกลัวเสียโอกาส กลัวว่าวันหนึ่ง เมื่อมองย้อนมา จะตอบตัวเองไม่ได้ว่าเราได้พยายามเต็มที่แล้ว และที่สำคัญ กลัวว่าถ้าลูกถามว่าตอนนั้นพ่อเลือกอะไร แล้วเราตอบว่าพ่ออยู่ที่เดิม มันเหมือนกลืนคำพูดตัวเอง เพราะหนังสือที่เราเขียนไว้บอกว่าในโลกอนาคต มนุษย์ต้องกล้าที่จะออกจาก Comfort Zone กล้าเปลี่ยนตัวเองก่อนจะโดนเปลี่ยนและต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต

"จริง ๆ แล้ว ความกลัวไม่ใช่สิ่งที่แย่เสมอไป เพราะความกลัวเป็นวัตถุดิบของความกล้า เวลาที่คนเรากลัวสิ่งใด แสดงว่ากำลังจะออกไปลองสิ่งใหม่ หรือออกจากบริบทที่คุ้นเคย ซึ่งถ้าทำความรู้จักและความเข้าใจกับสิ่งนั้นมากพอ ความกล้าจะเข้ามาแทนที่ แต่ถ้าไม่กล้าเผชิญความกลัว คุณจะอยู่เฉยไม่ทำอะไรใหม่ นั่นแปลว่าคุณจะไม่มีโอกาสได้ก้าวไปไหน และไม่ได้เรียนรู้อะไรใหม่ ฉะนั้น ความกลัวเป็นสิ่งดี ถ้าเราใช้มันให้เป็น"

กล่าวได้ว่า หนังสือ Futuration สำหรับ ดร.สันติธาร เป็น "หนังสือที่เริ่มด้วยความกลัวแต่จบด้วยความกล้า" ซึ่งกลายเป็นแรงบันดาลใจที่จุดประกายผู้อ่านและตัวผู้เขียนเอง ให้กล้าเผชิญหน้ากับความกลัวในโลกการทำงานยุคดิจิทัล

ความสำเร็จในโลก ไม่เคยมาจากความโชคดี

จากเส้นทางการศึกษาจนมาสู่เส้นทางการทำงาน หลายคนมองว่า เส้นทางชีวิตของ ดร.สันติธารน่าจะพบกับความสำเร็จมาตลอด แต่เขาเล่าว่า ชีวิตเขาผ่านความล้มเหลวมามากตั้งแต่สมัยเด็ก เนื่องจากต้องย้ายโรงเรียนหลายครั้ง เพราะหลายปัจจัย ทำให้ผลการเรียนที่กำลังจะไปได้ดีกลับตกลงมา หรือกว่าจะได้รับเลือกให้เรียนปริญญาที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เขาถูกปฏิเสธมาแล้ว 2 - 3 ครั้ง แต่ด้วยความมุ่งมั่น ในที่สุดก็ได้รับคัดเลือกให้เข้าเรียน หรือกว่าที่จะได้งานที่ Credit Suisse เขาสมัครงานไปถึง 30 กว่าแห่ง แต่ได้รับพิจารณาให้เข้าสัมภาษณ์ไม่ถึง 10 แห่ง

"ความล้มเหลวมีอยู่ตลอดเวลา จึงมีโอกาสเป็นทั้งผู้แพ้และผู้ชนะ ทำให้รู้ว่าความพ่ายแพ้นั้นไม่ได้แย่เสมอไป เพราะมันทำให้เราแกร่งขึ้น และมันก็ไม่ได้อยู่กับเราตลอด เพราะถ้าเรามุ่งมั่น ก็มีสิทธิ์ชนะได้ หรือแม้ว่าเราพยายามทำเต็มที่แล้วยังไม่สำเร็จ เพราะโอกาสยังไม่มา ถ้าเรามุ่งมั่นและเตรียมความพร้อมให้ตัวเองเสมอ เมื่อโอกาสมาถึง เราจะสามารถคว้าและประสบความสำเร็จได้"

> *"ความพ่ายแพ้นั้นไม่ได้แย่เสมอไป เพราะมันทำให้เราแกร่งขึ้น และมันก็ไม่ได้อยู่กับเราตลอด เพราะถ้าเรามุ่งมั่น ก็มีสิทธิ์ชนะได้ หรือแม้ว่าเราพยายามทำเต็มที่แล้วยังไม่สำเร็จ เพราะโอกาสยังไม่มา ถ้าเรามุ่งมั่นและเตรียมความพร้อมให้ตัวเองเสมอ เมื่อโอกาสมาถึง เราจะสามารถคว้าและประสบความสำเร็จได้"*

เหมือนกับคำทำนายในคุ้กกี้เสี่ยงทายที่ ดร.สันติธารได้รับสมัยเรียนอยู่สหรัฐอเมริกา ที่กล่าวว่า "Luck is when preparation meets opportunity" ซึ่งเขานำมาใช้เป็นคติเตือนใจในการทำงานเสมอ ด็อกเตอร์หนุ่มย้ำว่า หลายครั้งเวลาที่มองความสำเร็จของใครคนหนึ่งว่าเป็นเพราะ "โชคดี" แต่ในความเป็นจริง เบื้องหลังความสำเร็จของคนนั้น เขาอาจใช้เวลาเตรียมพร้อมมานานมาก จนวันที่โอกาสมาถึงเขาจึงสามารถคว้าไว้ได้

"สิ่งที่เราทำได้คือเตรียมพร้อมให้เต็มที่ และทำไปเรื่อย ๆ ความสำเร็จหลายอย่างต้องใช้เวลาและความอดทน คนรุ่นใหม่มักใจร้อนเกินไป หลายคนพอไม่สำเร็จก็หมดไฟ ผมไม่กลัวคนไทยสมองไหลออกไปต่างประเทศ หรือย้ายจากองค์กรนี้ไปองค์กรอื่น แต่กลัวคนหมดไฟแล้วออกจากเส้นทางการทำงานและการเรียนรู้ ซึ่งแปลว่าเขาจะไม่มีวันจะประสบความสำเร็จ และโลกต้องสูญเสียทรัพยากรไปด้วย"

งานอดิเรกที่ให้อะไรมากกว่าความเพลิดเพลิน

ดร.สันติธารมีงานอดิเรกที่โปรดปรานหลายกิจกรรม ทั้งเล่นดนตรี เล่นกีฬา (บาสเกตบอล) ท่องเที่ยว ถ่ายรูป อ่านหนังสือ และดูภาพยนตร์ ซึ่งล้วนสร้างคุณค่าให้กับเวลาในยามว่างได้ดี โดยเฉพาะดนตรี

เขาเล่าว่า สมัยก่อนเขาชอบเล่นดนตรีแนวแจ๊ส เพราะดนตรีแนวนี้มีทั้งส่วนที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในช่วงของ "การด้นสด (Improvise)" ขณะที่การเล่นดนตรีในวงแจ๊สยังให้ข้อคิดเรื่องการทำงานเป็นทีม เพราะในช่วงของการด้นสด จำเป็นที่วงจะต้องมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและรู้ทางกัน เพื่อที่จะทำให้การด้นสดนั้นไพเราะยิ่งขึ้น

หลังจากมีลูก การท่องเที่ยวและการเล่นบาสฯ เริ่มลดลง ส่วนดนตรียังเล่นบ้างแต่เริ่มเปลี่ยนแนวเป็นเพลงของเด็ก การถ่ายรูปก็เน้นรูปครอบครัวเป็นหลัก สำหรับการอ่านหนังสือและดูภาพยนตร์ เขาชอบเนื้อหาที่ให้ข้อคิดผ่านการตั้งคำถามเกี่ยวกับชีวิตและโลกอนาคตในมุมมองใหม่ ๆ

โดยหนังสือแนะนำ นอกจาก Futuration ที่เขาต้องการสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนลุกขึ้นมาเปลี่ยนเพื่อสร้างอนาคตด้วยตัวเอง (ก่อนโดนบีบให้เปลี่ยน) แล้ว ยังมีอีกเล่มที่เขานำเสนอ มีชื่อว่า "Sapiens: A Brief History of Humankind" โดย Yuval Noah Harari หนังสือที่กระตุ้นให้ตั้งคำถามชวนคิดเกี่ยวกับหลาย ๆ อย่างรอบตัวที่ดูผิดที่ผิดทาง เช่น ขนบธรรมเนียมที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกัน แต่ขณะเดียวกัน หลาย ๆ ขนบธรรมเนียมกลับกลายเป็นสิ่งที่กดไม่ให้มนุษย์ปรับตัวตามยุคสมัยได้ เรียกว่า ทั้ง 2 เล่มเหมาะกับ "นัก(อยาก)คิด" ที่ห้ามพลาด ส่วนภาพยนตร์ เขาแนะนำซีรีส์อังกฤษชื่อ "Black Mirror" ซึ่งสะท้อนสมมุติฐานด้านมืดของโลกเทคโนโลยี และชวนตั้งคำถามเพื่อทำความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น

ก้าวสู่โลกอนาคตยุคดิจิทัลอย่างเท่าทัน

จากตัวอักษรในหนังสือ Futuration ต่อยอดให้ ดร.สันติธาร กลายเป็นวิทยากรรับเชิญในหลาย ๆ เวทีเพื่อแบ่งปันคนรุ่นใหม่ถึงแนวทางปรับตัวในการทำงานและแนวคิดในการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัล โดยแง่คิดสำคัญที่เขาทิ้งท้ายคือคำว่า "สูงสุดคืนสู่สามัญ" เพราะในโลกอนาคตที่ต้องพึ่งพาและใช้เทคโนโลยีกันมาก "ความเป็นมนุษย์" จะยิ่งทวีความสำคัญ

"คุณสมบัติที่จะทำให้เราเป็น 'มนุษย์' ที่บางคนเรียกว่า Soft Skill เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความเอื้ออาทร การคิดเชิงวิพากษ์ การเปิดกว้างที่จะเรียนรู้ การปรับตัว รวมไปถึงความอดทน และทักษะในการรับมือกับความล้มเหลว คุณสมบัติเหล่านี้จะสำคัญมากในโลกอนาคต ต้องช่วยกันบ่มเพาะตั้งแต่เด็ก"

นอกจากนี้ ผู้บริหารหนุ่มยังแนะนำว่า คนรุ่นใหม่ยุคดิจิทัลควรเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะความถ่อมตนจะทำให้ไม่ลืมตัว และพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ แต่ถ้าเมื่อไรที่ลืมตัว อาจหลงในความสำเร็จ หยุดเรียนรู้ และไม่กล้าที่จะล้ม เพราะเท้าที่ลอยสูงจากพื้นย่อมทำให้ล้มแล้วเจ็บหนักและลุกยากกว่าคนที่เท้าติดดิน

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

ธานินทร์ ทิมทอง

Education Technology กับการยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย

คุณธานินทร์ ทิมทอง
ผู้ก่อตั้งและกรรมการ
บริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด

พัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด ทำให้เราเห็นศักยภาพของเทคโนโลยีที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตในหลายมิติ รวมถึงทำให้สิ่งที่เราทำไม่ได้ในอดีตสามารถทำได้ ทว่าความท้าทายอยู่ที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของประเทศ เช่น เรื่องการศึกษาได้อย่างไร **คุณธานินทร์ ทิมทอง** และเพื่อน เชื่อว่าเทคโนโลยีมีศักยภาพที่จะช่วยยกระดับคุณภาพ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของระบบการศึกษาไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน และถึงเวลาแล้วที่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ชมเป็นผู้แก้ปัญหา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของ **บริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น จำกัด** ที่ตั้งใจนำเทคโนโลยีเข้าไปสนับสนุนการศึกษาด้วยดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อแก้ปัญหาจำนวนครูไม่พอและพัฒนาคุณภาพการเรียนในพื้นที่ห่างไกล จากกลุ่มเล็ก ๆ ได้ขยายขึ้นเรื่อย ๆ จนวันนี้มีโรงเรียน 160 แห่งใน 44 จังหวัดทั่วประเทศ ที่ได้เรียนผ่านระบบดิจิทัลคอนเทนต์ของ เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น

จุดเริ่มต้นของ “เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น”

ช่วงประมาณปี 2554 คุณธานินทร์และเพื่อนมักได้ยินข่าวบ่อยครั้งว่าการศึกษาในประเทศไทยไม่ดีนัก จุดเริ่มต้นของ “บริษัท เลิร์น เอ็ดดูเคชั่น” จึงเกิดจากความตั้งใจที่จะเปลี่ยนจากการเป็นผู้ชมมาเป็นผู้ลงมือแก้ปัญหา ถึงแม้ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา แต่ด้วยเพราะได้คลุกคลีกับโรงเรียนจำนวนมาก จึงทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเป็นอย่างดี

“เราเจอปัญหาซ้อนปัญหา 2 เรื่อง คือคุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในต่างจังหวัด ภาพที่คุ้นตาของโรงเรียนในต่างจังหวัด ครูหนึ่งท่านสอนหลายวิชาและสอนหลายระดับชั้น นั่นหมายความว่า ไม่ว่าครูท่านนั้นจะจบอะไรมาก็ตาม จะมีบางวิชาที่ท่านสอนได้ไม่เต็มคุณภาพ เพราะขาดความเชี่ยวชาญ แต่ด้วยความจำเป็นและจิตใจเปี่ยมไปด้วยความเป็นครู จึงทำให้หลายท่านยังต้องสอนหลายวิชาอย่างที่เราเห็น

“หลายคนมักพูดว่า ที่การศึกษาไม่ดีเป็นเพราะครู แต่สิ่งที่ผมอยากบอกคือ ครูส่วนใหญ่เป็นครูที่มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู เขาถึงมาทำอาชีพนี้ แต่ปัจจุบันครูยังขาดปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เยอะมาก ทั้งเครื่องมือ เทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ครูพัฒนาอนาคตของชาติได้อย่างเต็มที่

“เมื่อก่อน ถ้าจะพัฒนาโรงเรียนต้องพัฒนาครู ต้องหาครูเก่ง ๆ ไปสอนให้มากเพียงพอกับปริมาณเด็ก โรงเรียนไหนโชคดีได้ตามนี้ก็จะมีมาตรฐานสูง ในขณะที่บางโรงเรียนมีครูเก่ง แต่มีอยู่ 5 - 6 คน ครูก็ดูแลเด็กเต็มไปหมด หรือหาครูที่มีความเชี่ยวชาญได้น้อย ทำให้จัดการศึกษาลำบาก”

จัดการเรียนการสอนด้วยดิจิทัลคอนเทนต์

หลังจากวิเคราะห์ปัญหาในระดับหนึ่งแล้ว คุณธานินทร์และทีมงานจึงคิดว่าจะหาอะไรมาช่วยสนับสนุนระบบการศึกษาได้บ้าง ทั้งเครื่องมือและระบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม จึงเป็นที่มาของการพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ รวมถึงแพลตฟอร์มแผนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อให้มีความน่าสนใจและน่าสนุกยิ่งขึ้นสำหรับเด็กด้วย ที่สำคัญยังสามารถใช้งานได้ในพื้นที่ที่ห่างไกล

“เราคุยกับคุณครูว่า นอกจากดิจิทัลคอนเทนต์แล้วต้องการอะไรเพิ่มอีกบ้าง สิ่งที่ครูบอกเรามา คือ เขาอยากได้แผนการสอน และเครื่องมือที่ช่วยให้เขาประเมินเด็ก คำว่า ‘ประเมิน’ ในความหมายของครู คือ สามารถเห็นพัฒนาการของเด็ก เด็กคนไหนที่พัฒนาการยังไม่ถึงเกณฑ์ ครูจะช่วยเข้าไปดูแลได้ถูก

“พอผมฟังแล้วก็เกิดความคิดว่าต้องทำ Learning Platform ควบคู่ไปกับดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจ ถึงจะประกอบภาพในห้องเรียนได้สมบูรณ์มากขึ้น พอทำตรงนี้ เราใช้เวลาทำวิจัยเก็บข้อมูลที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นระยะเวลา 1 ปี ผลที่ได้คือเด็กที่เรียนกับระบบของเรามีคะแนนเพิ่มขึ้น เราจึงลองใช้คอนเทนต์และแพลตฟอร์มนี้กับโรงเรียนอื่นที่มีความท้าทายไม่แพ้กัน คือโรงเรียนเอกชนสงเคราะห์นักเรียนเป็นเด็กชาวเขา ที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

“โรงเรียนนี้อยู่ห่างจากสนามบิน 80 กิโลเมตร แต่เดินทาง 3 ชั่วโมง โรงเรียนต้องปั่นไฟเรียน และไม่มีครูสอนชั้นมัธยม ถ้าไม่ไปช่วยตอนนั้นก็ไม่สามารถเปิดชั้นมัธยมได้ เด็กชาวเขาตรงนั้นก็จะได้เรียนแค่ ป. 6 พอเราเข้าไปดำเนินการ อีกสิ่งที่เห็น คือ เมื่อมีเทคโนโลยีอะไรใหม่ ๆ เข้าไป แววตาเด็กเขาจะเป็นประกาย เพราะสิ่งที่เคยไกลตัวเขาไม่ใช่สิ่งที่ไกลตัวอีกต่อไป พวกเขาตั้งใจเรียนมาก จนบางครั้งเราก็ประหลาดใจว่าคะแนนสอบท้ายภาคของเด็กมีคะแนนดีขึ้นมากอย่างเห็นได้ชัด”

“ระบบการเรียนการสอนของเลิร์น เอ็ดดูเคชั่น ได้ขยายมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่เพียงแค่โรงเรียนชาวเขาเท่านั้น ยังรวมถึงโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนปริยัติธรรม วัดสวนดอกที่ให้เณรมาบวชเรียนด้วย ทำให้ปัจจุบันมีโรงเรียนที่ใช้ระบบดังกล่าวถึง 160 โรงเรียนทั่วประเทศ ใน 44 จังหวัด โดยในกรุงเทพฯ มี 2 - 3 โรงเรียน ส่วนที่เหลือเป็นต่างจังหวัดครอบคลุมพื้นที่ภาคอีสาน เหนือ กลาง และใต้ตามลำดับ” ในจำนวนนี้ มีอยู่ 4 โรงเรียน ที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ 50 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

เทคโนโลยีดีไซน์เพื่อการศึกษา

มาถึงตรงนี้ หลายคนอาจมีคำถามว่า แล้วการเรียนการสอนที่ใช้ดิจิทัลคอนเทนต์ผ่านเลิร์น เอ็ดดูเคชั่นเป็นอย่างไร คุณธานินทร์ได้อธิบายว่า "ตัวอย่างชั่วโมงคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม เมื่อเริ่มชั่วโมงเรียน ครูจะเป็นผู้พูดเปิดบทเรียน บอกวัตถุประสงค์การเรียนในบทนั้น ๆ ว่าสำคัญอย่างไร จากนั้นเด็กจะเรียนผ่านเนื้อหาในคอมพิวเตอร์ สำหรับวิชาคณิตศาสตร์เนื้อหาจะยาวแค่ 15 นาที เพราะเรารู้ว่าการที่เด็กเรียนต่อยาว ๆ ความสนใจเขาจะน้อยลง

"ระหว่างเรียน เด็กจะใส่หูฟัง ดูคลิปวีดีโอเนื้อหาการเรียนผ่านคอมพิวเตอร์แบบ 1 ต่อ 1 ซึ่งเด็กทุกคนสามารถปรับระดับความเร็วในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาการเรียนไม่ทันเพื่อนได้ด้วย โดยมีครูทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง และผู้อำนวยความสะดวก คอยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน คนไหนจดไม่ทัน ครูจะอธิบายเป็นรายบุคคลทันที เด็กที่เรียนรู้ได้ช้าจะได้รับการสนับสนุนมากขึ้น เด็กที่ไม่เข้าใจจะกล้ายกมือถามมากขึ้น พอผ่าน 15 นาทีไปแล้ว ครูจะอธิบายในสิ่งที่เด็กไม่เข้าใจเพิ่ม และให้ทำแบบฝึกหัดผ่านคอมพิวเตอร์ ซึ่งเด็กลอกกันไม่ได้ เพราะใช้วิธีสุ่มเลือกโจทย์ พอเด็กทำเสร็จ ข้อมูลจะส่งไปเครื่องคอมพิวเตอร์ของครู เพื่อวิเคราะห์ว่าเด็กมีคะแนนเฉลี่ยเท่าไร มีเด็กกี่คนที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐาน ถ้าคะแนนสูงจะสอนเรื่องต่อไป แต่ถ้าครูประเมินแล้วว่าเด็กไม่เข้าใจหัวข้อนี้ และในระบบจะประเมินให้ด้วยว่าเด็กผิดหัวข้ออะไร ครูก็สามารถอธิบายซ้ำได้ และมีการทดสอบอีกครั้งและสรุปผลอีกครั้ง

"การออกแบบการเรียนการสอนของเรา ไม่ได้บังคับว่าเด็กต้องเรียนกับระบบทุกคาบ ใน 4 คาบ อาจเรียนกับระบบ 2 คาบ อีก 2 คาบเรียนกับครู แบบนี้ครูจะออกแบบได้ว่าชั่วโมงที่เหลือจะมีการเรียนการสอนอย่างไร ซึ่งต่างจากเดิมที่ครูต้องสอนเองทั้งหมด สิ่งที่เราต้องไม่ลืม คือเทคโนโลยีเป็นเครื่องเอื้อประโยชน์และเป็นเครื่องมือก็จริง แต่ก็เป็นความท้าทายกับคนที่อยู่ในระบบเดิมด้วย จึงต้องมีผู้เชี่ยวชาญเรื่องระบบเรียนของเราเข้าไปอบรมครูว่าต้องทำอย่างไร เราพยายามทำระบบที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป เพื่อให้ครูและนักเรียนใช้งานง่ายและเกิดประโยชน์ที่สุด"

เทคโนโลยีช่วยพัฒนารูปแบบการสอน

คุณธานินทร์เสริมว่า "เพราะปัจจุบันการศึกษาไม่ได้แข่งกันระหว่างโรงเรียน แต่ในภาพรวมกำลังแข่งกับเอ็นเตอร์เทนเมนต์ เทคโนโลยีทำให้คอนเทนต์ต่าง ๆ กระจายไปได้หมด แล้วธรรมชาติของคนก็จะวิ่งเข้าหาสิ่งที่เติมเต็มอารมณ์ สบายใจ สนุก น่าสนใจก่อนเสมอ

"เทคโนโลยีช่วยเอื้อให้ความรู้มีความหลากหลายขึ้น มีคุณภาพสูงขึ้น ในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับโลกยุคถัดไป ไม่ใช่แข่งกันที่ความรู้ แต่แข่งที่ทักษะมากขึ้น ครูควรเปลี่ยนบทบาทตนเองจากให้ความรู้ เป็นกระตุ้นความรู้และการคิดให้กับเด็ก เมื่อมีเทคโนโลยีเข้าไป ครูจะสามารถทำบทบาทตรงนี้ได้ง่ายมากขึ้น ได้สมบูรณ์มากขึ้น ไม่ต้องกังวลกับการสอนเหมือนที่เคยเป็นมา"

ความท้าทายของการศึกษาในอนาคต

"คำถามเรื่องนี้ ผมต้องขอย้อนกลับไปดูคำนิยามว่า การศึกษาคืออะไร การศึกษาคือการสร้างคนดี คนเก่ง คนที่มีความสุข หรือคนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ถ้าสำหรับผม การสร้างคนดีในอนาคต คือ ต้องทำให้ชีวิตคนดีขึ้นและสังคมดีขึ้น ถ้าโจทย์เป็นแบบนี้แล้วมองไปข้างหน้า สิ่งที่ท้าทายที่สุด โลกจะเปลี่ยนเร็วมาก จนสิ่งที่เป็นกรอบเดิมที่เราเคยประสบมา อาจไม่มีอยู่จริงอีกแล้ว

"เด็กคนหนึ่งอาจต้องทำ 3 - 4 อาชีพ จนกว่าจะทำงานไม่ไหว จนกว่าจะเกษียณ เด็กต้องเรียนรู้ตลอดเวลา ดังนั้น ผมว่าความท้าทายที่สุดมีอยู่ 2 ระดับ เราต้องทำให้ทิศทางการศึกษาในบ้านเรา ทำให้คนมีทั้งความรู้ ทักษะ และคิดเป็น เพื่อที่ในอนาคตไม่ว่าเขาจะเจออะไร เขาสามารถรับกับความเปลี่ยนแปลงได้ นี่คือความท้าทายในวันนี้ที่ต้องรีบทำ ยิ่งช้าก็ยิ่งไม่ทัน

"แต่ถ้ามองไปอีกในอนาคต ผมมองภาพว่า แต่ละช่วงเจเนอเรชันจะถูกหล่อหลอมด้วยปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในที่แตกต่างกัน คนรุ่นใหม่ต้องเรียนรู้การหาความสุขและความหมายของชีวิตให้เจอ มันลึกกว่าที่เราเคยเจอมา อย่างเช่น เด็กบางคนมีทักษะมาก มีพรสวรรค์มาก เรื่องดนตรี เรื่องกีฬา หรืออื่น ๆ ถ้าเขาได้เรียนได้ทำในสิ่งที่เขามีความสุข และมีความหมายกับเขา ผมว่าแบบนี้จะตอบโจทย์การศึกษาจริง ๆ

"การศึกษาในอนาคต ต้องเตรียม 2 เรื่อง หนึ่ง คือ Mindfulness ทำอย่างไรให้คนเข้าใจตัวเอง และสอง คือ เห็นทางเลือกที่มีอยู่ในอนาคต"

การเชื่อมต่อความรู้ทางการเงินผ่านวิชาพื้นฐาน

"ความรู้ทางการเงินเป็นความรู้ที่ทุกคนต้องมี ไม่ใช่เฉพาะคนที่จบการเงินมา แต่ในปัจจุบันในประเทศเรา คนส่วนมากไม่มีความรู้เรื่องการเงิน ทุกวันนี้มีเทคโนโลยี มีความคล่องตัว เป็นไปได้ไหมที่เราจะเชื่อมต่อความรู้ทางการเงินต่าง ๆ เข้าไปในวิชาพื้นฐาน

"ผมยกตัวอย่าง ทำไมเราไม่สอนเรื่องการออมแทรกเข้าไปในวิชาคณิตศาสตร์ ทำไมเราไม่สอนเรื่องหน้าที่การเสียภาษีเข้าไปในวิชาสังคม พวกนี้เป็นหน้าที่ที่เราควรทำ ไม่ใช่ภาระ หรือแม้กระทั่งการสอนศัพท์เทคนิคทางการเงินเข้าไปในวิชาภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ เมื่อเด็กเจอศัพท์เหล่านี้ข้างนอกหรือตามสื่อต่าง ๆ ก็จะมีความเข้าใจและรู้สึกว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป พอเป็นแบบนี้จะทำให้มันแทรกซึมเข้าไปได้"

บรรยากาศการเรียนผ่านระบบดิจิทัลคอนเทนต์ของเลิร์น เอ็ดดูเคชั่น

คุณภาพชีวิตที่ดีกับการแบ่งปันเพื่อสังคม

เมื่อการศึกษากับคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องไปควบคู่กัน เรื่องคุณภาพชีวิต เรื่องหนี้ครัวเรือน และเรื่องหนี้จากการใช้จ่ายอย่างไม่ระวัง ทั้งหมดนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญทั้งสิ้น "โดยพื้นฐานเลย คือให้เด็กรู้ว่าเงินไม่ได้หามาได้ง่าย ๆ เขาควรแบ่งกองใช้อย่างเหมาะสม จะมีประโยชน์ทั้งตัวเขาเอง ครอบครัว และสังคม ความเชื่อของผม ผมเชื่อเรื่องการมีส่วนร่วมของทุกคนในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน สถาบันครอบครัว องค์กรทั้งรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ธปท. ก็เป็น Role Model ที่ดีในการส่งเสริมความรู้การเงิน ทำอย่างไรที่เราจะสร้างหนทางร่วมกันว่าคนแต่ละช่วงอายุต้องเจอความท้าทายเรื่องการเงินอะไรบ้าง ต้องเตรียมอะไรไว้ก่อน เพื่อในอนาคตเขาจะได้เข้าใจและตอบสนองอย่างเหมาะสม

"มิติเรื่องการเงิน ผมอยากให้มองทั้งเรื่องการหา การใช้ และการช่วยเหลือผู้อื่น เงินเป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับใช้ในการช่วยเหลือผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะผ่านกลไกทางภาษี หรือกลไกการไปช่วยคนที่เขาอยากช่วย แบบนี้จะเป็นการต่อจิ๊กซอว์ชีวิตให้กับคนบางคนได้ เราไม่ได้เกิดมาเพื่อสำเร็จ มีเงิน และตาย แต่เกิดมาแล้วเราใช้กลไกส่งต่อสิ่งดี ๆ ให้กับผู้อื่น ให้กับสังคม"

ดร.วรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

ดร.วรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี

กับการบริหารงานบุคคลเพื่อปลดล็อกศักยภาพพนักงาน และขับเคลื่อน ธปท. สู่องค์กรสมัยใหม่

หลายปีที่ผ่านมา เรามักได้ยินข่าวการเร่งปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารบุคคลของสถาบันการเงินเพื่อรับมือกับผลกระทบของ Disruptive Technology ที่กระทบในหลายรูปแบบ ทั้งพฤติกรรมของคนและโมเดลธุรกิจที่เปลี่ยนไป และเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับโลกอนาคตที่มีแนวโน้มผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และยากจะคาดเดา (VUCA) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะผู้กำกับดูแลภาคการเงินการธนาคารและดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมก็ได้ปรับตัวในเรื่องนี้เช่นกัน BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจาก ดร.วรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร ผู้รับผิดชอบงานการปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารบุคคลของ ธปท. มาให้ความกระจ่างในเรื่องนี้ รวมถึงวิสัยทัศน์ต่อการเตรียมพร้อมองค์กรเพื่อรับมือโลกในอนาคตที่จะไม่เหมือนเดิม

ธปท. กับบริบทโลกที่ไม่เหมือนเดิม

"ภายใต้บริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและมีลักษณะ VUCA เช่นนี้ ผมคิดว่า โจทย์ของ ธปท. พิเศษกว่าองค์กรอื่น กล่าวคือ **ในด้านหนึ่ง การทำงานของ ธปท. ต้องสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว** ซึ่งหมายความว่า **เราต้องขับเคลื่อน ธปท. ไปสู่องค์กรที่ Agile มากขึ้น** เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาและสนับสนุนการปรับตัวของภาคการเงินและภาคเศรษฐกิจจริง **แต่ในอีกด้านหนึ่ง ธปท. ต้องดูแลเสถียรภาพในภาพรวมควบคู่ไปด้วย** ที่ต้องอาศัยความซื่อสัตย์-รอบคอบ-เป็นกลาง ซึ่งเป็น DNA ของคน ธปท. ก็ต้องไม่ทิ้ง"

มุ่งสู่องค์กรสมัยใหม่ที่ Agile

"ในความคิดผม คุณสมบัติขององค์กรที่ Agile คือองค์กรที่ทำงานมุ่งสู่ผลสำเร็จเป็นเป้าหมาย โดยไม่ต้องเน้นรูปแบบและขั้นตอนมาก **นี่คือทิศทางที่เราพยายามผลักดัน ธปท. ให้เดินหน้าไป** ขณะเดียวกันเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ธปท. เป็นองค์กรที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน มีโครงสร้างองค์กรใหญ่และมีลำดับขั้นการบังคับบัญชามาก การบริหารงานที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะร่วมของธนาคารกลางทั่วโลก จึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายอยู่ไม่น้อย"

การสรรหาและเตรียมคนเพื่อตอบโจทย์องค์กร

"แน่นอนว่า ทุกองค์กรต้องการ '**คนเก่งและดี**' ซึ่งผมคิดว่า **ธปท. มีจุดแข็งในการดึงดูดคนที่มีคุณสมบัติดี ๆ เข้ามาร่วมงานได้ เพราะที่นี่ทำให้เรามีโอกาสทำงานเพื่อประเทศชาติ** อย่างไรก็ดี เราจะอาศัยชื่อเสียงและเกียรติภูมิในอดีตอย่างเดียวไม่ได้ เพราะทุกวันนี้ตลาดแรงงานมีการแข่งขันอย่างรุนแรง แต่ละองค์กรต้องการดึงดูดคนเก่งในสาขาอาชีพต่าง ๆ เข้ามาเสริมศักยภาพองค์กรเช่นกัน ขณะเดียวกัน **สิ่งที่เราไม่สามารถมองข้ามไปได้คือ ศักยภาพที่ซ่อนอยู่ของพนักงาน ธปท.**

"ผมจึงคิดว่า ความท้าทายในการหาและเตรียมคนเพื่อตอบโจทย์องค์กรมีอย่างน้อย 3 เรื่องสำคัญ

เรื่องแรก เราจะแข่งขันกับตลาดเพื่อดึงคนเหล่านี้เข้ามาร่วมงานกับเราได้อย่างไร?

เรื่องต่อมา เราจะรักษาคนเก่ง-คุณสมบัติดีที่มีอยู่ไม่ให้ถูกตลาดดึงไปได้อย่างไร?

เรื่องที่สาม ทำอย่างไรจึงจะดึงศักยภาพที่หลากหลายของพนักงานออกมาให้เกิดประโยชน์กับองค์กรมากที่สุด?"

การเป็นองค์กรที่ Attractive คือหนึ่งในโจทย์สำคัญ

"ในการก้าวข้ามความท้าทาย ผมคิดว่า สิ่งสำคัญคือ **จะทำอย่างไรให้ ธปท. เป็นองค์กรที่มีเสน่ห์หรือ Attractive Organization** ที่จะดึงดูดให้คนเก่งและมีคุณสมบัติดี ๆ อยากเข้ามาร่วมงาน รวมถึงมัดใจไว้ได้ และ**การจะทำให้ ธปท. เป็นองค์กรที่ Attractive ผมคิดว่า จะต้องทำ 3 ด้านให้ดี** ได้แก่ พนักงานได้รับการดูแลอย่างดี กระบวนการทำงานและระบบงานมีประสิทธิภาพ รวมทั้งบรรยากาศการทำงานที่เหมาะสมกับจริตของคนที่หลากหลาย

จึงจะนำไปสู่องค์กร Agile ที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกได้ โดยสิ่งที่อยู่ใน Focus ขณะนี้คือ

“**ด้านที่หนึ่งคือ พนักงาน** ในเรื่องแรกคือ ‘**พัฒนาคน**’ ผมเชื่อว่าพนักงาน ธปท. มีพื้นฐานดี สามารถต่อยอดในเชิงองค์ความรู้ได้ไม่ยาก แต่การพัฒนาพนักงานให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคุณสมบัติองค์กรที่ Agile เป็นเรื่องสำคัญ เพราะคนคือคำตอบของทุกเรื่อง ถ้าปักหมุดได้ถูกต้อง องค์กรก็สามารถเดินหน้าตามทิศทางที่วางไว้ได้ โดย ธปท. พยายามปลูกฝังให้พนักงานให้คุณค่ากับพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่

1. **ยึนหยัดในหลักการที่ถูกต้อง ยึดมั่นในคุณธรรม-ธรรมาภิบาล** ซึ่งข้อนี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานพวกเราอยู่แล้ว แต่ถ้าเน้นแต่ข้อนี้อย่างเดียวอาจทำให้ติดอยู่ในกรอบและกลายเป็นข้อจำกัดในการปรับตัวรับมือกับบริบทโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีพฤติกรรมด้านอื่น ๆ เสริมด้วย
2. **รู้ลึก-รู้รอบ-คิดไกล-มีวิสัยทัศน์** เพื่อขยายกรอบความคิด มุมมองและประสบการณ์
3. **เปิดใจ-รับฟัง-แบ่งปัน** ซึ่งจะเป็นประตูสู่ความเข้าถึง เข้าใจ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. **คล่องตัว-ทันการณ์** ปรับตัวได้รวดเร็ว ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ทันการณ์ และ
5. **มุ่งผลลัพธ์ขององค์กร** โดยไม่เน้นรูปแบบและขั้นตอนมาก

“ในอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญมากคือ ‘**การดูแลคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงาน**’ ซึ่งคุณภาพชีวิตไม่ได้หมายความเพียงการมี Work-Life Balance ที่เราพยายามส่งเสริมมาต่อเนื่อง แต่มีนัยรวมถึงความจำเป็นในการปรับระบบผลตอบแทนและแรงจูงใจให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและสิ่งที่พนักงานให้คุณค่าควบคู่ไปด้วย

“นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายคือ การดูแลคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงาน ไม่ใช่เรื่องของสายงานใดสายงานหนึ่ง แต่เป็นเรื่องที่ทุกสายงานต้องให้ความสำคัญ

“**ด้านที่สองคือ การปรับปรุงกระบวนการทำงานและระบบงาน** โดยลด-ละ-เลิก กระบวนการทำงานที่ไม่จำเป็น และลดลำดับขั้นในการตัดสินใจลง (Empowerment) รวมถึงเพิ่มการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

“**ด้านที่สามคือ การสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อให้คนเก่งที่มีอยู่มากใน ธปท. ได้ปลดปล่อยศักยภาพอย่างเต็มที่** (Unleash Potential) และมีความสำเร็จที่แต่ละคนภูมิใจได้ ซึ่งสิ่งที่ผมสัมผัสมาตลอดคือ **พนักงาน ธปท. เก่ง แต่ยังไม่มีโอกาสแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่** จึงจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศการทำงานให้เอื้อต่อการระเบิดศักยภาพของพนักงาน โดย

- สร้าง Platform และเพิ่มรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย เพื่อให้คนเก่งมีเวทีปลดปล่อยศักยภาพมากขึ้น และยังจะช่วยขยายความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างสายงาน รวมทั้งให้คนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน มาทำงานร่วมกันได้ง่ายขึ้น เพื่อร่วมกันตอบโจทย์ที่ยากและซับซ้อนขึ้นขององค์กร
- ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ ‘มองแต่ดีมีแต่ได้’ และ ‘การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน’ เพื่อสนับสนุนให้คนกล้าคิด กล้าลอง กล้าทำ เมื่อผิดพลาดพร้อมลุกขึ้นมาทำใหม่

“และผมเชื่อว่า หากสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น ธปท. จะเป็นองค์กรในดวงใจของพนักงาน และสามารถดึงดูดคนเก่งและดีเข้ามาร่วมงานกับ ธปท. ได้ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน ธปท. ต่อไป”

สิ่งที่ดำเนินการ

“2 - 3 ปีที่ผ่านมา ธปท. ดำเนินการในหลายเรื่อง ที่สำคัญและทำกันค่อนข้างเข้มข้นคือ **ปลูกฝังพฤติกรรม 5 ด้าน** โดยให้พฤติกรรมข้อที่ 5 ได้แก่ **การทำงานที่มุ่งผลสำเร็จเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก** ด้วยการทำให้ผู้บริหารนึกถึง ‘Intended Outcome’ ทุกครั้งในการทำงาน และ**เปิดใจรับฟัง Stakeholder มากขึ้น** ซึ่งผมคิดว่า ผู้บริหารระดับสูงซึมซับแนวคิดเรื่องนี้มากแล้ว และผลการทำงานตามแนวทางนี้ได้รับการยอมรับจาก Stakeholder ซึ่งตอนนี้ เราพยายามผลักดันเรื่องเหล่านี้เข้าไปในการทำงานของพนักงานทุกระดับ

“**และเพื่อให้พนักงานมีความรู้ลึก-รู้รอบ-คิดไกล-มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล** เราได้ขยายโอกาสให้พนักงานหมุนเวียนงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพนักงานกลุ่มต่าง ๆ มากขึ้น

“**นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการในด้านอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่**

- **การพัฒนาและดูแลคุณภาพชีวิตพนักงาน** ผมคิดว่า ปัจจุบันพนักงานได้รับโอกาสดีกว่าอดีตหลายอย่าง ทั้งในด้า**นการเลื่อนตำแหน่ง** ที่เปิดกว้างให้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในตำแหน่งที่สนใจได้ โดยเริ่มจากตำแหน่งผู้อำนวยการ **การพัฒนา**ที่เปิดให้พนักงานได้ Upskill ผ่าน Online Platform มากขึ้น โดยเริ่มจากทักษะด้านเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน เรามี**ระบบสนับสนุนการทำงานมากมายและมีอิสระในการทำงานมากขึ้น** เช่น การวางโครงสร้างพื้นฐานให้พนักงานพร้อมทำงานที่ไหนก็ได้ การบันทึกเวลาทำงานที่ยืดหยุ่น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ เรายังสามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้อีก
- **การลดลำดับขั้นการตัดสินใจ** เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรที่อดีตต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการ ปัจจุบันให้สิทธิส่วนงานปรับโครงสร้างภายในเพื่อช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น
- **การสร้างบรรยากาศการทำงาน** โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน เราเริ่มนำการทำงานแบบ Squad มาใช้ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสายงานมาทำงานร่วมกัน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายมาช่วยกันตอบโจทย์ที่ท้าทายใหม่ ๆ ของ ธปท. และเร็ว ๆ นี้ เรากำลังจะทดลองเปิด Platform ใหม่ ให้พนักงานรวมกลุ่มกันทำงานที่ตัวเองสนใจได้อย่างอิสระ เพื่อสร้าง Community Idea และเป็นเวทีให้พวกเขาได้ลองผิดลองถูกซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมต่อไปในอนาคต ซึ่งเรามีระบบสนับสนุนและงบประมาณให้ด้วย

“อย่างไรก็ดี เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง ก็ต้องยอมรับว่า ไม่มีอะไรสมบูรณ์แบบ แต่อะไรที่ยังไม่ดีก็ต้องค่อย ๆ แก้ปัญหาไป เพราะเรื่องคนหรือองค์กรไม่มีอะไรที่เป็นสูตรสำเร็จ ขณะเดียวกัน อะไรดีก็ขยายผลในวงกว้างมากขึ้น”

เงื่อนไขความสำเร็จ

“ในการขับเคลื่อน ธปท. จากองค์กรที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานไปสู่องค์กรที่ Agile และ Attractive ดึงดูดให้คนสนใจอยากเข้ามาทำงาน แม้จะมีความตั้งใจและแนวทางการขับเคลื่อนแล้ว แต่การขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังย่อมต้องใช้เวลา ความอดทน และความเสียสละจากทุกฝ่าย เพราะในระยะแรกย่อมมีอะไรที่ติดขัด ไม่ลงตัว ซึ่งเป็นธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง

“และแน่นอนว่า เงื่อนไขความสำเร็จของเรื่องนี้ นอกจากความตั้งใจของผู้บริหารระดับสูงแล้ว การยอมรับและร่วมมือของผู้บริหารระดับรองลงมาจนถึงพนักงานทุกคนเป็นสิ่งจำเป็น การขับเคลื่อนองค์กร จึงไม่ใช่เรื่องของคนใดคนหนึ่ง หรือสายงานใดสายงานหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกสายงาน ทั้งระดับบริหารและพนักงาน เมื่อทุกคนร่วมกันเป็นพลังในการขับเคลื่อน จึงจะเกิดความสำเร็จอย่างแท้จริง”

และนี่คือ ดร.วรพร ตั้งสง่าศักดิ์ศรี กับความตั้งใจปลดล็อกศักยภาพพนักงาน ธปท. เพื่อปูทางไปสู่องค์กรสมัยใหม่ที่คล่องตัวและมีเสน่ห์ดึงดูดคนมาร่วมงานด้วย เพื่อรับมือกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและมีลักษณะ VUCA ที่แม้ขณะเริ่มสัมภาษณ์ท่านจะออกตัวว่าเพิ่งย้ายมาดำรงตำแหน่งนี้ได้เพียงไม่กี่เดือน แต่เมื่ออ่านถึงตรงนี้แล้ว ทุกคนคงคิดไม่ต่างกันว่า โจทย์ที่ท่านได้รับไม่ง่าย แต่ความตั้งใจท่านเต็มร้อย

BOT Go Green

โครงการสีเขียว เพื่อความยั่งยืน

ทุกวันนี้กระแสรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือ Go Green ได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั่วโลกเป็นอย่างมาก นับเป็นเรื่องดีที่องค์กรต่าง ๆ ได้สนับสนุนให้ผู้บริหารและพนักงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหนึ่งในองค์กรที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมากเช่นกัน BOT Get to Know ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอกิจกรรมสีเขียว เพื่อความยั่งยืนที่ ธปท. ได้ดำเนินการในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผ่านกิจกรรม BOT Go Green

ประหยัดพลังงานด้วยอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ธปท. ได้จัดโครงการ BOT Go Green ขึ้นทุกปี เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของพนักงานในการประหยัดพลังงาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดำเนินโครงการในช่วงแรกเน้นเฉพาะเรื่องการประหยัดพลังงาน แต่ต่อมาด้วยความร่วมแรงร่วมใจของคณะส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงาน ผู้บริหาร และทีมงาน ทำให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เริ่มตั้งแต่เผยแพร่โครงการประหยัดพลังงานจากทีมวิศวกรรม โดยมีการเปลี่ยนอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การเลือกใช้เครื่องทำความเย็น (Chiller) แบบ Magnetic ที่ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้กว่าร้อยละ 30 การเปลี่ยนหลอดไฟฟ้า LED และการเลือกใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ธปท. เริ่มติดตั้งโซล่าเซลล์ มาตั้งแต่ปี 2557 และได้ติดตั้งเพิ่มเติมทุกปี โดยในปี 2562 ได้ติดตั้งเพิ่มอีก 130 kW ที่บริเวณหลังคาอาคารจอดรถทีมยานพาหนะ (30 kW) และที่หลังคาอาคารศูนย์เรียนรู้ ธปท. (100 kW) รวมติดตั้งทั้งสิ้น 283.6 kW ประหยัดค่าไฟฟ้าได้เดือนละ 150,000 บาท หรือคิดเป็นประมาณ 2 ล้านบาทต่อปี

พนักงาน ธปท. ร่วมใส่ใจประหยัดพลังงาน

ธปท. รณรงค์ให้พนักงานร่วมใส่ใจประหยัดพลังงาน โดยจัดตั้งคณะทำงานด้านการจัดการพลังงาน แบ่งออกเป็น 13 กลุ่มจำแนกตามอาคาร ในแต่ละปีจะมีการกำหนดนโยบายประหยัดพลังงานของแต่ละกลุ่มซึ่งพนักงานนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การปิดไฟเป็นเวลา 1 ชั่วโมงในช่วงพักกลางวัน การปิดจอคอมพิวเตอร์เมื่อไม่ใช้งาน การนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวมาใช้ซ้ำ การเดินขึ้นบันไดแทนการใช้ลิฟต์

BOT Go Green ปี 2562

ในปีนี้ ธปท. ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานให้สอดคล้องกับหลักการของการอนุรักษ์พลังงานควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายเพื่อดึงดูดให้พนักงานเข้าร่วมมากที่สุด อาทิ การแข่งขันการประกวดการประหยัดพลังงาน โดยนำเสนอวิธีการประหยัดพลังงานที่โดนใจ เป็นที่ยอมรับ และไม่กระทบกับชีวิตการทำงานของพนักงาน การรณรงค์เรื่องการแยกขยะ และการนำหลัก 3R Reduce Reuse และ Recycle มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มควบคู่ไปกับการสร้างสีสัน และได้รับความรู้ไปด้วยจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแจกพันธุ์กล้าไม้ให้ไปช่วยกันปลูกเพื่อช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว การประกวดภาพถ่ายต้นไม้ของเรา การจำหน่ายของมือสอง นำรายได้ช่วยเหลือมูลนิธิต่าง ๆ ที่นอกจากจะช่วยลดขยะของที่ไม่ใช้ที่บ้านมาสู่ผู้ที่ต้องการใช้ต่อแล้ว ยังเป็นการทำบุญด้วยอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการออกร้าน ซึ่งในปีนี้เน้นผลิตภัณฑ์ Refill โดยให้พนักงานเตรียมภาชนะมาเอง เป็นการสร้างความตระหนักไม่ให้ใช้ภาชนะเพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง

กิจกรรมสำคัญอีกอันหนึ่งที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานแบบหมู่คณะ คือ การประกวดหนังสั้น เมื่อปี 2561 และล่าสุดปี 2562 ได้จัดการประกวดละครสั้น ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมาก และได้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เพราะเป็นการสื่อสารให้เห็นว่า การประหยัดพลังงาน การแยกขยะ และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ทุกคนทำได้

ความร่วมมือของทุกคนจึงเป็นความสำเร็จและพลังที่ยิ่งใหญ่ที่จะขับเคลื่อน ธปท. ให้ก้าวเป็นผู้นำด้านการประหยัดพลังงาน และการอนุรักษ์พลังงานในระดับแนวหน้าของประเทศ ต่อยอดจากโครงการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก ซึ่ง **ธปท. ได้รับการยกย่องว่า เป็นธนาคารกลางแห่งแรกของโลกที่ได้รับการรับรองเป็นองค์กรปลอดคาร์บอน** (Carbon Neutral) จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการตอบรับและความร่วมมือจากพนักงาน ธปท. ทุกคนเป็นอย่างดี สะท้อนให้เห็นว่า ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนทั่วไป ไม่เพียงในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

แผงโซลาเซลล์บนดาดฟ้าของอาคาร 7

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

ตามรอยเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร

โดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดบวรนิเวศวิหาร

นับเป็นโอกาสมหามงคลยิ่งที่พสกนิกรชาวไทยได้เฝ้าชมพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ในการเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค ซึ่งถือเป็นพระราชพิธีครั้งยิ่งใหญ่ในหน้าประวัติศาสตร์ไทย BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ขอชวนผู้อ่านตามรอย 3 พระอารามหลวงในเขตพระนคร คือ วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

◆ วัดบวรนิเวศวิหาร

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบูชานมัสการพระพุทธชินสีห์ในพระอุโบสถ และถวายราชสักการะพระสรีรางคารพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ ใต้ฐานพุทธบัลลังก์ พระพุทธชินสีห์

วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 6 และเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ไทยในราชวงศ์จักรีถึง 6 พระองค์ประทับขณะทรงผนวช ได้แก่ รัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 รัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 นอกจากนี้ยังเป็นที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราชถึง 4 พระองค์ นอกจากนี้ ยังเป็นที่ประดิษฐานพระอัฐิและพระสรีรางคารสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกอีกด้วย

ตำหนักเพชร ภายในวัดบวรนิเวศวิหาร

สุสานหลวง ภายในวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

◆ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบูชานมัสการพระพุทธอังคีรสในพระอุโบสถ และถวายราชสักการะพระสรีรางคารพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระสรีรางคารสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 ณ ใต้ฐานพุทธบัลลังก์พระพุทธอังคีรส

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 7 และมีสุสานหลวงซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของวัด นอกจากนี้ ยังเป็นที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราชถึง 3 พระองค์อีกด้วย

◆ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบูชานมัสการพระพุทธเทวปฏิมากรในพระอุโบสถ และถวายราชสักการะพระสรีรางคารพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ณ ใต้พระแท่นพระพุทธเทวปฏิมากร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ ซึ่งเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 1 เป็นเสมือนมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย เพราะเป็นแหล่งรวบรวมวิชาความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งประวัติศาสตร์ วรรณกรรม และการแพทย์ รวมถึงมีแผ่นศิลาจารึกตำรานวดแผนโบราณที่ขึ้นชื่อ นอกจากนี้ ยังเป็นวัดที่มีพระมหาเจดีย์สี่รัชกาล ซึ่งสร้างถวายเป็นพุทธบูชาแด่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4 โดยเป็นเจดีย์ย่อไม้สิบสองตามศิลปะอยุธยา และประดับด้วยกระเบื้องเคลือบที่วิจิตรงดงาม

มหาเจดีย์สี่รัชกาล ภายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

หากท่านใดอยากจะตามรอย 3 พระอารามหลวงที่ถือว่ามีความงดงามและมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ของคนไทยเช่นนี้ สามารถเดินทางมาเยี่ยมชมและสักการะได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.00 - 17.00 น. โดยหากไม่นำรถส่วนตัวมาก็สามารถเลือกใช้รถโดยสารประจำทาง หรือเรือโดยสาร แล้วต่อด้วยนั่งเรือข้ามฟากมาลงที่ท่าเตียนก็ได้เช่นกัน

ขอบคุณภาพและข้อมูลจาก travel.mthai.com, th.wikipedia.org, thaiticketmajor.com, watpho.com, lifestyle.campus-star.com, th.tripadvisor.com

เรื่อง : กองบรรณาธิการ

ชวนชิมข้าวต้มรอบดึก ย่านบางลำพู

Eat Guide ฉบับนี้จะมาแนะนำร้านอร่อยถูกปาก เมนูหลากหลาย และการันตีด้วยฝีมือการทำอาหารที่เปิดมาอย่างยาวนาน กับ 2 ร้านข้าวต้มรอบดึกชื่อดังย่านบางลำพูที่คนในละแวกนี้รู้จักกันเป็นอย่างดี นั่นคือ ร้านข้าวต้มเพ่งเพ้ง และร้านข้าวต้มบวร

ร้านข้าวต้มเพ่งเพ้ง

ร้านดังในซอยเล็ก ๆ ย่านบางลำพู ที่เปิดมายาวนานกว่า 80 ปี จากร้านเล็ก ๆ ริมคลองบางลำพูที่เริ่มขายข้าวต้มเพียงหม้อเดียวและกับข้าว 1 อย่างของนายเพ่งเพ้ง สู่ร้านข้าวต้มเก่าแก่ชื่อดังในซอยข้างธนาคารกสิกรไทย โดยปัจจุบันมีทายาทรุ่นที่ 3 คุณไมตรี จันทรภาสวร หรือ คุณบุ๊ก เป็นผู้สานต่อกิจการ บริเวณร้านมีที่นั่งไว้บริการลูกค้า 2 ชั้น ทั้งโซนนอกและในห้องแอร์ ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้าประจำที่แวะเวียนมาอุดหนุนที่ร้าน หรือสั่งแบบบริการส่งอาหารถึงบ้าน เมนูอาหารมีให้เลือกหลากหลายมากกว่าร้อยเมนู โดยมีราคาเฉลี่ยจานละ 60 - 90 บาท แต่จานเด็ดที่ห้ามพลาดและอยากจะแนะนำ คือ หมูสับก้อนโตต้มบ๊วยน้ำซุปเข้มข้น ไส้พะโล้ทอดกรอบคู่น้ำจิ้มซีอิ๊วหวาน เนื้อปูก้อนเจียวไข่ และหมูกรอบผัดกุยช่ายขาว ทานคู่กับข้าวต้มเต็มเม็ดจากข้าวหอมมะลิเหนียวนุ่มเข้ากันอย่างลงตัว ซึ่งนอกจากเมนูข้าวต้มที่กล่าวมาแล้ว เพ่งเพ้งยังมีเมนูอาหารทะเลอื่น ๆ ที่เป็นจุดเด่นของร้านให้ลูกค้าได้ลิ้มลอง ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา ที่สดใหม่และรสชาติกลมกล่อม ตบท้ายด้วยของหวานแสนอร่อยอย่างไอศกรีมนมสด Homemade สูตรเฉพาะของทางร้าน

แม้เวลาผ่านไป ทางร้านได้ดำเนินการปรับปรุงบริเวณรับรองลูกค้า เพิ่มเติมเมนูอาหาร อีกทั้งบริการเสริมเพื่อให้เหมาะกับยุคสมัย แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นร้านเก่าแก่ของเพ่งเพ้งมาอย่างไม่เปลี่ยนแปลง คือ หัวใจในการบริการ ความจริงใจ และความเป็นกันเองเหมือนญาติมิตร ที่ดึงดูดให้ลูกค้าที่ได้มาชิมแล้วต้องกลับมาอีกหลายครั้ง จนกลายเป็นลูกค้าประจำ

เวลาเปิด/ปิด	16.00 - 21.30 น. หยุดทุกวันที่ 19-20 ของเดือน
โทรศัพท์	08 6332 9959
ราคาเฉลี่ยต่อคน	150 - 200 บาท
ที่จอดรถ	ภายในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร หรือริมถนนหน้าร้าน

ร้านข้าวต้มบวร

อีกร้านดังที่สั่งสมชื่อเสียงมายาวนานจนกลายเป็นตำนานตั้งอยู่ตรงข้ามวัดบวรนิเวศวิหาร เปิดขายมานานกว่า 60 ปี และมีเมนูอาหารมากมาย เจ้าของร้านเล่าให้ฟังว่า เดิมในย่านบางลำพูมีไนท์คลับจำนวนมาก ร้านข้าวต้มบวรจึงเป็นที่รู้จักในหมู่ลูกค้าที่มาเที่ยวในสมัยนั้น แม้ปัจจุบันจะไม่ได้มีไนท์คลับเหมือนในอดีต แต่จำนวนลูกค้าที่แวะเวียนมาก็มีอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย ทั้งลูกค้าประจำและลูกค้าขาจร โดยปัจจุบัน คุณโจ ธุราทร สวัสดิ์ธนะโรจน์ ทายาทรุ่นที่ 3 เป็นผู้สืบทอดกิจการ หลากหลายเมนูที่เรียงรายอยู่หน้าร้าน ล้วนเป็นเมนูยอดนิยมของร้านข้าวต้มที่ทุกคนเลือกสั่งรับประทานได้ไม่ยาก แต่ด้วยรสชาติที่กลมกล่อม ถูกปาก ทำให้มีลูกค้าประจำแวะเวียนมาอุดหนุนอย่างต่อเนื่อง อาทิ เป็ดพะโล้ ผัดผักบุ้งไฟแดง ยำกุนเชียง ไชโป๊ผัดไข่ และเมนูเด็ดที่สุด

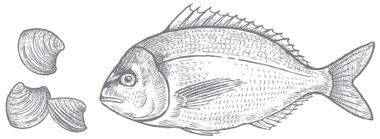

ที่ห้ามพลาดคือ "หมูสับนึ่งไข่เค็ม" หมูสับปรุงรสก้อนโตรสชาติกลมกล่อมพอดี มีไข่เค็มตรงกลางช่วยเพิ่มความหอมมันได้อย่างลงตัว ถ้าได้ลองแล้ว ต้องยกมือขอสั่งกลับบ้านอย่างแน่นอน จุดเด่นอีกอย่างของร้านคือ ความรวดเร็วในการเสิร์ฟอาหาร

ด้วยบรรยากาศภายในร้านที่โปร่ง สะอาดสะอ้าน เป็นสัดส่วน และมีทั้งโซนนอกและในห้องแอร์ให้บริการ จึงเหมาะกับการมารับประทานเป็นครอบครัว หรือมาสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน ท่ามกลางบรรยากาศสุดคลาสสิคในยามค่ำคืน ที่ยังคงมนต์ขลังข้ามกาลเวลามาจนถึงปัจจุบัน

แม้ทั้งสองร้านจะอยู่ไม่ห่างกันมากนัก และจำหน่ายประเภทอาหารใกล้เคียงกัน แต่เมื่อได้ทานแล้วกลับสัมผัสได้ถึงมนต์เสน่ห์ที่แตกต่างกัน หากใครชอบบรรยากาศเสมือนนั่งกินข้าวกับพี่น้องที่บ้านสบาย ๆ แนะนำให้กินที่ร้านข้าวต้มเพ่งเพ้ง แต่หากใครชอบรวดเร็วว่องไว แนะนำร้านข้าวต้มบวร ซึ่งทั้งสองร้านถือเป็น "ข้าวต้มพุ้ย" ในราคาย่อมเยาแต่คุณภาพคับถ้วยระดับตำนานของชาวบางลำพู

เวลาเปิด/ปิด	17.00 - 03.00 น.
โทรศัพท์	0 2629 1739 / 06 1126 1688
ราคาเฉลี่ยต่อคน	150 - 200 บาท
ที่จอดรถ	ภายในบริเวณวัดบวรนิเวศวิหาร หรือริมถนนหน้าร้าน

เรื่อง : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการเงิน

5 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับ FINTECH

Unicorn

บริษัทสตาร์ทอัปที่ได้รับการประเมินมูลค่าในการระดมทุนไว้สูงกว่า 1 พันล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ

Angel Investor

ผู้ลงทุน (ส่วนใหญ่เป็นบุคคล) ที่ลงทุนในบริษัทสตาร์ทอัป โดยเฉพาะสตาร์ทอัปที่อยู่ในช่วงเริ่มต้น และอาจระดมทุนจาก Venture Capital ได้ยาก

Venture Capital

ธุรกิจร่วมลงทุน เป็นบริษัทหรือกองทุนที่ลงทุนในบริษัทสตาร์ทอัปเพื่อหวังผลตอบแทนในอนาคต

Incubator

โครงการ "บ่มเพาะ" ธุรกิจ ที่เน้นให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่ธุรกิจสตาร์ทอัปตั้งแต่ในช่วงแรกเริ่ม เพื่อพัฒนานวัตกรรม ซึ่งอาจมีเพียงไอเดียให้เกิดเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ

Accelerator

โครงการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัปที่เน้น "เร่ง" อัตราการเติบโตและเพิ่มมูลค่าของธุรกิจที่มีอยู่แล้ว ส่วนใหญ่มักดำเนินการภายใต้กรอบเวลาสั้น ๆ เมื่อเทียบกับ Incubator

FLASH NEWS

BOT-IMF High-Level Conference on Bali FinTech Agenda

เมื่อวันที่ 11 - 12 มิถุนายน 2562 ที่ผ่านมา ธปท. ร่วมกับ IMF จัดงานสัมมนาผู้บริหารระดับสูงในหัวข้อ Balancing FinTech Opportunities and Risks: Implementing the Bali FinTech Agenda โดยได้รับเกียรติจากผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐและภาคเอกชนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก รวมถึงผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และผู้บริหารจากธนาคารกลาง 15 ประเทศ เข้าร่วมอภิปรายและแบ่งปันประสบการณ์การดำเนินนโยบายด้านเทคโนโลยีทางการเงิน หรือ ฟินเทค เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงิน และเพิ่มศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยสร้างสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากนวัตกรรมใหม่และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบการเงิน

หัวข้อสัมมนาภายในงานครอบคลุมประเด็นด้านฟินเทคในมิติต่าง ๆ ได้แก่ มุมมองภาคเอกชนต่ออนาคตของฟินเทค มุมมองของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อความเชื่อมโยงและความท้าทายของฟินเทคกับเสถียรภาพทางการเงิน โครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเข้ามาของฟินเทค กรอบกฎหมายและการออกกฎเกณฑ์/นโยบายเพื่อรองรับและกำกับดูแลฟินเทค รวมถึงการใช้ประโยชน์จากฟินเทคเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยในช่วงสุดท้ายของงานมีการเสวนาโต๊ะกลมซึ่งมีสาระสำคัญบางส่วน ดังนี้ (1) ฟินเทคมีศักยภาพสูงที่จะเข้ามาช่วยยกระดับการให้บริการและสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงิน อย่างไรก็ดี แต่ละประเทศต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ให้รองรับด้วย และ (2) ท่ามกลางบริบทปัจจุบันที่ในหลายประเทศยังมีข้อจำกัดในการกำกับดูแลฟินเทค ซึ่งเกี่ยวพันกับหลายภาคส่วน ธนาคารกลางจึงควรริเริ่มและสนับสนุนความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการเงินที่มั่นคงปลอดภัย

พัฒนาการที่รวดเร็วและก้าวกระโดดของฟินเทคยังมีความท้าทายอีกมาก ท่านผู้อ่านสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของฟินเทคในประเทศไทยได้ในงาน Bangkok FinTech Fair 2019 ซึ่งจะจัดขึ้นที่ ธปท. ระหว่างวันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2562 ผ่านทาง Facebook Live แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร

สืบสาน รักษา ต่อยอด

เนื่องในโอกาสมหามงคลการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทยขอเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ในการร่วมเฉลิมพระเกียรติ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว** ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ บริเวณชั้น 2 ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย

- ภาพพระราชกรณียกิจด้านหลังธนบัตรแบบที่ 17 ธนบัตรชุดแรกในรัชกาลที่ 10 ชนิดราคา 1000 บาท
- ภาพที่หาชมได้ยาก อาทิ พระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ 10 ขณะทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารสำนักงานใหญ่ ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อปี 2520

สามารถชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ได้ตั้งแต่วันนี้ถึงเดือนกรกฎาคม 2562

ธนาคารแห่งประเทศไทย